

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

65 de ani
de la făurirea
statului național
unitar român

Biblioteca Jud. Ploiești
SALA DE LECTURĂ

MAREA UNIRE –

*împlinirea aspirațiilor și luptei
de veacuri ale poporului*

gine-simbol din timpul Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia

Mihai Viteazul – sub conducerea căruia s-a realizat pentru prima oară aspirația seculară a unirii românilor – intrând în Alba Iulia

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: ...
Un număr 12 FL.

Fișe politice, socială și economică.
Căsuțe 4
Apare în fiecare Joi.

INSERȚIUNI:
După înțelegere.

Adunarea Națională.
a prevăzut cum va holări și a holărit cum s'a prevăzut: al-
irea către România a tuturor ținuturilor locuite de Români.

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL: ...
Un număr 20 Bani.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT
DIN ARGEȘ.
Apare în fiecare Duminică.

Unica publicație în limba română în țară.
„ADEVÉRUL”
SIBIU, STRADA ORZELUI NR. 10.
Tot ce se scrie și se vorbește în țară și în străinătate.

Către poporul muncitor român!
Actul Unirii în presa vremii

Apel către tovarăși!
Pe baza hotărârii noastre de conferință

Valea Jiului, noiembrie 1918: manifestație în sprijinul Unirii Transilvaniei cu România

Într-o atmosferă de vibrant patriotism, de unitate deplină a întregului popor
în jurul partidului, al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

ADUNAREA FESTIVĂ

*consacrată sărbătoririi a 65 de ani de la făurirea statului național
unitar român*

În cadrul adunării, secretarul general
al partidului, președintele Republicii, a
rostit o amplă cuvîntare, document politic
de o importanță excepțională, care a
infățișat în mod strălucit lupta glorioasă
de veacuri a poporului nostru pentru
implinirea înaltelor sale idealuri de liber-
tate și dreptate, independență și unitate
națională, de prosperitate și progres
social, victoriile istorice obținute în anii
revoluției și construcției socialiste, pre-
cum și minunatul viitor comunist al
României

UNIREA —

opera conștiință a națiunii

MAREA UNIRE DIN 1918, încununată la 1 Decembrie, acum 65 de ani, exprimă actul de dreptate înscris de masele populare și suma proceselor legice ale societății românești ce priveau unitatea națională.

„Actul Unirii nu este o întâmplare — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — rezultatul unor momente conjuncturale, ci consecința unor cerințe logice, rodul luptei maselor largi populare hotărâte să facă totul pentru a se uni într-un stat unitar, conștiente că numai în acest fel își puteau deschide calea spre progres, spre afirmarea de drepturi egale, în rindul celorlalte popoare și națiuni ale lumii“.

Unirea pe care o aniversăm dobîndește în concepția partidului nostru comunist valori și sensuri îmbogățite de actualitatea marilor orizonturi ale dezvoltării patriei socialiste pe noi trepte de civilizație și progres. Cunoașterea procesului ce a dus, acum șase decenii și jumătate, la actul de la 1 Decembrie 1918, se identifică întim cu conștiința transformărilor, a înnoirilor, la care sîntem martori și făurari în România socialistă. În substanța conștiinței revoluționare pentru viitorul țării noastre se află și conștiința trecutului de muncă și luptă pentru a urca treaptă cu treaptă la etapa de unde azi asaltăm noi culmi de afirmare a poporului nostru. Împlinirea unității naționale a constituit o asemenea treaptă fundamentală pentru locul nostru în lume și pentru viitorul poporului român.

Istoria luptei românilor pentru desăvîrșirea unității lor este un adevărat imn de cinstire a unui popor brav, care și-a modelat cu însemnele libertății naționale întreaga sa fire, actele sale politice și culturale, cetățile și satele, lăcașurile de sărbătoare și baladele, poeziile, legendele așezînd deasupra tuturor dreapta conștiință a stăpînirii dintotdeauna a pămînturilor pe care locuiau, munceau, ereau și se continuau prin imemoriale generații.

Pentru Marea Unire din 1918 ne-am pregătit cu toată istoria noastră. Și nu ne căutam istoria în altă parte și nici originea, ci numai pe acest contur al României. Ne știm aici creșcuți cu rîul și ramul, cu neoliticul splendidelor ceramici din Carpați și din jurul lor, cu statuetele „Gînditorului“ și cu podobebele bronzului tracic și apoi ale mult rîvnitului aur dacic.

Torțele care au ars pe Cîmpul Libertății de la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918, s-au aprins din combustia care a luminat poporul nostru pe vatra îngemănărilor dacici și române. Între puternicul stat centralizat al dacilor, de acum peste două milenii și Unirea din 1918 se întinde o lume a istoriei noastre în care ne regăsim cu fibra cea mai adevărată a simțirii românești.

Sîntem depozitarii unei experiențe milenare iar adîncimile istoriei legitimează drepturile aclamate de peste o sută de mii de români la Alba Iulia, veniți să-și spună voința de unire a aceluiși popor din coroana Carpaților și dinprejurul lor pînă la Mure și pînă în nordul pădurilor de fag. „Noi sîntem rădăcina care nu se mută“ cu toate momentele sau epocile sau rînille, unele de prea lungă durată și prea dureroase și pe care veacurile multe le-au înregistrat pe răbojul neuitării noastre. Între „retragerea“ administrației române, la finele secolului III și ultimul val migrator în secolul XIII se cuprînde un mileniu de cumpilte distrugerii provocate de valurile migratoare, mileniu în care poporul român a fost atît de prezent între hotarele vechii Dacii, atît de puternic și de numeros pe aceeași vatră, încît nu numai că nu a pierit, precum alte neamuri, dar a fost capabil să ridice, începînd din secolul XIV, prin cele trei Principate românești — Transilvania, Valahia și Moldova — una din cele mai puternice bariere ale Europei împotriva valului otoman ce amenința civilizația continentului.

Vieșitudinile prin care a trecut poporul român, în apărarea libertății sale naționale, au făcut și ele ca românii, mereu loviți, mereu să se ridice, să-și găsească voievozii lor, domnitorii marilor cetezări și răspunderi pentru neam. S-au trecut în veacuri mulți bravi și mari conducători ai acestui popor. Ei cinstim și nu vor fi uitați. Conștiința și memoria popoare-

lor rețin nu orice purtător de spadă sau cirmuitor de stat, ci pe aceia care, mistuiți de flăcări lăuntrice, aprind torțe-pildă de răspundere și sacrificiu pentru îndeplinirea marilor idealuri ale poporului pe care îl slujesc. Între acești cirmuitori de neam așezăm pe toți care au menținut aprinsă flacăra libertății naționale și a idealului unității românești. Sînt mulți și bravi. Și Mircea cel Bătrîn, cu vaste posesiuni și cetăți în treimea de sud a Transilvaniei, și domnitorii din secolele XVII și XVIII, care se vroiau voievozi peste Valahia și Moldova laolaltă, toți exprimînd simțămîntul unității de neam atît de viu în întregul Ev Mediu românesc. Cel dintîi care a reușit să dea împlinire năzuinței de unitate a românilor a fost Mihai Viteazul.

Unirea Transilvaniei și Moldovei cu Valahia într-un singur stat românesc, la 1600, pe matricea Daciei și a conturului de viață a poporului român va da continuitate permanenței istorice de unitate națională, permanență ridicată pe postulamentul marelui act de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918.

Faptele de vitejie ale domnitorilor, în fruntea oștirilor de țărani, pentru apărarea libertății naționale au cunoscut însoțirea cu fapte de cultură ale cronicarilor vremii. „Locul acesta unde este acuma Moldova, Țara Muntenească este drept Dacia, cum și tot Ardealul cu Maramureșul și Țara Oltului. Alt nume mai vechi decît acesta nu se află la toți cîți sînt istorici“ — scria Miron Costin, în secolul XVII, la cîteva decenii după Unirea lui Mihai Vodă Viteazul. Dimitrie Cantemir, scriînd, la hotarul secolelor XVII—XVIII, despre originea unitară a românilor arăta că cele trei principate aparțin unei singure Țări Românești, completînd: „valahii și ardelenii au același grai cu moldovenii“. Originea și limba românilor au fost, peste un secol, preocuparea dintîi a Școlii Ardelene. Petru Maior, Gheorghe Șincai, Samuel Micu afirmau și cultivau drepturile istorice ale românilor printr-o multilaterală operă culturală și de cercetare științifică. Ideile lor despre unitatea românilor se regăsesc în manifestul emancipării naționale „Supplex Libellus Valacherum“, actul de legitimare istorică în fața celorlalte popoare ale lumii.

Dacia, a cărei coroană de foc o purtase spre roata eșafodului Horia, Dacia voită de Tudor Vladimirescu și cuprinsă în programele revoluției de la 1848 a fost năzuința care a animat tot ce avea mai înaintat neamul românesc din toate teritoriile. Prima jumătate a secolului al XIX-lea a fost, pentru mișcarea națională eliberatoare, retorta în care s-au plămădit și au crescut forțele vitalizatoare ale unității românilor. În această perioadă s-a intensificat transferul de valori științifice și culturale patriotice între toate provinciile românești, transfer care va genera o bogată sinteză spirituală subordonată unității naționale. Această osmoză de gîndire și simțire precum și de faptă a găsit înfrunghirea într-o prodigioasă afirmare culturală, ideologică, într-o cetezătoare mișcare național-revoluționară.

Formarea conștiinței unității naționale la români se raportează în mare măsură la cultură, la purtătorii acesteia. Concluziile la care au ajuns învățații români, pînă în secolul al XIX-lea, pentru trecutul poporului nostru se bazuiau pe cercetarea asiduă a izvoarelor documentare din arhivele Romei, Vienei, Padova, din bibliotecile universităților din Paris, Praga, Berlin, Oxford. Erau aceleași concluzii la care au ajuns și oamenii de știință din apusul Europei care scriau despre Dacia ca o singură și străveche Țară a românilor și care în hărțile de circulație continentală, foloseau apelativul Dacia cu sinonimia Valahiei, subliniind comunitatea de etnie a românilor mai ales prin unitatea de limbă romanică. Începînd cu cronicarii evului de mijloc și ajungînd la școlile românești din secolul XIX se construiește puntea afirmării conștiinței naționale pentru unitatea poporului român.

Unitatea națională a fost înălțată la rang de program al întregului popor odată cu revoluția de la 1848 din cele trei mari provincii românești. Progresul societății transformările economice, sociale și politice cereau în mod acut unirea românilor în baza comunității teritoriale de limbă, de legături economice, de viață culturală și spirituală. Națiunea română,

bine definită, la jumătatea secolului XIX, își cerea obiectiv, legic constituirea statului național unitar.

Unirea Principatelor la 24 ianuarie 1859 era un prim mare pas pe calea răspunsului istoriei la comandamentele obiective ale societății românești. Unirea Principatelor se așeza pe magistra la înnoirilor deschise de revoluția pașoptistă și la rîndul său deschidea mai larg căile spre desăvîrșirea unității tuturor românilor. Acest prim mare pas al unității naționale a atras după sine noi afirmări ale națiunii române, ieșită la limanul istoriei moderne europene, afirmându-se, cu putere, mișcarea populară pentru cucerirea independenței de stat și pentru unirea cu Țara a celorlalte teritorii românești, aflate sub stăpînire străină.

Unitatea națională și independența țării s-au condiționat reciproc astfel încît marele act istoric din 1877 a dat un nou impuls pentru desăvîrșirea unității românești. Atașamentul neclintit al poporului nostru la cauza unității și independenței și-a găsit, după 1877, o nouă și viguroasă înfrățire în impresionanta mișcare național-eliberatoare din provinciile românești subjugate.

Printr-o solidaritate exemplară, românii au adus în fața întregii lumi adevărurile despre istoria lor îndelungată, despre drepturile lor la unitate deplină, despre asubirea străină sub care se afla jumătate a poporului nostru. Sfirșitul veacului al XIX-lea a cunoscut răsunătoarele procese ale militanților români din Transilvania care au cutezat să adreseze întregii Europe Memorandumul suferințelor neamului și ale drepturilor lor pe pămînturile unde au trăit dintotdeauna.

Începînd cu ASTRA transilvană și continuînd cu Liga Culturală a întregii țări, condusă de la București, s-a amplificat o puternică mișcare a tuturor românilor care prin școală, artă, reuniuni științifice pregăteau apropiata unire deplină a poporului în hotarele sale istorice. Cărturarilor li se datorește, în mare măsură, înfruirea actelor politice în direcția unirii și fortificarea acestor acte prin atestatul științific al argumentelor istorice. Datorită pregătirii sale, cu mare orizont, cunoașterii temeinice a relațiilor internaționale, marilor posibilități pentru contacte cu oamenii de știință și cultură din alte țări, cu influență asupra opiniei publice, intelectualitatea românească a avut un rol deosebit în pregătirea desăvîrșirii unității noastre naționale. Savanții întielor noastre universități și ai Academiei, din anii imediat următori Unirii Principatelor, au fost oameni ai cetății, dăruiți prin toată munca și viața lor idealurilor majore ale patriei. Cuvîntul oamenilor de știință și cultură de la profesor universitar, mare poet și cercetător academic pînă la dascălul de școală elementară, era ascultat și crezut pretutindeni în orașele, tîrgurile și satele românești. După Unirea Principatelor din 1859 și pînă la mișcarea memorandistă s-au impus nume sacre pentru popor care au focalizat marile probleme ale națiunii: A. Treboniu Laurian, Mihail Kogălniceanu, George Barițiu, Alecu Russo, Bogdan P. Hasdeu, Vasile Alecsandri, Al. Papiu Ilarian, Alexandru Odobescu, C. A. Rosetti, Timotei Cipariu, Mihai Eminescu, Aaron Florian, Iosif Vulcan, Ciprian Porumbescu, Aron Pumnul, Ion Slavici, Ion Rațiu, fără a încheia astfel șirul acelor care au semănat totul pe ogorul unității naționale. Opera științifică și culturală a acestora stă mărturie pentru ceea ce a însemnat ancorarea în problemele fundamentale ale națiunii, răspunderea pentru destinele țării.

Cercetători, profesori, publiciști, scriitori, toți făceau profesiune de credință lucidă desprinsă din cele mai importante cerințe ale poporului român. Semnificative sînt activitățile științifice și culturale pe care încă din primii săi ani de existență și le-a programat Academia. Marea majoritate a temelor se inscriau în cîmpul mișcării pentru unitatea națională. B.P. Hasdeu, cel care în aula Academiei arătase că noua instituțiune este luminată de apropiata unitate a poporului român, a fost însărcinat să întocmească „Etymologicum Magnum Romanae”, prima enciclopedie cuprinzătoare a limbii române din toate provinciile poporului nostru la care au colaborat într-o concepție unitară și cărturari din ținuturile asuprite. Întiile ediții ale lucrărilor „Români sub Mihai Vodă Viteazul” de Nicolae Bălcescu și „Descriptio Moldaviae” de Dimitrie Cantemir, Istoriile scrise de Gheorghe Șincai și Samuel Micu, au fost între primele lucrări tipărite în limba literară a vremii, lucrări cu o largă răspîndire în toate regiunile locuite de români. Despre „Scurtă cunoștință a istoriei românilor” scrisă de S. Micu, Nicolae Iorga avea să spună mai tîrziu că reprezintă „cel mai frumos plan istoric ce fusese conceput de vreun român pînă atunci și anume de a trata istoria poporului român de pe întreg teritoriul țării”. 38 de volume manuscrise, cea mai mare parte fiind documente necunoscute despre istoria românilor dintre Carpați, au fost întocmite de către Nicolae Densușianu și un larg colectiv de cercetători care s-au deplasat în mai multe arhive din țările centrului Europei. Comisia Hurmuzaki a întocmit 17 volume din materialele rezultate prin cercetările făcute și în regiunile românești de sub stăpînire străine.

Grigore Tocilescu a întocmit mai multe tomuri cu documente care atestau legăturile străvechi dintre Moldova, Ardeal și Valahia. Numeroase culegeri de folclor cu poezii populare, doine, balade, colinde din regiunile de dincolo și dincoace de Carpați au fost tipărite și au circulat cu mare ecou. V. Alecsandri referindu-se la aceste produse ale culturii românești arăta că sînt atît de asemănătoare în toate ținuturile unde locuiește poporul nostru „ca și cum ar fi fost făcute de același autor”. „Unirea-n cuget și-n simțiri” era mărturisită încă odată și prin folclorul românesc, prin obiceiurile comune, prin portul tradițional, aceleași, și care grăiau despre unitate culturală supra-pusă unității de etnic a națiunii române.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea din origine, din istorie, din limbă, din cultură, dar și din raporturi economice complementare, din manifestări științifice și acțiuni politice, se recompunea Dacia ca țel imediat și inexorabil pentru supraviețuirea poporului român. Acesta era unul din principalele țeluri ale mișcării socialiste care își începea istoria în România cu o pleiadă de intelectuali pătrunși de convingerea că o țară unită în hotarele sale firești este garanția radicalilor prefaceri sociale și politice reclamate de programul celei mai înaintate ideologii.

Socialiștii de la hotarul celor două secole precum frații Nădejde, Vasile Conta, Ion Cantacuzino, C-tin Mille, V. Gh. Morțun, C. Dobrogeanu-Gherea, Anton Bacalbașa, Emil Racoviță, Dimitrie Voinov s-au contopit cu mișcarea de unitate în fruntările Daciei propagînd-o în rîndurile muncitorimii, ale meseriașilor, funcționarilor și țărânilor. „Dacia viitoare”, gazetă socialistă, scria deschis în 1883 despre imperativul unirii tuturor românilor. Socialiștii au combătut nihilismul național, propagat de extremiștii anarhiști și au ridicat unitatea națională la rang de principiu fundamental al partidului muncitoresc. Ei au pus la loc de frunte aprecierile lui Fr. Engels care arăta că este în interesul românilor ca Austro-Ungaria și Rusia țaristă să fie înfrînte în războiul viitor, deoarece numai prăbușirea țarismului și dezmembrarea Austro-Ungariei creau posibilitatea eliberării și întregirii naționale a popoarelor din această parte a Europei. „Dacă miine despotismul de la Petersburg ar cădea, poimîine n-ar mai fi în Europa nici o Austro-Ungarie” — genială previziune a lui Engels care avea să-și găsească împlinirea în 1918, prin Marea Unire.

Conștiința națională purta numele de conștiință a unității naționale și devenise spiritus rector pentru tot poporul român. Școala, știința și cultura s-au constituit în marea tribună a promovării acestei conștiințe a unității naționale. Îndeosebi școala cultiva conștiința istoriei și a limbii românești.

Funcția școlii românești, în epoca modernă, a fost funciar patriotică, desprinsă din nevoile acute ale neamului și slujind interesele lui supreme. Crez, convingere, muncă asiduă, dăruiere pînă la sacrificiu, pentru această cauză, se regăsesc la toți oamenii școlii, științei și culturii atît de prezenți în areopagul vieții publice din deceniile care au precedat Marea Unire.

Organizarea societăților culturale, imediat după Unirea Principatelor a luat avînt cunoscînd odată cu cucerirea independenței o proliferare care depășea viitoarele hotare ale României din 1 Decembrie 1918. La Viena, Praga, Torino, Paris, Budapesta, Bruxelles, Geneva trecînd peste Ocean s-au constituit societăți ale tinerilor intelectuali români, care au pledat cu înflăcărare cauza unității românești. Activitatea acestor societăți s-a intensificat în anii mișcării memorandiste. Cele 64 de procese politice, intentate militanților români din Transilvania de către autoritățile Austro-Ungariei au determinat și dezvoltat atît solidaritatea cu cei judecați cît și mișcarea generală de unitate națională.

Remarcabilă a fost activitatea asociațiilor culturale multiplicată în deceniul nouă și zece al secolului trecut. Evantaiul manifestărilor lor era larg, iluminist în mare măsură chiar în acea epocă, romantic și raționalist totodată, dar mai presus de toate afirma o activă programă națională. Radiînd din Capitala țării, aceste asociații înființate la Craiova, Iași, Galați, Ploiești, Botoșani, Brăila, Piatra Neamț, Constanța, Turnu Severin, Rm. Vilcea, Tr. Măgurele, Roman, Pitești, Tirgoviște au devenit un fel aparte de Alma Mater în toate județele țării, implantînd în mase ideologia unității naționale ca factor principal al deschiderii spre emanciparea generală a României.

Simbolic reuniți, la 24 ianuarie 1891, numeroși profesori și oameni de știință au înființat la București Liga Culturală pe care au declarat-o pusă în slujba unității naționale. Secțiunile Ligii se vor înmulți repede ajungînd la 60 de filiale îndrumate de reputați savanți și scriitori precum Dimitrie Onciul, C-tin Istrati, Barbu Delavrancea, Simion Mehedinți, Ion Bianu, Alex. Odobescu, Vasile Urechia, Aron Densușianu, C-tin Bacalbașa, Octavian Goga și alții. Din 1908 „Liga Culturală pentru unitatea tuturor românilor”, cum era de fapt intitulată, a cunoscut dinamizatoarea președinție a lui Nicolae Iorga.

Reuniunile Ligii Culturale, cuvîntările numeroase ținute în fața publicului din toate orașele și tîrgurile țării, articolele în

publicistica vremii, cursurile la Universitatea populară de la Văleni au cunoscut și prezența, la începutul veacului XX al lui Vasile Pirvan, Alex. Lapedatu, Nerva Hodoș, Nicolae Titulescu, Virgil Madgearu, Henri Stahl, Constantin Moisil. Întâlnirile publice ale acestora erau prilejuri de adevărate manifestări populare în care imnul „Pe-al nostru steag e scris Unire” însoțea începutul și finalul conferințelor. În această atmosferă marele nostru istoric Nicolae Iorga a activat susținut. Trebuie însă amintită și poziția sa din anii premergători războiului mondial. Nicolae Iorga vedea în disputele dintre marile puteri „lăcomia capitalurilor în căutare de debușuri, nevroza unei burghezii stricate, delirul unei prese destrăbălate și fără răspundere, turbarea demagogilor care umblă după reputație cu prețul nenorocirii sutelor de mii de văduve și orfani, crima rece calculată a unor diplomați și militari alergând după cariere strălucite peste riuri de sînge și de lacrimi și, ca un singur element deasupra un imperialism brutal, tot așa ca și călcăiul unui biruitor beat care strivește odată cu feasta unui rănit o lume întreagă de cugetare și de simțire”. Fără a fi fost un defetist, Iorga, atunci cînd România a trebuit să intre în război a susținut cu toată convingerea teza alianței cu Antanta dictată de necesitatea unității naționale. Pe această poziție s-au situat toți oamenii responsabili de destinele României. Cînd, în ajunul izbucnirii războiului mondial, regele Carol I de Hohenzollern, secondat de un mic grup de politicieni, înclina să țină țara în alianță cu Germania și Austro-Ungaria a fost notorie riposta oamenilor de știință și cultură. Ei cereau să se treacă peste tribulațiile regelui arătînd că autoritatea unei națiuni nu stă în coroană ci în valorile creatoare ale națiunii.

Anii neutralității României, între 1914—1916, au fost anii pregătirilor febrile pentru a participa la război atît cît să se îndeplinească țelul unității naționale. Pregătirile morale, de conștiință erau făcute de mult și cu temeinicie. Pregătirile materiale au fost modice, mai ales în privința înzestrării cu armament cît de cît modern. Pentru România erau momente decisive. Ori era transformată în teatru de război de către armatele marilor imperii, decise să treacă peste neutralitatea unei țări mici spre a-și desfășura operațiile militare pe fronturile de răsărit, ori se alătura acelor state care garantau îndeplinirea țelurilor unității noastre naționale. Astfel România, în august 1916, s-a aliat Antantei. În toată această perioadă, de mare complexitate politică, în dezbaterile Parlamentului, în Guvern și în adunările partidelor politice s-a făcut simțită prezența de mare responsabilitate în rezolvarea problemelor fundamentale ale națiunii, a oamenilor de știință și cultură. Aceștia au fost factorul de substanță în luarea deciziilor istorice, dovedind o mare competență și o amplă viziune internațională. Lor li se adresau în aceste momente mai mult ca oricînd, factori politici guvernamentali pentru chibzuirea celor mai potrivite căi de acțiune a țării. Rămîne notorie misiunea universitarilor trimisă la Paris, la începutul războiului spre a cîștiga pentru cauza românească partide, miniștri, savanți, publiciști, în genere opinia publică europeană. Ulterior guvernul român va trimite o astfel de misiune și în Italia, în Statele Unite și în Anglia. P. Pangratti, M. Djuvara, O. Goga, T. Ionescu, L. Blaga, V. Lucaciu, Tr. Lalescu, D. Pompei, C. Rădulescu-Motru, I. Ursu, Gh. Țițeica, O. Tafrali, I. Nistor, S. Mindrescu, Gh. Mironescu, R. Rossetti și alții au fost mesagerii, peste hotare, ai mișcării pentru unitate națională a poporului român.

Contrafortul pe care l-a reprezentat intelectualitatea peste hotare pentru ampla și puternica mișcare de unitate națională a fost general recunoscut și este atestat de numeroase documente, lucrări, memorialistică. Intelectualii, aflați dincolo de hotarele țării au îndeplinit un rol complementar luptei pentru Marea Unire care se desfășura hotărîtor în țară, complementar dar deosebit de eficient. Încă în ajunul războiului Academia și universitățile, editurile, marile publicații au trimis peste graniță cercurile de intelectuali români studii de istorie, culegeri de documente, hărți, materiale pentru presă spre a fi folosite în susținerea cauzei românești. Aceste cercuri din apusul continentului apoi și din America au fost sprijinite, material și orientativ, la un moment dat de către guvern și acei oameni politici care înțelegeau rostul unei asemenea potențe științifice, culturale cu virtuți politice atît de utile patriei.

Rezultatele unei asemenea activități s-au concretizat atît în crearea climatului favorabil României în rîndurile guvernelor, parlamentarelor, liderilor de partide, oamenilor de afaceri cît și în atragerea românilor emigranți la sprijinirea efortului de război. Sînt notabile înscrisurile în armata americană a 5 000 de voluntari români care au luptat pe frontul anti-german din Franța sau prezentarea celor 17 000 de voluntari români din America, înscrisi spre a merge pe frontul contra armatelor Austro-Ungariei.

În anii neutralității, ai războiului și apoi la Conferința Păcii, acțiunile întreprinse de savanții români au constituit o impor-

tantă misiune politică ce a slujit la rezolvările favorabile în raporturile României cu puterile Antantei, a susținut revendicările drepturilor naționale. Delegații de academicieni și profesori universitari români au avut întrevederi cu Președintele S.U.A. — Wilson, cu Președintele Franței — Poincaré, cu Primul ministru al Franței — Clemenceau, cu ministrul de externe al Angliei — Balfour, și multe alte personalități politice cu pondere deosebită pe plan internațional.

Dincolo de toate meritele acelor care au sprijinit, de peste hotare, lupta dreaptă a poporului român se aflau meritele uriașe ale maselor care aici, în țară, animate de o înaltă conștiință patriotică, decideau marele deznodămînt istoric de la 1 Decembrie 1918.

O rezistență eroică, pentru a menține neocupat de inamic răsăritul țării anima întregul popor, toată armata română. Din Moldova se aștepta salvarea restului patriei, eliberarea teritoriilor cucerite de armatele Puterilor Centrale. Dacă pe front armatele române au dat dovadă de un legendar eroism care a impulsionat și pe aliați și pe inamici, în spatele frontului populația nu a preocupat nimic pentru a sprijini acțiunea de salvare a țării.

Bătăliile de la Mărășești, Mărăști și Oituz vor rămîne în istoria poporului român ca mărturie a eroice contribuții cu arma în mînă la înfăptuirea unității naționale. Efigia Mărășeștilor nu poate lipsi de pe emblema de aur a Marii Uniri.

România trăia spre finele anului 1917 și în 1918 momente hotărîtoare pentru existența sa și pentru apropiata desăvîșire a unității naționale. Rămăsa singură pe tot frontul de răsărit, ca urmare a încetării luptelor de către armata rusă intrată pe făgașul revoluției în iarna anului 1917, România risca să fie zdrobită de armatele germane, austro-ungare și bulgare.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie avea să deschidă o altă perspectivă evenimentelor internaționale, grăbind armistițiul și pacea Rusiei sovietice cu Puterile centrale, contribuind astfel la armistițiul și pacea României din mai 1918 cu aceleași puteri. În acest context a intrat în faza finală, intensificîndu-se, lupta național eliberatoare a românilor.

Valul uriaș al mișcării muncitorești revoluționare și eliberatoare, național populare din Europa modifica în sens democratic nu numai concepțiile despre progres dar conștiința și hotarele multor națiuni așezîndu-le pe temelurile dreptului istoric. Anacronic și profund reacționar Imperiul Austro-Ungar cădea sub loviturile mișcării revoluționare și eliberatoare a popoarelor. Statele naționale, create sau întregite, la finele războiului mondial erau rezultanta unui proces profund democratic, cu factori multipli naționali și internaționali, de îndelungată tradiție și de contemporaneitate revoluționară.

Un popor, ca cel român, care nu și-a ieșit din vatra milenară ci statornic a clădit tenace și trainic apărîndu-și libertatea — cu o mînă pe coarnele plugului și cu alta pe armă — dar nici odată pentru a rupe din trupul altor țări, avea certitudinea dreptului său la deplina unitate națională. Nu, istoria noastră nu a înregistrat cîmpiri de vitejia, uneori desperată, în apărarea pămîntului românesc. Trunchiul unității românești a adăpostit, la Alba Iulia, acum 65 de ani, peste o sută de mii de reprezentanți ai românilor, în frunte cu 1 228 delegați, aleși în Transilvania spre a vota Marea Unire, a pune înscrisul lor istoric pe Carta de aur a unității românești, ale cărei file au fost dăltuite, generație de generație, de către faptele milioanei de vrednici, viteji, neclintîți locuitori și de drept stăpînitori ai acestor pămînturi.

La 1 Decembrie 1918 a fost consacrată Marea Unire pe Cîmpul libertății de la Alba Iulia — cetate istorică a poporului român, la Apulum, vatră de formare a neamului nostru, Capitala întîiei unități românești sub Mihai Viteazul. În Declarația prezentată Adunării Naționale, acum 65 de ani, profesorul Vasile Goldiș sublinia: „Veacuri de-a rîndul poporul românesc, adevăratul și legitimul proprietar al pămîntului ce fusese o dată Dacia, a fost socotit străin și sclav pe pămîntul strămosesc”. Sosise ziua în care, prin Unirea și a Transilvaniei cu patria mamă să se împlinescă voința poporului nostru și dreptul său istoric, conjugate cu imperatiivele epocii și ale viitorului națiunii române.

La 1 Decembrie 1918, unitatea națională, coloana înfinită a istoriei românești, era conștințită de către unanimitatea poporului nostru.

„Generațiile care au să vină după noi — scria presa vremii — vor pricepe ele oare agitația înălțătoare a acestor zile istorice? Oricît de fidel au să vorbească cronicile nu vor putea reda niciodată tot entuziasmul de care era cuprinsă toată români-mea. Trăim clipe ce ni se par perle și am vrea să le eternizăm pentru toate timpurile ce au să vină. Zilele noastre sînt zilele mari ale istoriei”.

prof. doctor docent Titu GEORGESCU

Conceptia tovarășului Nicolae Ceaușescu despre unitate, libertate și independență națională

IN MULTIMILENARA ISTORIE a acestor meleaguri, făurirea statului național unitar desemnează un moment epocal, gravându-se litere de aur în cronică eroică a luptelor îndelungate duse de poporul român pentru menținerea și afirmarea ființei sale naționale, pentru independența și progresul țării. „Ineunurare a aspirațiilor de veacuri ale poporului nostru, pentru eliberare națională, rezultat al luptei duse de cele mai înaintate forțe social-politice ale vremii — în cadrul cărora rolul hotărâtor l-au avut masele populare —, unirea în 1918 — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — a reprezentat o adevărată piatră de hotar în dezvoltarea României moderne”. Prin masele populare, Marea Unire din 1918 își are, așadar, rădăcinile ancorate în străfundurile istoriei, ilustrând adevărul că o înăsătură fundamentală și permanentă a românilor a reprezentat-o lupta unită pentru apărarea pământului strămoșesc, pentru libertate și unitate național-statală. Acestui eveniment de excepțională însemnătate în devenirea poporului nostru, conducătorul partidului și țării noastre i-a consacrat pagini de impresionantă analiză, de neasemuită fructificare ideatică, relevându-i rădăcinile istorice, semnificațiile, caracterul legic, progresist și efectele benefice pentru progresul societății românești.

Opera secretarului general al partidului definește marile permanențe ale istoriei românești, momentele fundamentale ale evoluției mereu ascendente a poporului nostru prin vremuri, începând cu vechimea și continuitatea sa neîntreruptă pe pământul străbun și până la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate din zilele noastre. În lumina materialismului dialectic și istoric, toate epocile și momentele istoriei naționale sînt definite și apreciate într-o viziune unitară, în adevărata lor esență și semnificație. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, istoria poporului român, ca, de altfel, a tuturor popoarelor, este „istoria dezvoltării forțelor de producție, a producerii și perfecționării uneltelor de muncă, ce au determinat unirea și organizarea oamenilor în grupe și formațiuni statale, până la statul centralizat al dacilor, sub Burebista, și apoi, corespunzător diferitelor epoci, până la orinduirea capitalistă și trecerea la făurirea societății socialiste”. În lucrările sale au căpătat, pentru prima dată, o soluționare consecvent științifică probleme de mare importanță ale istoriei noastre naționale, cum sînt: formarea, cu peste 2000 de ani în urmă, a statului dac centralizat și independent, continuitatea și statornicirea poporului român în vatra străbună, lupta pentru independență deplină și unitate a țărilor române, revoluțiile și alte bătălii naționale și sociale, țărănimea — ca principala și cea mai largă forță socială a luptei pentru dreptate socială și națională, rolul istoric al clasei muncitoare — ca cea mai înaintată, revoluționară forță a societății românești moderne, caracterul drept al participării României în primul război mondial, rolul progresist al făuririi statului național unitar, rolul cardinal al revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă pentru destinele națiunii române ș.a.

În concepția secretarului general al partidului nostru, cunoașterea originii poporului român, a statorniciei de viață, de luptă și creație pe pământul strămoșesc, a continuității și ascendenței operei făurite de înaintașii noștri constituie fundamentul, activității ideologice, al educației patriotice socialiste a maselor. „Nu se poate vorbi de educație patriotică socialistă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 — fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor”. În același timp, istoria este chemată — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — să contribuie la perfecționarea societății de azi, la adncirea cunoașterii între popoare, să sprijine, prin concluziile sale, așezarea pe baze noi a relațiilor dintre state și națiuni, să argumenteze nevoia cooperării fructuoase dintre popoarele planetei.

Istoria noastră invederează că poporul român, în pofida vicisitudinilor veacurilor, a rămas pe pământul unde s-a născut, păstrîndu-și ființa de neam. În această parte a lumii el a fost un factor de progres și civilizație, a adus contribuția sa la mersul înainte pe calea unei vieți mai bune. Statornicia și continuitatea neabătută a poporului român în vatra sa de viață formează o caracteristică esențială a dezvoltării sale, întemeindu-se pe tăria și setea de libertate a unui popor de aceeași origine, aceeași limbă, aceeași viață spirituală și aceleași nă-

zuințe în istorie. Plecînd de la aceste date, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat caracterul concomitent al constituirii statelor române centralizate și independente — Țara Românească, Moldova, Transilvania — pe fundalul unor vechi contururi politice-administrative — similitudinea organizării lor politice interne, forma de stat, concepția de politică externă. Între cele trei țări românești au avut loc permanente strînse legături economice și politice caracteristice unui și aceluiași popor, o puternică circulație de idei, de opere de cultură și artă și, pe această bază, s-a dezvoltat conștiința necesității luptei unite împotriva cotropitorilor, a dușmanilor comuni, pentru reunirea în același corp național-statal independent.

Cu o deosebită forță este reflectată în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu ideea privind capacitatea poporului român de a se opune categoric și eficace cotropitorilor. Vicisitudinile, suferințele — relevă secretarul general al partidului — nu au înguncheat poporul român; dimpotrivă, l-au oțelit, i-au sporit dragostea de țară, i-au întărit hotărîrea de a nu ceda în fața nici unei greutăți, de a nu pregeța în fața nici unei jertfe pentru apărarea gliei. Întreaga istorie frămîntată, dar glorioasă a poporului român relevă deosebit de pregnant că unitatea tuturor forțelor progresiste naționale a constituit întotdeauna factorul determinant al victoriilor. Atît luptele purtate pentru eliberarea națională, cît și luptele sociale, revoluția lui Tudor Vladimirescu din 1821, revoluția de la 1848, Unirea Principatelor și formarea statului național român modern, în 1859, Marea Unire din 1918 și desăvîșirea unității naționale a românilor, revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din August 1944 — toate se caracterizează prin preocuparea de a uni forțele populare. Realizarea unității în aceste lupte a dat impuls dezvoltării forțelor de producție, ridicării poporului român pe noi trepte de progres și civilizație.

Ideea subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu potrivit căreia țările române nu au putut fi supuse prin forță, ci și-au păstrat ființa de stat și autonomia statală, reprezintă un uriaș cîștig științific pentru istoriografia noastră. Spre deosebire de celelalte popoare din bazinul dunărean, care fuseseră ocupate și înglobate în Imperiul otoman sau în Imperiul habsburgic, poporul român a reușit să-și păstreze autonomia statală. Acest statut — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — „a asigurat condiții pentru un progres mai intens al forțelor de producție, pentru apariția noilor relații capitaliste, precum și pentru întărirea conștiinței unității naționale și desfășurarea luptei în vederea făuririi statului unitar deplin suveran”.

Năzuința cuceririi independenței absolute și a restatornicirii unității politice a românilor a dominat, în întregul ev mediu, gîndirea și acțiunea politică a înaintașilor noștri. Unirea politică a țărilor române înfăptuită la 1600 sub conducerea lui Mihai Viteazul a verificat în mod convingător înțelegerea unității de fapt a românilor, forța idealului lor de libertate și unitate. Precum se știe, imperiile străine de atunci, care nu vedeau deloc cu ochi buni unitatea popoarelor, au lichidat unirea de la 1600 prin asasinarea miselească a lui Mihai Viteazul. „Dar ideea unirii țărilor românești, idealurile formării unui stat puternic pe meleagurile Daciei — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu au putut fi ucise niciodată, pentru că ele sînt adine implintate în însuși singele, în conștiința și spiritul întregului nostru popor”. Marea ridicare națională și socială de la 1784 a românilor din Transilvania și revoluția din 1821 o dovedesc cu prisosință prin programele și scopurile urmărite: înlăturarea dominațiilor străine, curmarea servitutilor feudale, emanciparea socială și națională a poporului român. Înăptuirea unității lui politice.

Deosebit de puternic s-a manifestat spiritul unității naționale în timpul revoluției de la 1848, care, atît prin programe, cît și prin desfășurare a avut un caracter unitar în toate cele trei țări românești. Nimic nu exprimă mai limpede conștiința unității și libertății naționale a poporului român ridicat la revoluție decît strigătul mulțimii adunate la Blaj la 3/15 mai 1848: „Noi vrem să ne unim cu Țara!”. Marile idealuri naționale ale revoluției române de la 1848 aveau să rodească după numai un deceniu. La 24 Ianuarie 1859 s-a înfăptuit unirea Moldovei cu Țara Românească, au fost puse bazele statului național român modern — România. Unirea din 1859 a creat posibilități noi de afirmare și de acțiune ale statului român pe planul relațiilor internaționale, a făcut posibilă cucerirea

independenței depline de stat a României, care a pus capăt oricărei dependențe politice față de marile puteri străine, deschizând condiții favorabile intensificării luptei de eliberare națională a românilor din teritoriile aflate sub dominația străină. Așa cum relevă tovarășul Nicolae Ceaușescu, „fără cucerirea independenței din 1877 nu ar fi fost posibilă nici realizarea statului național unitar din 1918, așa cum nu ar fi fost posibile nici evenimentele următoare care au asigurat victoria socialismului în România”.

Mișcarea muncitorească, generată și cerută de realitățile țării, a militat de la începuturile ei pentru înfăptuirea năzuințelor întregului popor de eliberare și unitate națională, legând, totodată, de aceasta crearea condițiilor favorabile amplificării luptei pentru drepturi și libertăți democratice, pentru o viață mai bună a celor ce muncesc. Edificatoare în această privință este publicația socialistă „Dacia viitoare”, care, apreciind importanța actului Unirii din 1959, scria, în numărul său din 16 februarie 1883: „Voim Dacia așa cum ea fu, fiindcă istoria și dreptul, tradițiunea și plebiscitul, trecutul și prezentul ne dau dreptul a aspira la o Dacie Română”.

În perioada din preajma primului război mondial, în condițiile dezvoltării fără precedent a luptei de eliberare națională a națiunii române din toată cuprinderea țării sale, s-a făcut simțită necesitatea inexorabilă a finalizării mișcării naționale și populare pentru eliberarea tuturor pământurilor românești aflate sub stăpânire străină și unirea lor cu Țara. Intrarea României în război, în august 1916, din dorința, întru totul justă, de întregire național-statală, a sporit și mai mult nădejdiile de realizare a marelui deziderat al unirii. Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist, poporul român nu a participat la el călăuzit de intenții de cetropire și de anexiuni teritoriale. Intrarea României în război alături de Antantă s-a datorat faptului că aceasta promitea satisfacerea dezideratului unității noastre naționale.

Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu face o analiză magistrală a împrejurărilor în care poporul român a putut trece la desăvârșirea unității statului său național: „Declanșarea primului război mondial imperialist, ascuțirea la maximum a contradicțiilor orînduirii capitaliste au determinat creșterea fără precedent a luptei popoarelor asuprite pentru eliberare și unitate națională. Un moment de însemnătate istorică l-a constituit victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care a nimicit imperiul țarist și a inaugurat era lichidării dominației imperialismului și colonialismului a eliberat popoarele de asuprire și exploatare. Sub loviturile puternice ale luptei popoarelor s-a prăbușit Imperiul habsburgic, pe ruinele căruia s-a creat un șir de state naționale independente. În aceste împrejurări istorice s-a creat și statul național unitar român, s-a înfăptuit idealul secular al poporului nostru”.

Este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi relevat pe baza analizei desfășurării evenimentelor istorice, că Marea Unire din 1918 „nu a fost efectul unei întâmplări, rodul unei simple conjuncturi favorabile sau al înțelegerilor intervenite la masa tratativelor, ci rezultatul luptei hotărâte a celor mai largi mase ale poporului, un act de profundă dreptate națională, realizarea unei concordanțe legice între realitatea obiectivă și drepturile inalienabile ale poporului, pe de o parte, și cadrul național cerut cu stringență de aceste realități”.

În conștiința poporului român, momentul 1 Decembrie 1918 se înscrie, prin excepționala sa însemnătate, ca una din cele mai glorioase pagini din istoria noastră națională, ca o victorie strălucită dobândită de poporul român pe drumul afirmării sale de sine stătătoare. Unirea a ridicat pe o treaptă calitativ superioară comunitatea statornicită de-a lungul veacurilor între toate provinciile românești, a realizat cadrul național și social-politic care a asigurat dezvoltarea mai accentuată a economiei naționale, științei și culturii. Pe această temelie au crescut și s-au întărit forțele clasei muncitoare, ale mișcării revoluționare, s-a intensificat lupta general democratică. Unirea a deschis noi perspective afirmării poporului nostru, a aspirațiilor sale de progres, a voinței sale de pace, a hotărârii de a-și făuri o viață demnă, de a trăi în prietenie și colaborare cu vecinii săi, cu toate popoarele lumii.

Aniversarea a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român prilejuiește o dată mai mult evidențierea adevărului că realizarea deplină a marilor aspirații ale poporului a revenit clasei muncitoare, Partidului Comunist Român. Ideaturile de unitate națională și dreptate socială ale poporului nostru au găsit în partidul clasei muncitoare — promotor consecvent al progresului istoric — cel mai ferm și neobosit apărător. Continuând și dezvoltând pe o treaptă superioară tradițiile revoluționare, democratice și patriotice ale poporului, partidul comunist s-a situat în fruntea luptei pentru consolidarea unității naționale, pentru înfăptuirea deplină a idealurilor de libertate socială și națională, pentru înlăturarea exploatarei, construirea societății socialiste și înfăptuirea unității social-politice a poporului. În acest scop, partidul a acționat consecvent

pentru înfăptuirea unității de acțiune a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în lupta lor pentru o viață mai bună.

Luptind împotriva fascismului, a războiului, pentru apărarea suveranității, independenței și integrității României, pentru realizarea aspirațiilor celor ce muncesc, partidul nostru a inițiat și a organizat revoluția victorioasă de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din August 1944, actul de voință energică al întregii națiuni române, care a deschis epoca glorioasă a revoluției și construcției socialiste, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a țării. „Odată cu trecerea la construirea socialismului — arăta secretarul general al partidului — au putut fi soluționate pînă la capăt marile probleme ale dezvoltării societății românești pe calea progresului economic și social, și-au găsit împlinire idealurile pentru care au luptat clasa muncitoare, forțele revoluționare, progresiste, cei mai buni fii ai poporului”.

Intr-o perioadă istorică scurtă, România a parcurs mai multe etape istorice și a trecut la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Bilanțul mărețelor realizări dobândite de poporul nostru în acești ani fierbinți ai epocii socialiste sub conducerea partidului — centru vital al națiunii — cuprinde cuceriri și realizări de o importanță decisivă pentru înaintarea neînteruptă a țării pe calea noii orînduirii, a progresului istoric: trecerea întregii puteri de stat în mâinile clasei muncitoare, ale întregului popor, care și hotărăște de sine stătător destinele; desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție și a claselor exploatare și făurirea economiei socialiste unitare; oamenii au devenit stăpîni și gospodari ai avuției naționale, proprietari și beneficiari ai tuturor bunurilor făurite prin munca și inteligența lor; progresele mărețe în dezvoltarea economiei naționale obținute pe baza dezvoltării impetuoase a forțelor de producție, a industrializării țării, a mobilizării eforturilor proprii ale poporului și conjugării lor cu o largă cooperare internațională; realizarea unității social-politice a poporului, a deplinei egalități în drepturi și cimentarea frăției dintre toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate; dezvoltarea conștiinței socialiste; permanenta adîncire a democrației socialiste; îmbogățirea continuă a condițiilor vieții materiale a oamenilor muncii și îmbogățirea vieții lor spirituale; unitatea indestructibilă dintre partid și popor. Stăpîn pe destinele sale, depunind eforturi eroice și învingînd multiple greutăți, poporul nostru a transformat România într-un stat industrial-agrar, cu o industrie modernă, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, capabilă să asigure dezvoltarea eficientă a economiei naționale, cu o agricultură socialistă avansată. Așa cum subliniază secretarul general al partidului nostru în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982. „Privind mersul dezvoltării patriei noastre de-a lungul istoriei sale grele, zbuciumate, putem afirma că numai socialismul a creat condițiile necesare lichidării rapide a răminerii în urmă, a subdezvoltării și a asigurat progresul impetuos al României în toate domeniile de activitate”.

Unitatea poporului s-a ridicat la noi valențe, devenind unitate morală și social-politică pe temelii socialiste. Această unitate nouă, în care se păstrează virtuțile și împlinirile coeziunii populare practic mult milenare, este creația nemijlocită a unui proces istoric obiectiv — de lichidare a vechii societăți și de edificare a socialismului —, rezultatul politicii Partidului Comunist Român. Ea exprimă unitatea economică a societății socialiste românești, unitate întemeiată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Pe plan social-politic ea oglindește comunitatea de interese fundamentale ale tuturor claselor și păturilor sociale, noile relații socialiste de colaborare și ajutor reciproc care se statornicesc între toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate. Totodată, unitatea social-politică a poporului exprimă comunitatea de idei și convingeri politice, morale și spirituale ale oamenilor muncii, unitatea de voință, de acțiune și de scop a întregului popor, bazată pe concepția socialismului științific. Unitatea întregului nostru popor s-a plămădit în jurul clasei muncitoare, care, prin lupta sa eroică pentru înnoirea societății, prin aportul decisiv la victoria revoluției socialiste și la edificarea noii orînduirii, a dovedit capacitatea politică de a uni energiile tuturor oamenilor muncii în direcția dezvoltării țării pe calea progresului social. O importanță hotărâre pentru întărirea unității morale și politice a poporului a avut și are alianța dintre muncitorime și țărănime, care a jucat un rol istoric în lupta politică pentru cucerirea puterii, în înfăptuirea revoluției socialiste și în edificarea noii orînduirii sociale, constituind temelia trainică a statului nostru, a progresului său economic și social. Un izvor de forță al unității și coeziunii întregului popor îl constituie, de asemenea, legăturile strînse care unesc clas-

Gheorghe SURPAI

(Continuare în pag. 21)

Adeziunea naționalităților conlocuitoare la Unire

NAZUINȚA permanentă a poporului român pentru făurirea statului său național unitar a fost împărțită de majoritatea populației aparținând naționalităților conlocuitoare — sași, șvabi, maghiari, evrei, țigani etc.

În ajunul Marii Adunări Naționale constituante de la Alba Iulia, ziarul „Schässburger Zeitung” comentează cu simpatie actul istoric: „Miine se vor aduna în Valea Mureșului, la Alba Iulia, sute de mii de români, reprezentanți ai tuturor ținuturilor locuite de români. Reședința principelui Transilvaniei, vechiul Bălgrad, va fi martorul unei deșteptări emoționante a unui popor viguros, trezit de ideea libertății... Pe pământul istoric de la Apulum (...) pe locul unde și-au vărsat sîngele eroii libertății Horia, Cloșca și Crișan, națiunea română își va proclama suveranitatea... Visul unui viitor luminos, al unei afirmări naționale, al unei uniri a tuturor românilor de pretutindeni într-o singură patrie se împlinește miine”.

La Marea Adunare națională de la Alba Iulia s-a votat după cum se știe într-o atmosferă de entuziasm textul **Declarației** de unire a Transilvaniei cu țara mamă. În această Declarație istorică, Marea adunare Constituantă a românilor proclama deplina libertate națională pentru toate naționalitățile conlocuitoare.

Comitetul Național săsesc, întrunit la Mediaș la 26 decembrie 1918/8 ianuarie 1919, a aderat la **Declarația** de la Alba Iulia. Desprindem din rezoluția de adeziune următoarele: „Avem încredere în hotărîrea de la Alba Iulia... Avem încredere în poporul român, care, ieșind din starea de opri-mare națională, a realizat obiectivul său național sublim”. În adeziune se mai subliniază: „Fiind convinși de importanța mondială a acestui act, sașii din Transilvania se pronunță, conform principiului de autodeterminare, pentru unirea Transilvaniei cu România, salută cordial poporul român și îl felicită pentru îndeplinirea idealurilor sale naționale. Sașii iau act nu numai de un proces istoric de importanță mondială, ci și de dreptul legitim al poporului român pentru unire și formarea unui stat”.

Aceeași adeziune este subliniată de adunările șvăbești convocate la 10 iulie și la 10 august 1919, la Timișoara. Adunarea din 10 august prezentase Consiliului Dirigent prin delegații ei o

rezoluție în sensul unirii cu România. Trei zile mai târziu este remis și Conferinței de pace de la Paris un memoriu semnat de Ștefan Frecot, Andreas Buschmann, Franz Timon și Thomas Fernbacher. „Votînd rezoluțiunea de unire cu România — relevă memoriul — adunarea națională a populației șvabe a ținut să accentueze două fapte, pe care ne permitem, domnule președinte, să le supunem în mod special atenției dv. Este vorba mai întii de dorința categoric exprimată de unanimitatea adunării pe care tot poporul șvab o simpatizează și pe care o respectă și de care se simte legat prin originea multora din fiii săi de rasă comună latină.”

Secolele de viață comună ne-au învățat să apreciem pe vecinii și conțătenii noștri români la justa lor valoare și experiența din timpurile din urmă n-a făcut decît să ne întărească convingerea că numai unirea cu România va putea să ne ofere garanțiile suficiente pentru existența și progresul nostru”.

Atașamentul social-democraților germani din Banat față de statul național român și patriotismul lor rezultă din următoarele declarații: „Un socialist cetățean al unei patrii democratice și bucurîndu-se de asemenea libertăți va apăra oricînd și împotriva oricui democrația, libertatea și patria sa”.

Dr. Rudolf Brandsch, care și în timpul existenței monarhiei austro-ungare a militat pentru înțelegere și prietenie între națiunea română și populația săsească, scria în ziarul sașilor din Sibiu, despre evenimentele epocale din Transilvania: „Poporul nostru astăzi are o nouă țintă: patria nouă. Ne punem la dispoziția ei cu toată înțelepciunea noastră veche, cu bucuria și cu voința noastră de lucru. Noi cerem de la patria nouă respectarea drepturilor poporului nostru, acordarea libertăților naționale, ocrotirea culturii noastre naționale în toate ramificațiile ei. Hotărîrile de la Alba Iulia sînt garantate de răspunderea morală a poporului român, ele sînt noua noastră „scrisoare de aur a libertăților”, Magna carta noastră pe care noi ne-am clădit aderarea noastră și ne validăm drepturile noastre. Noi avem încredere în poporul român care din starea de sclavie națională și-a ajuns cel mai înalt scop național. Noi avem credință și încredere că în noua noastră patrie dreptul și drep-

tatea vor purta scepstrul. Oamenii care stau astăzi în fruntea Consiliului Dirigent din Sibiu sînt personalități în sensul adînc al cuvîntului. Ei au fost reprezentanții și apărătorii dreptului poporului lor în cele mai grele timpuri, au fost sinceri credincioși și de caracter. Ei ne oferă garanția cea mai bună pentru speranțele noastre și măresc încrederea noastră în noua noastră patrie”.

De subliniat că, pe baza actelor de adeziune și în baza documentelor de autodeterminare rezultate din voturile unanime ale adunărilor naționale săsești și șvăbești, precum și ale întrunirilor conducătorilor acestor două naționalități germane, reprezentanții tuturor germanilor din România s-au adunat la 8 iunie 1919 într-o conferință națională la Sibiu și luînd contact direct între ei, au hotărît să formeze o organizație unică cu scopul de a fi cetățeni credincioși ai noului stat român. Cu acest prilej au votat o declarație trimisă Consiliului Dirigent din Sibiu, în care au precizat textual: „Ne-am întrunit pentru a consolida forțele care zac în poporul nostru și a le pune în serviciul patriei, răsămîndu-se pe memorabila hotărîre de la Alba Iulia”. Această declarație oficială comunicată factorilor de conducere ai noului stat român a fost semnată ca președinte al conferinței de dr. Schuller și ca secretar de dr. Hans Otto Roth. În acest scop, o delegație a naționalității săsești în frunte cu dr. Rudolf Brandsch s-a prezentat la Consiliul Dirigent Român, iar o alta condusă de dr. Schuller a plecat la București pentru a preda conducătorilor țării hotărîrea lor.

Evenimentul de importanță istorică de la 1 Decembrie 1918, Adunarea națională de la Alba-Iulia, care a consacrat unirea Transilvaniei cu România, a găsit un ecou larg și în rîndurile naționalității maghiare. Aprobînd întru totul năzuințele poporului român de unire a Transilvaniei cu țara mamă, Lajos Varjassy, personalitate marcantă burghezo-democratică maghiară din Arad, declara: „Eu găsesc cît se poate de natural ca un popor plin de demnitate să nu mai vrea să tolereze robia — cum nici noi (ungurii — n.n.) nu am tolerat-o față de Austria. Întreaga mea convingere sociologică s-ar revolta la gîndul că vreuna din naționalități să trăiască în dependență de servitute față de Ungaria”.

Cu toate că în presa maghiară s-au

reflectat din plin politica și interesele burgheziei maghiare, putem spune că ziarele maghiare de orientare democratică și radicală au încercat să pătrundă în miezul hotărârilor adoptate la Alba Iulia. Ele au reușit să facă o descriere obiectivă a felului în care a decurs adunarea, a caracterului ei popular, și vorbind despre hotărârile democratice adoptate la Alba Iulia, relevă entuziasmul cu care au fost primite. Ziarul „Ujság” din Cluj, în numărul său din 30 noiembrie 1918, redă atmosfera ce domnea în ajunul proclamării Unirii Transilvaniei cu România. Sub titlul: „Zeci de mii de oameni se duc la adunarea națională română”, ziarul scrie: „Duminică dimineața, românimea din Ungaria organizează o mare demonstrație la Alba Iulia, cu scopul vizibil de a oferi proclamației Comitetului român putere și greutate. Cu această ocazie, din teritoriile Ungariei locuite de români se adună la Alba Iulia un număr mare de oameni, aproape fiecare comună trimite reprezentanții săi, iar locuitorii satelor românești de prin împrejurimi se îndreaptă în grupuri pe jos spre Alba Iulia”.

Rezumând ceea ce urma să fie înfăptuit la Alba Iulia, ziarul maghiar din Cluj „Kolosvári Hirlap”, scria: „Românimea din țară se adună la Alba Iulia într-o adunare națională. Va fi o zi istorică pentru românimea din această patrie”. Totodată ziarul a făcut o analiză temeinică a năzuințelor poporului român. În articol se afirma: „Năzuințele românilor nu sînt noi, în treze memoriile trimise la împăratul Iosif, cele 16 puncte-program ale adunării naționale de la Blaj din 1848, cuvîntarea-program a lui Bărnuțiu, enunțările ulterioare, precum și declarațiile frunțașilor politici și între năzuințele de azi este o legătură strînsă”.

Trebuie să subliniem că, în ciuda poziției de expectativă adoptată față de hotărârile de la Alba Iulia, ziarele maghiare au publicat o serie de rapoarte obiective despre felul în care a decurs Marea Adunare națională cu caracter constituant de la Alba Iulia. Ziarul clujean „Kolosvári Hirlap” a luat atitudine obiectivă la vestea hotărârilor de la Alba Iulia. Ziarul recunoștea că „Hotărîrea adunării naționale de la Alba Iulia a românimii din țară, judecînd după precedente, nu constituie o surpriză”. Realitatea istorică, mersul evenimentelor, i-au făcut pe oamenii clarvăzători să înțeleagă mai bine cursul istoriei. În legătură cu forțele retrograde care propovăduiau rezistență sau opoziție activă față de aceste evenimente, ziarul „Kolosvári Hirlap” arăta: „Față de cele întîmplate la Alba Iulia și față de tot ce se va întîmpla ca urmare a hotărîrilor luate acolo, noi avem doar o singură sarcină: să întîmpinăm evenimentele cu toată liniștea și încrederea în declarațiile conducătorilor români”.

Adunarea națională constituantă de la Alba Iulia aducea cu ea o schimbare majoră în viața politică și socială a Transilvaniei. Eliberarea poporului român de sub o asuprire seculară s-a răsfrînt și asupra vieții politice și sociale a naționalităților conlocuitoare.

Încadrarea în viața țării, formarea unei unități strînse de luptă a tuturor forțelor democratice și revoluționare, pentru a asigura progresul patriei comune, era principala sarcină. Acest lucru l-au înțeles, pe deplin, cercuri tot mai largi ale populației maghiare. La cea de-a doua aniversare a Adunării naționale române de la Alba Iulia, ziarul maghiar din Arad sublinia că „este de neîgăduit că noul cadru creat de Adunarea de la Alba Iulia a izvorit din intenții umaniste și democratice”. Ziarul subliniază, în mod deosebit, faptul că acolo decizia a luat-o poporul. Publicistul progresist din Tîrgu-Mureș, Molter Károly, scria într-un articol, la 15 decembrie 1918, că populația maghiară din Transilvania trebuie să aibă încredere în forțele sale și să nu construiască visuri bazate pe forță, ci pe munca pașnică.

Necesitatea conlucrării active a naționalităților cu românii a fost subliniată în mod deosebit la începutul lui ianuarie 1921, cînd apărea la București ziarul în limba maghiară „Bukaresti Hirlap” (Foaie de știri bucureșteană). În articolul redacțional al numărului din 9 ianuarie 1921 se arăta: „Pînă acum, ungurii care trăiesc în noile state naționale și o bună parte a maghiarilor din România alergau după visuri deșarte. A sosit timpul să ținem seama de realitate, să punem de acord interesele noastre naționale cu realitatea”. În numărul său din 19 ianuarie 1921, același ziar, referindu-se la hotărârile Adunării naționale de la Alba Iulia, chema la realizarea cinstită a hotărîrilor ei. Să nu uităm — se scria în ziar — că problema maghiarilor din România... poate fi rezolvată numai prin apropierea dintre democrația română și cea maghiară. Numai cei care cu tot sufletul își însușesc democrația de la Alba Iulia, oamenii muncii, cei ce muncesc cu brațele și cu mîntea, pot realiza cu arsenalul democrației România mare consolidată, în care naționalitățile maghiară, germană și altele își pot desfășura liber valorile pe care le reprezintă, prin individualitatea lor, pentru cultura universală”.

Relevînd adevăratele naționalități conlocuitoare cu românii la hotărârile actului istoric de la 1 decembrie 1918 și la principiile declarate cu această ocazie, ziarul „Adevărul” din București menționa: „Unirea noilor principii românești în patria mamă se consfințește pe fiecare zi, mai mult. După actul cel mare și inițial, acela înfăptuit în grandioasa întrunire a tuturor românilor din Alba Iulia, elemente componente ale vechii împărății habsburgice vin să-și manifeste mulțumirea și bucuria lor de a fi scăpat de jugul austro-maghiar — alipindu-se de România”.

Sășii au fost primii care au cerut în mod categoric ocrotirea românească, după ei a urmat chiar o parte din unguri și astăzi vor să adere la programul din 1 decembrie de la Alba Iulia, evreii.

Evreii din regat de origine transilvăneană, în urma mai multor întruniri, au decis să adere la hotărârile luate la Alba Iulia, ele fiind o expunere de

principii concepute într-un spirit larg de dreptate, menite să strîngă relațiile între națiunea română și populația evreiască”. În acest scop, cu ocazia unei întruniri pe care evreii de origine transilvăneană au ținut-o în ziua de 18 martie s-a votat următoarea moțiune: „Evreii ardeleni, domiciliati în București întruniți în ziua de 18 martie, luînd cunoștință de actul din Alba Iulia din 18 noiembrie (1 decembrie — n.n.) aderă din inimă și cu multă satisfacție la programul cuprins în acest act, avînd în vedere că pozițiile privitoare la libertatea națională, a limbii materne în învățămînt, administrație și justiție, la reprezentarea proporțională în parlament și guvern, la asigurarea de drepturi egale, de autonomie culturală, religioasă, și politică, precum și de necondiționată libertate a presei, a întrunirilor și a asociațiilor corespund în totul principiilor liberale și democratice ale vremurilor actuale”. Apoi, o comisiune a evreilor transilvăneni s-a prezentat la Mihai Popovici, consilierul afacerilor transilvănene la Ministerul de Interne, supunîndu-i moțiunea votată.

Merită să relevăm și poziția patriotică manifestată de țiganii din comitatul Tîrnavei Mari față de desăvîrsirea statului român. Convocat la Marea adunare țigănească pe data de 16 ianuarie 1919 la Cohalm, Comitetul Aranjator Țigănesc din Homorod anunța scopul adunării pentru a „ruga pe onoratul Comitet Național Român a ne lua și pe noi țiganii sub scutul domniei lor”. La 27 aprilie 1919 are loc Adunarea țigănească a locuitorilor din Ardeal, ținută la Ibașfalău (Tîrnăveni) cu care ocazie se întocmește un Memoriu, pe care-l adresează Consiliului Dirigent Român la Sibiu și în care declarau că „atît noi cît și următorii, noștri să fim considerați ...credincioși fii și cetățeni ai României Mari, conform punctului I al Hotărîrii aduse în adunarea națională ținută la Alba Iulia la 18 noiembrie/1 decembrie 1918”.

Din cele relatate în acest capitol se desprinde atitudinea naționalităților conlocuitoare de solidaritate cu poporul român din toate provinciile istorice românești, de înțelegere a hotărîrii acestuia de a-și făuri statul său național unitar. Poziția înaintată a naționalităților conlocuitoare iese în evidență și cu această ocazie ca de atîtea ori în trecutul zbuciumat, cînd unite au fost rîndurile tuturor celor care trăiau și munciau pe aceste meleaguri, atît în mari bătălii interne pentru asigurarea dezvoltării nestîngerite, cît și împotriva cîmpitorilor străini.

Prin hotărârile istorice din anul 1918, poporul român și naționalitățile conlocuitoare se angajau să continue lupta pentru transformarea României într-un stat pe deplin democratic, în care toți să se poată dezvolta liber, lucru care s-a înfăptuit sub conducerea P.C.R. după revoluția de eliberare națională și socială din august 1944 care a deschis epoca noii societăți socialiste în România.

dr. Augustin DEAC

UNITATEA DE VIAȚĂ ECONOMICĂ A TRANSILVANIEI ȘI A ȚĂRILOR ROMÂNE

ÎN NOILE CONDIȚII create de proclamarea independenței de stat, ale trecerii la politica de încurajare a industriei naționale, așezarea relațiilor economice externe pe noi principii, bazate pe egalitate și cointerese reciprocă, era pentru România o cerință vitală. România era interesată în lărgirea legăturilor economice externe și în stabilirea de relații contractuale cu diverse state. Convențiile încheiate de România cu Germania și Turcia în anul 1887 au avut în acest sens o influență pozitivă asupra extinderii comerțului, a schimbului de valori materiale. Dorința României era să încheie, pe baza principiilor mai sus amintite, o nouă Convenție și cu Austro-Ungaria. În acest scop ea a purtat tratative îndelungate cu guvernul austro-ungar la Viena și Budapesta. Cererile justificate ale părții române de a se stabili relații echitabile și reciproc avantajoase s-au lovit însă de rezistența puternică a părții austro-ungare, care încerca să impună României condiții oneroase, inacceptabile, care să servească și mai mult interesele claselor dominante din Monarhie și să asigure mari profituri pentru capitaliști, cu prețul sacrificării industriei românești. Acest scop era clar exprimat într-un articol apărut în „Neue Freie Presse” din Viena, care scria „Adversarii Convenției comerciale care sînt destul de numeroși la noi, avînd în frunte pe agrari (moșieri n.n.), nu vor putea fi învinși decît atunci cînd România va renunța la proiectele ei de a crea o industrie națională”¹⁵. Această pretenție se lovea de interesele României, care promova o politică de încurajare a dezvoltării industriei naționale, a cărei făurire era o condiție esențială a progresului social și a afirmării independenței și suveranității naționale și pe plan economic. Totodată delegația guvernului austro-ungar urmărea includerea în noua convenție a unor prevederi care să frîneze și chiar să oprească importul unor produse din România, îndeosebi a cerealelor, și a refuzat să ofere în privința importului de vite garanții serioase în vederea respectării clauzelor contractuale. Dealtfel, în luna mai 1886, Austro-Ungaria a rupt negocierile, și astfel încheierea noii convenții a devenit imposibilă. Ca urmare, România a aplicat și față de Austro-Ungaria prevederile tarifului vamal din 1874, valabilă pentru toate statele cu care nu avea convenții. În anul 1886 România adoptă un nou tarif vamal protectionist, care fixează taxe vamale la un număr important de produse străine importate. Drept răspuns la acest nou tarif vamal Austro-Ungaria a introdus taxe prohibitive la toate produsele ce se importau din România. Guvernul Ungariei a hotărît, în mai 1886, să aplice la mărfurile ce vor sosi din România un surplus la vamă de 30 la sută, iar pentru mărfurile care au beneficiat de scutire de vamă, o vamă specifică, să interzică importarea cu scutire de vamă a ce-

Prima parte a acestui articol a apărut în numărul 47 al revistei

realelor din România; a stabilit taxe specifice la cereale, mei, porumb, ovine, caprine, porcine și produse animaliere. Aceste măsuri represive din partea Austro-Ungariei au dus la izbucnirea războiului vamal, care a durat timp de cinci ani (1886—1891). Monarhia a încercat să folosească conflictul vamal pentru a limita și chiar a întrerupe relațiile comerciale între Transilvania și România, a manifestat o consecvență deosebită în aplicarea măsurilor restrictive, neținînd cont de pagubele enorme ce le provoca prin această economie Transilvaniei. Prin aceste măsuri Monarhia austro-ungară tindea, totodată, să împiedice dezvoltarea economică a României.

Războiul vamal a avut efecte distrugătoare asupra economiei Transilvaniei, care era legată organic și depindea de piața românească, așa cum prevăzuseră cercurile economice transilvănene atunci cînd cereau guvernului maghiar să nu întreprindă măsuri extremiste ce pot provoca zdruncinarea relațiilor economice cu România. În numeroase memorii ale Camerei de comerț și industrie Brașov se scot în evidență efectele dăunătoare ale războiului vamal asupra economiei regiunii. Industria extractivă — se spune într-un memoriu al Camerei din 1 iunie 1886 — care s-a statornicit de secole în această regiune și a ajuns la o înflorire datorită legăturilor sale cu Orientul, se luptă cu greutatea existenței și este zdruncinată din temelii. **Această industrie „a urmat de secole o singură direcție, drumul ei ducea spre Orient, îndeosebi în România”**¹⁶. Exportul din comitatele Brașov și Sibiu în România și importul de acolo a încetat complet, ramurile industriale care au avut mai înainte singura lor piață în România stagnează complet. Războiul vamal a grăbit descompunerea micii industriei din orașele de graniță și a exercitat o influență dăunătoare asupra vieții economice. Renumite fabrici de piele au dat faliment. Ca urmare a războiului vamal s-a redus foarte mult exportul stofelor de lînă; mai mulți postăvari au fost nevoiți să emigreze în România. Valoarea pălărilor exportate s-a redus de la 700 mii franci la numai 120 mii franci pe an; exportul de frînghii a stagnat; războiul vamal al paralizat exportul sticlei și al cazanelor de aramă în România¹⁷.

Războiul vamal a avut urmări deosebit de negative și asupra industriei din Sibiu. „Aproape toate industriile noastre au fost deopotrivă jignite de urmările războiului vamal” — se spune într-un comentariu al ziarului Tribuna. Au avut mult de suferit legătorii de perii, curelarii, cizmarii, frînghierii, tîmplarii, postăvarii etc. Aceste daune se amplifică deoarece **mulți industriași nărăsesc locurile natale și emigrează în România**¹⁸. Comerțul „este ca și omorît în părțile comitatului și populațiunea va fi silită să piară de foame sau să emigreze”¹⁹ — constată consfătuirea industriașilor români din Sibiu, întrunită în august 1886, convocată din cauza „războiului vamal ce bîntuiește populațiunea transilvăneană”.

Efectele războiului vamal s-au resimțit puternic și în comitatul Făgăraș, unde au avut de suferit industria de sticlă, de frînghii, de pălării și de pielărie, care **aveau piața îndeosebi în România**.

O situație grea economică era în raza Camerei de comerț și industrie Tîrgu Mureș. Întregul comerț cu lemne a ajuns, din cauza perturbării relațiilor economice cu România, la impas.

Restricțiile vamale au lovit și în micii meseriași din comitatul Odorhei. Cel mai mult au fost afectați olarii care vindeau 90 la sută din produsele lor în România. **Fabrica de fier din Vlăhița desfăcea cea mai mare parte a produselor ei în România**. Ca urmare a războiului vamal, afacerile s-au redus simțitor, ceea ce periclita pîinea zilnică a peste 800 de muncitori, proprietarul și primise propuneri pentru a-și strămuta afacerile în România²⁰. Puternic s-au resimțit meseriași din comitatul Trei Scaune, care lucrau în mare parte pentru piața din România. Cauzele acestei situații sînt foarte firești — se spune într-un raport al Camerei de comerț și industrie Arad — deoarece între regiunea săsească și secuime, pe de o parte și Muntenia, de altă parte s-au dezvoltat în decursul secolelor asemenea relații încît este imposibil ca ele să fie înlocuite în grabă cu altele, fără păgubirea și distrugerea generațiilor actuale²¹.

Războiul vamal a atins simțitor și pe oierii transilvăneni, care din cele mai vechi timpuri obișnuiau să ducă oile la iernat în România și care petreceau de fapt acolo mai mult timp decît acasă. Hotărîrea guvernului român de a încasa după fiecare oaie o taxă de asigurare de doi lei a creat nemulțumiri în rîndurile oierilor din zona Brașovului, care minau anual la pascut în România peste 200 mii de oi. Oierii de la graniță, toți români, într-o consfătuire ținută la Satulung, s-au adresat regelui Carol I, care le-a promis că în scurt timp le va satisface plîngerile²².

Consecințele războiului vamal s-au făcut simțite și în comitatul Bistrița-Năsăud, unde meseriași aveau comerț intens cu România. Curelarii își asigurau în Moldova o importanță piață de desfacere pentru produsele lor. Fabrica de hîrtie din Prundu Bîrgăului a lucrat cea mai mare parte pentru România. Pierzînd piața românească au avut mari greutăți în desfacerea produselor²³. În urma războiului vamal s-au

¹⁵ Citat după: V. Axenciuc, I. Tiberian, *Premise economice ale formării statului național unitar român*, Buc., 1979, p. 200

¹⁶ Arh. St. Buc., Colecția microfîlme R.P. Ungară, rola 304, c. 171—178. (MOL, FIKM, K 168, 1887—38—59).

¹⁷ Vezi Iosif I. Adam, *Premise* p. 21.

¹⁸ Tribuna, Sibiu, 3, nr. 250, 30 octombrie/11 noiembrie 1886, p. 998.

¹⁹ Arh. St. Buc., rola 304, c. 67—68 (MOL, FIKM, K 168, 1887—38—59).

²⁰ Idem rola 305, c. 256—259 (Ibidem)

²¹ Idem, rola 339, c. 47—76. (MOL., Kereskedelemügyi Minisztérium (KM), K 229, 1891—5—16231).

²² Idem, rola 81, c. 611—613 (MOL, BM, K 148, 1886—XIV—3857).

²³ Idem, rola 304, c. 104—105, 504— (MOL, FIKM, K 168, 1887—38—59)

resimțit puternic fabricile de spirt din raza Camerei de comerț și industrie Arad, care își procurau în condiții avantajoase materia primă necesară și exportau în România însemnate cantități din produse. Reducerea masivă a exportului cărbunelui din Valea Jiului în România a făcut ca în primul an al războiului vamal producția minelor de cărbune să scadă simțitor. „Prin întreruperea reciprocă a circulației comerciale și introducerea unei vămi uriașe — se spune într-un raport al Camerei de comerț și industrie Timișoara — cea parte a industriei și comerțului nostru care lucra pentru România a suferit o lovitură grea, chiar distrugătoare”. A scăzut considerabil importul produselor alimentare din România, în deosebi a făinii. Din lipsă de materii prime trei moli mecanice de la graniță au fost nevoite să-și înceteze de tot activitatea. A scăzut considerabil exportul în România a pastelor făinoase, confecțiilor, hirtiei etc. Rafinăriile din Orșova au lucrat cu capacitate redusă din cauza contingentului mic de țigle românești repartizat și a vămii suplimentare de 30 la sută introdusă după declararea războiului vamal. În timp ce la majoritatea produselor exportul în România a scăzut, la metal și la produse metalice, valoarea exportului a crescut de la 223 mii florini în 1885 la 370 mii florini în 1890. Se aprecia că exportul ar fi crescut de două, chiar de trei ori, dacă nu izbucnea războiul vamal²⁴. Războiul vamal a afectat și exploatarea forestieră din comitatul Caraș-Severin, care, prin poziția lor geografică, căutau locuri de desfacere în România.

În timpul războiului vamal comerțul Transilvaniei cu România a cunoscut o diminuare continuă. Din analiza datelor privind traficul de mărfuri prin gara Predeal rezulta o scădere importantă a importului din România, care a ajuns la o treime din cantitatea anterioară, de la șase mii vagoane în anul 1885 la două mii vagoane în 1888. Valoarea totală a mărfurilor exportate în România era de 1245 mil franci în 1885 și de 426 mii franci în 1888; iar a mărfurilor importate de 124 mii franci în 1885 și respectiv 152 mii franci în 1888²⁵.

Deși în anii 1886—1891, legăturile economice dintre Transilvania și România au avut mult de suferit, ele nu au putut fi desființate. Obiectivul urmărit de monarhia habsburgică de a le pune artificial stavilă și de a orienta activitatea economică a Transilvaniei spre zonele din interiorul Imperiului habsburgic a suferit eșec. Legăturile economice dintre Transilvania și România, care aveau un caracter obiectiv, necesar, au rezistat acestor momente grele. Deși diminuat, schimbul dintre România și Transilvania continua să existe; mai mult chiar, la unele produse ca mașini agricole, mașini, fierărie, țigle și altele el s-a menținut și a depășit nivelul anului 1885.

Pentru economia Transilvaniei restabilirea relațiilor economice normale cu România era o chestiune vitală. „Însănătoșirea relațiilor economice cu România ar fi însoțită de urmările ce-

lor mai mari beneficii pentru industria sud-transilvăneană” — declara Camera de comerț și industrie Brașov²⁶. Camera de comerț și industrie Arad sublinia necesitatea restabilirii relațiilor vamale cu România, deoarece majoritatea mărfurilor transilvănene era de așa natură încât ele puteau fi desfăcute numai în România, iar materia primă necesară producerii lor se poate procura numai de aici. De asemenea, considera că dacă România va pune în aplicare noul tarif vamal „trebuie să suspendăm și noi războiul vamal față de ea”²⁷. În favoarea încetării războiului vamal s-au pronunțat și celelalte camere de comerț și industrie din Transilvania. În aceste condiții, cind presiunea cercurilor economice din Transilvania a fost deosebit de puternică, ministrul comerțului al Ungariei a emis o ordonanță pentru abrogarea, începând din 1 iulie 1891, a măsurilor restrictive față de comerțul cu România luate în timpul războiului vamal.

În decembrie 1893 s-a semnat noua convenție comercială dintre România și Austro-Ungaria pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate. Convenția fiind favorabilă ambelor părți a deschis calea intensificării comerțului între cele două state. De această situație a beneficiat în primul rînd economia Transilvaniei.

Schimbările economice ale Transilvaniei cu România, deși s-au lărgit după 1893, nu satisfăceau nici pe departe nevoile reale. Cercurile industriale transilvănene insistau în continuare pentru îmbunătățirea convenției astfel încât să se asigure o legătură mai intimă cu România și pe termen lung, care să aperse și să fructifice mai bine interesele lor economice.

Incheierea în aprilie 1909 a Tratatului adițional la Convenția comercială din 1893 a lărgit gama de produse industriale și agricole care se bucurau de înlesniri în comerțul cu România. Crearea unui cadru mai favorabil legăturilor economice a făcut posibilă lărgirea comerțului Transilvaniei cu România, care s-a înviorat și diversificat. Se exportau din raza camerelor de comerț și industrie Tirgu Mureș și Brașov mari cantități de cherestea și lemnărie, produse industriale diverse, apă minerală și se importau cereale, mai ales porumb. Un număr mare de cornute, porcine și ovine a trecut frontierele dinspre România în Transilvania. Numărul ovinelor importate prin oficiile de vamă din raza Camerei de comerț și industrie Brașov era în 1891—1895 anual în medie de o sută de mii.

Legăturile economice cu România au constituit din cele mai vechi timpuri pentru comitatele Mureș, Odorhei, Ciuc și Trei Scaune o condiție fundamentală a progresului lor economic. Prin tradiție, produsele meșteșugarilor seculi se desfăceau în Țara Românească și în Moldova. În primul deceniu al secolului al XX-lea, dependența acestor regiuni de piața românească a devenit și mai accentuată. Industria din secuime a participat cu succes la expoziția industrială din București din 1906.

În schimbul dintre Transilvania și România o serie de produse ale marilor industrii au devenit tradiționale și au primit o extindere deosebită. S-a diversificat nomenclatura mărfurilor solicitate și desfăcute în România. Se exportau în România însemnate cantități de mașini și unelte agricole, mașini de

cusut, fier brut și oțel. La acest comerț participau numeroase fabrici din Arad, Timișoara, Brașov și Sibiu. Cantități importante exportau în România fabricile de fier din Reșița, Anina și Brașov. Afacerile fabricilor de mașini agricole erau influențate și de starea recoltelor din România. În anii 1901, 1904 și 1907 din cauza anilor agricoli nefavorabili, mașinile agricole fabricate la Arad, Timișoara, Brașov și Sibiu nu au putut fi vindute. În România desfăceau cantități importante din produsele lor fabrica de vagoane din Arad, fabricile de fier din Hunedoara, Cugir, Nădrag ș.a.

Bazinul carbonifer din Valea Jiului a continuat să exporte în România însemnate cantități de cărbune, care asigurau combustibilul de bază pentru căile ferate și întreprinderile industriale de la Predeal la București. Camera de comerț și industrie Arad considera important faptul că în Convenția adițională din 1909 i s-a recunoscut cărbunelui din Petroșani calitatea de huiță, fiind astfel scutit de vamă la import.

Una din condițiile importante pentru activitatea rafinăriilor de petrol din Transilvania era asigurarea cu țigle românești, cu scutire de vamă sau cu taxe vamale reduse. Opunându-se monopolului austriac, care dezavantaja rafinăriile din Transilvania prin repartitia inegală a contingentelor de țigle din România, Camera de comerț și industrie Brașov solicita aprovizionarea rafinăriilor din Transilvania cu țigle românești, mărirea cantității de import și obținerea scutirii de vamă.

Piața importantă de desfacere în România aveau și fabrici de produse chimice din Timișoara, Brașov ș.a.

Printre produsele importate din România cerealele continuau să ocupe locul principal. Cantitatea de cereale importată prin cele cinci oficii de vamă din raza Camerei de comerț și industrie Tirgu Mureș a ajuns de la 32 mii chintale în 1894 la 65 mii chintale în 1895, aproape dublându-se²⁸; prin oficiile de vamă din raza Camerei din Brașov s-au importat, de asemenea, mari cantități de cereale. În importul de cereale porumbul ocupa primul loc, nu numai ca aliment, ci și ca materie primă pentru industria spirtului.

În relațiile comerciale dintre Transilvania și România un rol important revenea importului de vite. Camera de comerț și industrie Timișoara se pronunța hotărît împotriva interdicției puse importului de vite din România. În interesul fabricanților de salam, reprezentanți în număr mare, precum și a consumatorilor, se solicita admiterea importului porcinelor din România prin granița de la Predeal și Turnu Roșu. Camera de comerț și industrie Brașov se pronunța pentru realizarea unei învoielii în vederea reglementării comerțului de vite cu România. Importul vitelor din România nu se putea împiedica, el se făcea, în perioada de restricții impuse de Monarhie, pe căi ocolite, prin Serbia, ceea ce ducea la scumpirea lor, iar, din opreliștile puse, părțile Transilvănene nu au avut nici un folos, dimpotrivă mari pierderi.

Importanța relațiilor comerciale cu România s-a resimțit și mai mult în timpul războiului balcanic, care a perturbat în mod serios schimburile, fapt ce a avut efect negativ asupra econo-

dr Iosif I. ADAM

(Continuare în pag. 19)

²⁴ Idem rola 338, c. 467—518, (MOL, KM, K 230, 1891—5—16231).

²⁵ Ibidem, c. 632—645, (Ibidem).

²⁶ Raportul Camerei de comerț și industrie Brașov pe anul 1889.

²⁷ Arh. St. Buc. Colecția microfilm R.P. Ungară, rola 339, c. 47—76 (MOL, KM, K 229, 1891—5—16231).

²⁸ Raportul Camerei de comerț și industrie Tirgu Mureș pe anul 1895.

Dezvoltarea armonioasă a județelor — baza economică a egalității de fapt a tuturor cetățenilor țării

EVENIMENT de ample dimensiuni istorice, care a înfruntat destinul națiunii, Marea Unire înfăptuită la 1 Decembrie 1918 a declanșat transformări de proporții în numeroase sfere ale activității economico-sociale vădindu-și, sub forme felurite, efectele pozitive, de progres. Economia, din acest punct de vedere, reprezintă un domeniu de puternică afirmare, anii ce au urmat actului de întregire a țării consemnând progrese în dezvoltarea forțelor de producție, în modernizarea structurii economice, în creșterea producției și intensificarea schimburilor comerciale externe. Elementul dinamizator al acestui proces de dezvoltare l-a reprezentat reunirea, în spațiul aceleiași unități economice, a tuturor provinciilor locuite de români din cele mai vechi timpuri.

Tocmai valorificarea acestor premise favorabile create de Marea Unire a constituit una din liniile majore promovate de partidul nostru în opera făuririi societății socialiste pe pământul patriei. Orientare politică încheagată în concepția privind dezvoltarea în profil teritorial. În oglinda țării, munca și viața locuitorilor din toate comunele și orașele apar astăzi drept argument suprem ce demonstrează, prin forța faptelor împlinite, capacitatea creatoare a poporului nostru, a minții și brațelor sale care, lichidând pentru totdeauna exploatarea și asuprirea de orice fel a devenit stăpîn pe propriile destine, făurindu-și în mod liber și conștient viitorul. În acest fel a înțeles și înțelege partidul nostru să acționeze pentru crearea condițiilor politice, economice și social-culturale necesare ridicării nivelului de trai material și spiritual, îmbunătățirii calității vieții, formării și dezvoltării multilaterale a personalității.

Pe o asemenea bază, clasa muncitoare, țărâniea și intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, au participat la fundamentarea și înfăptuirea noii strategii de dezvoltare echilibrată, armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, concepută de către P.C.R., cu aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o viziune științifică, unitară și de largă perspectivă istorică, în concordanță cu interesele de progres rapid și multilateral ale întregului popor. „Făurirea socialismului — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în câmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării”.

Una din cele mai mari cuceriri ale socialismului pe pământul României, ca urmare a politicii realiste, clarvăzătoare și de înaltă responsabilitate comunistă a partidului este aceea că a reușit să creeze bazele trainice — prezente și de perspectivă — ale egalității depline între toți fiii acestui popor, făcându-i pe toți deopotrivă proprietari ai mijloacelor de producție, producători și beneficiari ai întregii avuții naționale. Avînd ca premisă obiectivă proprietatea socială a întregului popor și proprietatea socială cooperatistă asupra mijloacelor de producție, egalitatea

se înfăptuiește pe zi ce trece, de la un cincinal la altul prin realizarea unor condiții tot mai bune de muncă și viață pentru toți locuitorii țării.

Principii de politică economică realiste

PENTRU a evidenția mai bine marile realizări obținute de poporul nostru în repartizarea teritorială a forțelor de producție, să amintim, chiar și succint, care era situația moștenită de la regimul burghezo-moșieresc în acest domeniu. Pe lângă unele centre relativ industrializate, o parte importantă din zonele țării nu dispuneau de unități industriale. În anul 1938 trei zone principale (București-Valea Prahovei, Transilvania Centrală și Banatul) dețineau 61,5% din capitalul investit, 53% din forța motrice, 53,1% din numărul lucrătorilor și 57,1% din producția industrială. În schimb, zone geografice întinse ca Moldova, Dobrogea și Oltenia, unde locuiau aproape 40% din populația țării, dețineau doar circa 12% din producția industrială. Această disproporție flagrantă în dezvoltarea diferitelor zone își găsea reflectarea într-o slabă valorificare a potențialului material și uman al țării, în nivelul redus al productivității sociale și, implicit, al nivelului de trai al populației.

În aceste condiții, ridicarea zonelor geografice slab dezvoltate, repartizarea teritorială optimă a forțelor de producție constituia un obiectiv programatic al partidului nostru. Perioada de edificare socialistă a țării, cu deosebire după 1965, marchează etapa cea mai importantă din întreaga istorie a României în dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție în profil teritorial.

Un rol important în fundamentarea strategiei de optimizare a dezvoltării forțelor de producție pe teritoriu l-a avut Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, care a adoptat un ansamblu de măsuri menite să asigure îmbunătățirea conducerii economiei naționale și perfecționarea organizării administrativ-teritoriale. Prin reorganizarea administrativ-teritorială din 1968 s-a creat cadrul organizatoric favorabil înfăptuirii politicii de repartizare a forțelor de producție pe teritoriul patriei, asigurînd ridicarea rapidă, economică și culturală, a unor zone mai puțin dezvoltate; s-a dat un nou și puternic avînt vieții economico-sociale în toate județele țării. Ulterior, Conferința Națională a partidului din 1972 a stabilit cadrul instituțional al amplasării teritoriale a forțelor de producție prin adaptarea structurii administrativ-teritoriale la cerințele dezvoltării optime a forțelor de producție.

În cadrul strategiei generale de dezvoltare echilibrată a economiei naționale, prin aplicarea unor ample programe de investiții s-a urmărit orientarea cu prioritate a acestora spre județele cu un nivel economic mai redus, concomitent cu preocuparea pentru creșterea și modernizarea potențialului productiv al celorlalte județe. Caracteristic perioadei 1966—1980 este faptul că din cele 23 de județe care au înregistrat creșteri ale volumului de investiții mai mari decît media pe țară, 18 sînt județe cu un potențial economic mai scăzut. De remarcat este și

faptul că și în deceniul 1971—1980, din cele 23 de județe care au avut o dinamică mai mare a volumului de investiții față de media pe țară, 17 sînt, de asemenea, județele cu o putere economică mai redusă.

Partea principală a investițiilor a fost dirijată spre dezvoltarea industriei. În cadrul acestui proces s-a asigurat astfel desfășurarea simultană a procesului concentrării teritoriale, raționale și eficiente a producției industriale cu cel al distribuirii judicioase a industriei în spațiu, cu consecințe favorabile asupra optimizării structurilor economice și sociale atât pe ansamblul economiei naționale, cit și în cadrul fiecărui județ în parte.

Industria — pivotul dezvoltării teritoriale

ATENȚIA acordată dezvoltării industriei în județele mai puțin dezvoltate este oglindită și de mutațiile survenite în gruparea județelor după volumul investițiilor industriale. Astfel, în perioada 1966—1980, 31 de județe au realizat investiții pînă la 5 miliarde de lei, din care în 6 județe pînă la 1 miliard lei și numai 9 județe mai mult de 5 miliarde lei, din care 3 județe cu peste 10 miliarde lei. În cincinalul 1976—1980, în grupa cu un volum al investițiilor de pînă la 5 miliarde lei nu este inclus nici un județ, în grupa între 5—10 miliarde lei doar 4 județe, restul fiind cuprinse în grupa de peste 10 miliarde lei, din care 12 județe cu peste 25 miliarde lei.

Ca rezultat nemijlocit al politicii P.C.R. de orientare cu prioritate a investițiilor spre industrie are loc sporirea permanentă a potențialului industrial al județelor țării, concomitent cu îmbunătățirea proporțiilor în profil teritorial. Caracteristic acestui proces este creșterea în ritm mai înalt a producției industriale în județele cu o putere economică mai redusă. În perioada 1966—1989, 19 județe ale țării cu un potențial economic mai puțin dezvoltat au înregistrat ritmuri superioare mediei pe țară. Astfel, în timp ce ritmul mediu anual de creștere a industriei pe țară a fost în perioada 1966—1980 de 11,4%, în județele mai puțin dezvoltate creșterile medii anuale au fost de 18,6% în Olt, de 18,1% în Sălaj, 17,4% în Buzău, 15,6% în Iași, 15,5% în Vilcea, 15,0% în Vaslui, 14,6% în Călărași ș.a. Ca urmare a unei asemenea strategii, la o creștere de peste 5 ori a producției industriale a țării în 1980 față de 1965, în județele mai puțin dezvoltate creșterile au fost de 13 ori în Olt, de 12 ori în Sălaj, de 11 ori în Buzău, de peste 7,8 ori în Iași și Vilcea, de 8,1 ori în Vaslui, de 7,7 ori în Călărași, de 7,5 ori în Teleorman, 7,4 ori în Mehedinți, de 7,3 ori în Covasna, de 6,8 ori în Bistrița-Năsăud, de 6,6 ori în Tulcea.

Politica P.C.R. de sporire mai rapidă a puterii industriale a județelor mai puțin dezvoltate, concomitent cu dezvoltarea și modernizarea industriei în județele considerate mai dezvoltate din punct de vedere economic a avut ca rezultat creșterea înzestrării muncii cu fonduri fixe. Pe baza creșterii volumului fondurilor fixe din industrie într-un ritm mediu anual de 12,3% în perioada 1966—1980, în județele mai puțin dezvoltate aceste creșteri au fost mult mai mari : 20,8% în Mehedinți, 19,8% în Vaslui și Vilcea, 18,7% în Bistrița-Năsăud, 16,5% în Giurgiu și Tulcea, 14,5% în Vrancea, 14,4% în Botoșani și 14,1 % în Covasna.

Politica de repartizare a forțelor de producție pe teritoriu, accentuată îndeosebi după 1965, s-a concretizat în intensificarea procesului de apropiere a nivelurilor de dezvoltare a județelor. Tendința de omogenizare a dezvoltării economico-sociale, de echilibrare pe plan teritorial este ilustrată, înainte de toate, de schimbările survenite în distribuția județelor după valoarea producției industriale. Ca urmare a ritmurilor înalte de creștere a producției industriale în județele mai puțin dezvoltate are loc o reducere treptată a decalajelor dintre județe în ceea ce privește valoarea producției industriale pe locuitor. Schimbările intervenite în gruparea județelor după producția industrială pe locuitor relevă scăderea numărului de județe care obțin producții industriale mici și creșterea corespunzătoare a celor cu producții mari. În anul 1970 în 18 județe se realiza o producție industrială pe locuitor de pînă la 10 000 lei, iar în 18 județe între 10 001 și 20 000 lei și în nici un județ peste 50 000 lei, pentru ca în 1980 în prima categorie să nu mai figureze nici un județ, în cea de-a doua doar 4, un număr de 20 de județe grupându-se între 30 001 și 50 000 și 8 județe peste 50 000 lei.

În aceste condiții industria s-a consolidat în cadrul fiecărui județ, ea devenind factorul hotărîtor în utilizarea cu eficiență

Gruparea județelor după valoarea producției globale industriale

Valoarea producției industriale	Numărul județelor			
	1965	1970	1975	1980
Pînă la 2 miliarde lei	15	5	1	—
2,1—4 miliarde lei	13	12	4	—
4,1—10 miliarde lei	9	15	15	10
10,1—15 miliarde lei	3	5	7	6
15,1—25 miliarde lei	—	3	11	13
Peste 25 miliarde lei	1	1	3	12

maximă a resurselor naturale și de muncă. Județele Buzău, Covasna, Dimbovița, Mehedinți, Olt și Satu Mare, care în 1970 obțineau o producție industrială pe locuitor sub 10 000 lei, au realizat în 1980 o producție de peste 30 000 lei.

Aceeași tendință de apropiere a nivelurilor de dezvoltare economică este ilustrată și de mutațiile survenite în distribuția județelor după valoarea producției industriale. Așa după cum rezultă din datele tabelului, dacă în anul 1965 numai 4 județe aveau o producție industrială de peste 10 miliarde lei, în anul 1970 numărul acestora se ridică la 9, în 1975 la 21, iar în 1980 la 31.

Creșterea potențialului industrial al județelor este ilustrat și de faptul că astăzi doar două județe, și nu dintre cele mai dezvoltate, dau o producție mai mare decît cea pe care o realiza România în anul 1938.

Politica P.C.R. de industrializare socialistă a țării a avut ca rezultat crearea de noi capacități de producție în toate județele țării. În perioada 1968—1982 au fost create peste 6 100 noi capacități industriale, paralel cu dezvoltarea și modernizarea celor existente, creîndu-se locuri de muncă moderne în toate județele patriei, înzestrate cu mijloace de producție de mare tehnicitate și eficiență. Pe lingă mutațiile de ordin cantitativ, procesul industrializării socialiste a produs modificări importante și de natură structurală și calitativă, exprimate prin îmbunătățirea repartizării pe teritoriu a subramurilor industriei.

Astfel, industria construcțiilor de mașini este astăzi prezentă în toate județele țării, avînd un rol hotărîtor în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și în creșterea gradului de valorificare superioară a resurselor naturale. În anul 1980, în 27 de județe ale țării această ramură deținea cea mai mare pondere în totalul producției industriale. Este foarte semnificativ faptul că în județe mai puțin dezvoltate în trecut ca Alba, Argeș, Bacău, Brăila, Covasna, Dolj, Mehedinți, Satu Mare, Sălaj, Teleorman, Vaslui industria constructoare de mașini deține în prezent peste 1/3 din întreaga producție industrială a județului.

De asemenea, o serie de județe ca Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Călărași, Covasna, Dimbovița, Harghita, Maramureș, Mureș, Neamț, Olt, Sălaj, Suceava, Teleorman, Tulcea, Vaslui, Vilcea și Vrancea, care în anul 1965 dădeau 11,3% din producția industriei constructoare de mașini, și-au mărit ponderea în 1980 la 21,4%.

Dezvoltarea în ritmuri înalte a industriei chimice s-a împlinit prin amplasarea ei rațională pe teritoriu. Față de anul 1950, cînd peste 2/3 din producția industriei chimice se obținea în București, Valea Prahovei și zona Brașov, în anul 1980 peste 40% din producția chimică se realiza în județe care în trecut aveau o putere industrială redusă — Argeș, Bacău, Brăila, Constanța, Dolj, Iași, Neamț, Olt, Teleorman și Vilcea.

Industria siderurgică a țării se găsește în prezent repartizată în 30 de județe. Elementul specific este mutarea centrului de greutate al siderurgiei românești din sud-vest în sud-estul țării.

Politica P.C.R. de repartizare rațională a industriei pe teritoriu se reflectă și în modul în care s-a dezvoltat industria energetică, aceasta fiind în prezent amplasată pe întreg teritoriul țării. În același timp o repartizare rațională pe teritoriu au cunoscut și industria materialelor de construcții, industria exploatarei și prelucrării lemnului și ramurile industriale producătoare de bunuri de consum.

dr. Dumitru CIUCUR
dr. Constantin POPESCU

RIDICAREA BUNĂSTĂRII ȘI A CALITĂȚII VIEȚII ÎNTREGII NAȚIUNI, ȚELUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI

PRIVITĂ în retrospectiva celor 65 de ani împliniți de la Marea Unire a tuturor românilor în spațiul de origine carpațo-danubian-pontic, semnificația acestui strălucit eveniment al istoriei noastre naționale ne apare azi, în condițiile edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, ca un act istoric ce a încununat lupta și idealurile de veacuri ale neamului românesc pentru libertate, unitate și independență. Desfășurând lupta revoluționară în condițiile desăvârșirii unității de stat, Partidul Comunist Român a ridicat pe un plan superior glorioasele tradiții de luptă ale poporului, dorințele sale seculare de libertate, dreptate socială, prosperitate materială și spirituală.

În decursul celor aproape patru decenii de adânci prefaceri revoluționare socialiste, consemnate pe toate planurile vieții economico-sociale, axul central și firul călăuzitor al întregii politici promovate consecvent de partidul și statul nostru l-au constituit îmbunătățirea permanentă a condițiilor de viață și de muncă ale poporului, ridicarea sistematică a bunăstării sale materiale și spirituale. În acest sens, în Programul partidului se arată că: „**Politica generală a partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate are drept țel suprem ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii societăți. Acestui țel îi sînt subordonate eforturile pentru dezvoltarea în ritm intens a economiei naționale, pentru creșterea venitului național.**”

Potrivit concepției științifice care se află la baza făuririi societății socialiste și comuniste, partidul nostru a legat strîns înfăptuirea obiectivului fundamental al noii orînduirii — creșterea bunăstării celor ce muncesc — de impulsionearea dezvoltării forțelor de producție, de creșterea potențialului economic al patriei. Astfel, pe parcursul a mai multor etape istorice — cucerirea de către popor a puterii politice, instaurarea și consolidarea relațiilor de producție socialiste, parcurgerea unei prime etape pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate — au cunoscut progrese fără precedent toate sferele vieții economico-sociale.

Situînd în centrul întregii sale politici economice primatul producției materiale, dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție — temelia progresului general al societății — partidul a acționat cu fermitate pentru industrializarea socialistă a țării, pentru dezvoltarea și modernizarea agriculturii, precum și a celorlalte ramuri productive, în scopul sporirii venitului național și, pe această bază, a satisfacerii în cît mai bune condiții a cerințelor maselor largi de oameni ai muncii.

Ținînd seama de condițiile concret-istorice ale țării noastre, transpunerea în viață a strategiei dezvoltării economice a transformat România, într-un răstimp istoric relativ scurt, dintr-o țară cu o industrie slab dezvoltată, cum era socotită în ajunul celui de al doilea război mondial, într-o țară industrial-agrară în plin progres, cu un nivel de civilizație materială și spirituală tot mai ridicat. Aceste realizări de prestigiu vor fi ridicate pe un plan superior prin materializarea istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R. potrivit cărora țara noastră va cunoaște un nou stadiu, mai înalt, al dezvoltării economico-sociale, va consemna înfăptuirea unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile,

ceea ce va permite înscrierea sa în rîndurile țărilor cu o dezvoltare economică medie și apropierea treptată de nivelul țărilor avansate.

Sporirea substanțială a veniturilor populației

DEZVOLTAREA impetuoasă a forțelor de producție pe fondul preocupărilor statornice manifestate de partidul și statul nostru pentru crearea unei economii moderne, cu o structură dinamică, pentru asigurarea unei dezvoltări echilibrate a tuturor județelor și localităților patriei, a creat fundamentul material al ridicării susținute a nivelului de trai al întregului popor. Unul din planurile de esență în care se evidențiază nivelul de trai și calitatea vieții este cel al veniturilor obținute de oamenii muncii. Din această perspectivă, pe baza dezvoltării producției materiale, a promovării unui raport just între fondul de dezvoltare și cel de consum, în contextul sporirii venitului național au fost create premisele pentru sporirea continuă și substanțială a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, atît a veniturilor directe provenite din muncă, cît și a celor din fondul de consum social. Prin asigurarea unei proporționalități corespunzătoare între partea din fondul de consum repartizată sub forma retribuției — în funcție de cantitate, calitatea și importanța socială a muncii — și partea destinată satisfacerii unor nevoi social-culturale în mod gratuit de către stat sau cu plată redusă precum și prin menținerea corelației de 1 la 5,5 dintre retribuția minimă și cea maximă au fost transpuse în practică principiile eticii și echității socialiste în politica de retribuție și ridicare a veniturilor personale.

În condițiile în care în lumea capitalistă locurile de muncă au fost continuu împuținate, iar numărul șomerilor a sporit la zeci de milioane, în România socialistă au fost create în perioada 1950—1980 peste 5 milioane de noi locuri de muncă, dintre care peste un milion numai în cincinalul trecut, garantîndu-se astfel în practică dreptul la muncă pentru toți cetățenii patriei, indiferent de naționalitate.

Un element calitativ superior în înfăptuirea liniei politice a partidului și statului nostru de creștere continuă a nivelului de trai îl constituie Programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuție a muncii și creșterea retribuției în acest cincinal — program aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din 29—30 iunie a.c. Elaborat din inițiativa și sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în conformitate cu obiectivele și sarcinile stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, Programul, aflat în curs de aplicare, prevede importante creșteri ale veniturilor celor ce muncesc, asigurînd, totodată, o mai judicioasă corelare a acestora cu calitatea și volumul de muncă depuse de către fiecare unitate, de fiecare cetățean.

Iată cîteva date relevante în acest sens. În anul 1982 retribuția medie lunară, fără impozit, a personalului muncitor s-a ridicat la 2 525 lei, fiind de două ori și jumătate mai mare decît în 1965, iar veniturile nete lunare ale țărănimii, pe o persoană activă, au ajuns la 1 838 lei. Ponderea personalului muncitor cu retribuții de pînă la 1 500 lei a scăzut de la aproape 92% în 1965, la 4% în 1982, iar a personalului cu retribuții de peste 2 000 lei a crescut de la circa 2% în 1965 la aproape 73% în 1982.

Potrivit prevederilor Programului adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din luna iunie, începînd cu 1 septembrie a.c. au fost

și vor fi în continuare majorate, în mod eșalonat, pe ramuri și activități, retribuțiile nominale ale tuturor categoriilor de personal muncitor, în medie cu 10,4% pe economie, astfel încât, în a doua jumătate a anului 1984, la încheierea acestei importante acțiuni, retribuția reală să fie cu 5% mai mare față de 1980, urmînd ca prin majorările ulterioare prevăzute pentru perioada 1984—1985, la finele cincinalului, retribuția reală să fie cu 8% superioară celei din 1980. Prin recente majorări ale retribuțiilor tarifare în medie cu 5,3% și sporirea substanțială a părții variabile în totalul veniturilor provenite din muncă, oamenii muncii beneficiază de venituri suplimentare ce însumează anual peste 25 miliarde lei.

În condițiile utilizării complete a timpului de lucru, ale îndeplinirii normelor de muncă și a planului de producție, a tuturor obligațiilor de serviciu, nici un om al muncii nu va realiza venituri lunare mai mici de 1 700 lei, retribuția tarifară crescînd de la 1 425 lei la 1 500 lei lunar, cu menținerea raportului de 1 la 5,5 între retribuția minimă și cea maximă pe economie. Ponderea personalului muncitor cu venituri de peste 2 500 lei lunar va crește la circa 65% față de 46% cît a fost înainte de aplicarea majorărilor prevăzute. Astfel, în conformitate cu Programul adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 29—30 iunie a.c., retribuția medie nominală netă va fi în august 1984 de 2 925 lei, iar în 1985 de 3 045 lei față de 2 238 lei în 1980, ceea ce reprezintă creșteri de 30,7% și respectiv 36,1%. La rîndul lor, veniturile țărănimii, calculate pe o persoană activă, în condițiile sporirii producției vegetale și animale, vor fi în 1985 cu 12,2% mai mari față de 1980, ceea ce va amplifica schimbul dintre oraș și sat, întărirea continuă a alianței muncitorești-țărănești.

O politică socială profund umanistă

RIDICAREA sistematică a nivelului de trai și a calității vieții demonstrează cu pregnanță caracterul profund umanist al politicii partidului care, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „pune pe prim plan omul, cu necesitățile sale, manifestarea plenară a personalității umane, realizarea unei societăți în care omul să se bucure din plin de cuceririle civilizației materiale și spirituale, să fie participant activ la făurirea propriului său destin”.

În afara veniturilor directe obținute prin muncă, retribuția socială din fondurile de consum social asigură celor ce muncesc venituri suplimentare în bunuri și servicii gratuite sau cu plată redusă. Între acestea se impun a fi menționate: gratuitatea învățămîntului de toate gradele și a asistenței medicale, alocația de stat pentru copii, burse pentru elevi și studenți, ajutoare familiale, indemnizații pentru incapacitate de muncă, pensii de asigurări sociale, întreținerea creșelor, grădinițelor pentru copii, a căminelor pentru muncitorii nefamilisti, a cantinelor etc. Asemenea venituri ale populației au crescut continuu, în 1982 revenind 12 728 lei, în medie, pe o familie, respectiv o retribuție socială fiecărui locuitor al țării de aproape 3 200 lei. Evidențînd evoluția constant ascendentă a economiei naționale, preocuparea permanentă a partidului și statului nostru pentru ridicarea bunăstării tuturor oamenilor muncii, în primii doi ani ai actualului cincinal veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum au crescut de la 22,9 miliarde în 1965 la 91,4 mld. lei, în 1982.

Caracterul profund umanist al politicii sociale a P.C.R. se vedește și în atenția deosebită acordată dezvoltării și perfecționării sistemului de asigurări sociale și pensii, activitatea fiecărui om al muncii fiind răsplătită după încheierea perioadei active, sau compensată în caz de invaliditate, cu o pensie corespunzătoare ce pune la adăpost pe fiecare cetățean muncitor de grija zilei de mâine, asigurîndu-i condiții demne de trai pe tot parcursul vieții. Numai în decursul precedentului cincinal, pentru a ne referi la cele mai apropiate realizări, pensiile din sistemul asigurărilor sociale de stat au fost majorate substanțial, în procente între 8—40%. Efect nemijlocit al acestor realizări, pensia medie nominală de asigurări sociale de stat a crescut cu 26,1%, asigurîndu-se ca, în anul 1982, aceasta să fie de 1 493 lei lunar. Concomitent au fost majorate și celelalte categorii de pensii, de o creștere de 20% beneficiind pensiile țărănilor cooperatori pensionari. Totodată, în anii cincinalului precedent a fost instituit, pentru prima dată în țara noastră, un sistem de pensionare a țărănilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate.

Mutații în consumul populației

SPORIREA și diversificarea nevoilor sociale, odată cu dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție, cu mărirea veniturilor populației au generat schimbări înnoitoare în dome-

niul consumului populației. Una din cele mai semnificative este cea care atestă faptul că în 1981 fiecare cetățean al țării a cumpărat de 12 ori mai multe bunuri decît în 1950. Totodată, volumul prestărilor de servicii către populație a crescut în anul 1981 față de anul 1965 de peste 5 ori.

În privința consumului pe locuitor de produse alimentare cu valoare nutritivă ridicată, acesta s-a îmbunătățit substanțial crescînd, din 1950 pînă în 1981 de 3,62 ori la carne și produse din carne, de 1,5 ori la lapte și produse din lapte, de peste 4,5 ori la ouă, de 3,4 ori la zahăr și produse din zahăr, de 1,3 ori la cereale (echivalent făină), de 1,4 ori la cartofi, de peste 2 ori la legume și produse din legume. Numai în perioada 1965—1981 numărul aparatelor de radio aflate în dotarea populației la o mie de locuitori a crescut mai mult decît dublu, cel al televizoarelor a crescut de peste 7 ori, al frigiderelor de peste 7 ori etc. ceea ce atestă dinamismul economiei, capacitatea de satisfacere în condiții tot mai bune a cerințelor în continuă creștere ale populației. Ele reprezintă, totodată, o expresie a nivelului de civilizație al cetățenilor României socialiste, puncte de reper semnificative pe drumul ascendent al țării noastre spre asigurarea progresului și bunăstării oamenilor muncii.

România socialistă se poate mîndri astăzi, pe bună dreptate, că în privința unor realizări social-culturale se află la niveluri comparabile cu unele dintre țările cele mai avansate din lume. Între primele acțiuni cu profundă semnificație se remarcă culturalizarea maselor populare, prin eradicarea analfabetismului, prelungirea duratei învățămîntului general, obligatoriu și gratuit de la 4 la 7 și apoi la 8 ani, generalizarea gimnaziului și a învățămîntului de 10 ani (prima treaptă liceală), acordarea manualelor în mod gratuit tuturor elevilor. Toate aceste succese ale învățămîntului românesc în anii construcției socialiste, ca și accesul real, neîngrădit și garantat la învățămîntul liceal și superior al tuturor fiilor poporului reprezintă realizări de prestigiu ale politicii partidului și statului nostru de ridicare a nivelului de instruire și educație nouă, socialistă a întregului popor.

De asemenea, odată cu creșterea continuă a numărului de locuințe construite din fondul de stat și cu participarea populației (numai în perioada 1981—1982 au fost date în folosință 302 000 de apartamente), în anii socialismului au fost puse la dispoziția cetățenilor numeroase așezăminte de cultură, sport, turism, cămine pentru nefamilisti, grădinițe și creșe, un număr important de școli, spații pentru învățămîntul superior, internate și cămine pentru elevi și studenți, unități de asistență medicală, unități de cazare în stațiuni balneoclimaterice, ceea ce asigură un fundament solid și un cadru optim îndeplinirii Programului-directivă de creștere a nivelului de trai și a calității vieții populației din țara noastră.

În domeniul ocrotirii sănătății, indicator relevant pentru nivelul de trai, prin numărul de 44 000 medici, revenind, în medie, 511 locuitori la un medic (1983), al paturilor de asistență medicală în număr de peste 133 000, revenind, în medie, 9,4 paturi la 1 000 locuitori, ne situăm, de asemenea, la nivelul unor țări dintre cele mai avansate (Elveția, Franța, S.U.A., Belgia). Dacă în anul 1938, doar 2,2% din numărul copiilor se nășteau în unități de ocrotire a sănătății, încă din 1975 peste 97% din copiii țării s-au născut în unități spitalicești. Ca urmare a grijii față de om, a politicii de inspirație profund umanistă promovată în țara noastră, mortalitatea generală s-a redus de la 19,1‰ în 1938 la 10,4‰ în 1980, iar mortalitatea infantilă de la 179‰ în 1938, la 29,3‰ în 1980, ceea ce a făcut ca durata medie de viață să crească de la 42 de ani în anul 1942, la circa 70 de ani în prezent, nivel aproximativ egal cu cel consemnat în statele dezvoltate ale lumii.

Un alt aspect semnificativ al politicii sociale din țara noastră îl reprezintă atenția statornică acordată dezvoltării și întăririi familiei, considerată drept nucleul de bază al societății noastre socialiste. Preocuparea pentru creșterea natalității și menținerea unei structuri corespunzătoare de vîrstă a populației, asigurarea vigoriei și tinereții poporului se vedește în sprijinul material pe care statul îl acordă în permanență familiilor cu copii. Astfel, numai în cincinalul trecut, alocația de stat pentru copii a crescut cu 25,5%.

Pe baza acestor importante realizări se poate susține cu toată fermitatea că socialismul, prin umanismul principiilor care îl călăuzesc și forța constructivă pe care o deține, a transformat în faptă aspirația seculară a poporului nostru spre o viață mai bună, spre un trai în demnitate, a încununat cu prestigiul realizărilor unul dintre idealurile majore ale națiunii române.

dr. Gavril HORJA

O prioritate absolută în economie:

Încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice

● Asigurarea funcționării normale, neîntrerupte a tuturor capacităților de producție ● Reducerea cu 50 % a consumurilor netehnologice din întreprinderi, a consumurilor din sectoarele casnic și public

SITUAȚIA ENERGETICĂ creată în economie în această perioadă, datorită în special deficitului de apă al bazinelor hidrografice (scăderea debitelor Dunării și râurilor interioare ca urmare a secei prelungite din acest an), care influențează negativ producția de energie electrică obținută în hidrocentrale, a impus redimensionarea consumului energetic în funcție de necesitățile producției și ale consumului public și casnic, fără a afecta activitatea economică, nivelul de realizare a prevederilor de plan. La acestea trebuie să mai adăugăm dificultățile întâmpinate în procurarea unor materii prime energetice, datorate menținerii încă a unui nivel ridicat al prețului lor pe piața mondială, precum și unele neajunsuri în funcționarea corespunzătoare, fără întreruperi, a centralelor pe cărbune, generate, în special, de calitatea încă slabă a unor reparații la diferitele grupuri energetice, de calitatea necorespunzătoare a cărbunelui aprovizionat etc.; toate acestea

insumate au determinat ca însemnate cantități de energie electrică să nu intre în sistemul energetic național.

Ținând seama de implicațiile pe care le poate avea o asemenea stare de lucruri, de importanța funcționării în continuare a întregului organism economico-social al țării, de necesitatea stabilizării, la un nivel optim, a sistemului energetic național, recent Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România au adoptat un **amplu program de măsuri pentru asigurarea producției de energie electrică și reducerea consumului de combustibil și energie**. În ansamblul său, Programul adoptat stabilește direcțiile prioritare în care trebuie să se acționeze pentru realizarea principalului obiectiv și anume **reducerea consumurilor energetice nejustificate la toate categoriile de consumatori, economisirea la un nivel cit mai mare a energiei electrice și combustibililor**.

CERINȚE OBLIGATORII PENTRU TOATE CATEGORIILE DE CONSUMATORI

AȘA CUM s-a subliniat la Ședința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, energia de care dispunem în prezent asigură încadrarea, în totalitate, în consumurile normale, funcționarea în bune condiții a întregii activități industriale, ea fiind mai mare decât cea din anul trecut. Important este ca **fiecare întreprindere, centrală, minister și județ să se încadreze strict în cotele de energie alocate**, să nu depășească consumurile normale, să găsească, pe plan local, modalitățile

de economisire pe toate căile a energiei electrice și combustibililor. În acest sens, prin măsurile întreprinse până în prezent, un număr mare de ramuri și subramuri industriale (industria minieră, construcția de mașini, industria ușoară, energia electrică etc.) au reușit ca (în cursul lunii noiembrie a.c.) să realizeze producțiile planificate cu un consum de energie electrică mai redus decât cel din aceeași perioadă a anului trecut.

Alte ministere însă (M.T.Tc., M.A.I.A. M.C.Ind., M.I.L.M.C., M.I.M., M. Petrolului etc.), precum și unele consilii popu-

lare nu au aplicat cu fermitate în toate întreprinderile subordonate și la toți consumatorii programele de reducere a consumului de energie, ceea ce a condus la depășirea normelor în consumul general (cu aproximativ 7% în luna noiembrie a.c. față de noiembrie 1982), în consumul industrial, public, precum și în consumul populației. Astfel, în luna noiembrie a.c. o serie de întreprinderi mari consumatoare de energie electrică prin natura proceselor tehnologice (Întreprinderea de alumina Tulcea, C.C. Giurgiu, aparținând de M.I.Ch., C. S. Galați, din cadrul M.I.M., C.U.G. Iași, I.M.G. București, I.A. Pitești, „1 Mai” — Ploiești din M.I.C.M., I.E.P. Craiova, I. Mecanică Alba-Iulia aparținând M.I.M.U.E.E. etc.) au înregistrat depășiri ale repartițiilor de energie electrică și termică alocate cu 1,2—10,4%. Fără îndoială că o asemenea situație dezechilibrează considerabil balanța energetică, diminuează volumul resurselor energetice alocate altor activități, cu efecte economice directe asupra re-

zultatelor obținute, eficienței economice a diferitelor activități etc. Noile măsuri stabilite de conducerea superioară de partid și de stat au tocmai menirea să preîntâmpine asemenea dereglări și deficiențe în activitatea industrială, să reducă considerabil efectul lor nefavorabil, să asigure bunul mers al activității economice în toate sectoarele.

Incadrarea strictă în cotele repartizate

ÎN ANSAMBLUL măsurilor stabilite, o deosebită importanță are cea privind neadmiterea sub nici o formă a depășirii cantităților de energie electrică și termică repartizate, aceasta constituind o condiție esențială pentru funcționarea normală a tuturor consumatorilor, precum și a sistemului energetic național în ansamblu. În caz de depășire a cotelor repartizate și de neasigurare, din vreme, a măsurilor de încadrare unitățile în cauză vor fi deconectate de la rețea. În același timp, la fiecare unitate economică trebuie luate în continuare noi măsuri de reducere cu 50% a consumului netehnologic, în primul rând la acele întreprinderi mari consumatoare de energie și combustibil precum și la cele unde acesta se menține încă ridicat.

În afară de implicațiile directe privind diminuarea la strictul necesar a consumurilor energetice, o asemenea orientare, stipulată în Programul național de reducere a consumului de energie și combustibili, are menirea de a stimula și mai mult colectivele de oameni ai muncii din fiecare întreprindere pentru depistarea și punerea în valoare a tuturor rezervelor disponibile, de eliminare a risipei și reducerea consumurilor nejustificate, pentru economisirea pe toate căile a consumului de energie electrică și combustibil. În acest sens, vor trebui reactivitate, într-o măsură mai mare, comisiile energetice din fiecare întreprindere, întărite cu cei mai buni specialiști, astfel încât analizele, studiile și propunerile prezentate de aceștia privind îmbunătățirea bilanțurilor energetice să contribuie în mod real și pe o perioadă mai lungă de timp la încadrarea în normele tehnologice de consum stabilite pentru fiecare produs și sector de activitate, pentru respectarea cotelor de energie repartizate, pentru reducerea, în continuare, chiar sub aceste cote a consumurilor de energie și combustibili. În același timp, ele au datoria să urmărească zi de zi, în toate secțiile și pe întregul flux de fabricație, nivelul consumurilor energetice, stabilind totodată măsuri operative de prevenire a oricărei risipe și gospodărirea rațională, eficientă a resurselor energetice. Din acest punct de vedere se impune ca, în fiecare întreprindere, pe lângă delimitarea strictă a consumului tehnologic să se stabilească și consumul de energie electrică pentru sectoarele netehnologice intervenindu-se cu mai multă operativitate pentru reducerea acestuia din urmă cu 50%.

Între acțiunile menite să ducă la realizarea unui consum cât mai redus de

energie electrică se numără cele privind economisirea energiei electrice în orele vîrfurilor de consum de dimineață și îndeosebi seara (încadrarea corespunzătoare a schimbului III la întreprinderile care nu lucrează în regim de foc continuu și organizarea procesului de producție în două schimburi, funcționarea receptoarelor electrotehnice și termice — cuptoare electrice de topit oțelul, pentru feroaliaje și tratamente termice — în afara orelor de vîrf de sarcină etc.), programarea lucrărilor de intervenții tehnice, întreținere și reparații la utilajele mari consumatoare, cu precădere în perioada vîrfului de sarcină, folosirea în mai mare măsură a luminii zilei, prin reorganizarea programelor de lucru la întreprinderi, centrale, institutii, ministere etc.

Aceleași măsuri severe de economisire se impun și în cazul consumului de combustibili (în special gaze naturale) în vederea menținerii în regim de stabilitate a sistemului național de gaze.

● Economisind energia electrică ce se consumă într-un minut în întreaga țară se pot obține 950 tone zahăr, 270 tone conserve de legume și fructe, 212 000 mp țesături finite, 1,7 milioane cărămizi, 600 tone plăci fibrolemnoase, 85 000 mp geamuri trase.

● Diminuarea în fiecare săptămână cu un kilowatt oră a consumului casnic asigură, la nivelul țării, o economie de 6 200 000 kWh energie electrică; pînă la sfîrșitul anului, prin obținerea pe această cale a unei economii de peste 30 000 000 kWh energie electrică, s-ar evita consumul a aproape 10 milioane mc gaze naturale.

În acest context, se impune luarea în continuare de măsuri energetice pentru înlocuirea tuturor receptorilor supradimensionați, asigurarea funcționării instalațiilor tehnologice cu randamente ridicate, respectarea întocmai a tehnologiilor de fabricație ce presupun consum ridicat de gaze (elaborarea șarjelor în procesele discontinue), întreținerea corespunzătoare a instalațiilor termice (cuptoare, cazane, reactoare etc.) și eliminarea pierderilor prin neetanșități în special la conductele de agent termic etc.

Funcționarea la capacitatea maximă a tuturor centralelor pe cărbune

ALĂTURI de aceste măsuri un rol important îl ocupă cele referitoare la funcționarea neîntreruptă, în condiții normale, la randamentele stabilite a tuturor centralelor pe cărbune, care să conducă, în mod nemijlocit, la creșterea producției de energie electrică și compensarea deficitului existent prin nefuncționarea la capacitate a hidrocentralelor. Alături de necesitatea menținerii în funcțiune a tuturor capacităților pe cărbune se impun, în mai mare măsură, supravegherea responsabilă

și întreținerea în perfectă stare tehnică a tuturor instalațiilor și agregatelor energetice, efectuarea în termene scurte și de cea mai bună calitate a lucrărilor de revizii și reparații. Se poate spune pe drept cuvînt că, într-o anumită măsură, nivelul mai redus al producției de energie electrică s-a datorat și modului în care s-au efectuat reparațiile și reviziile unor grupuri energetice, nu întotdeauna în termenele planificate, deci întîrziind conectarea la circuitul economic a unor puteri energetice importante, și nu întotdeauna la nivelul de calitate solicitat, ceea ce a condus la reducerea duratei normate de funcționare, la opriri suplimentare pentru noi intervenții, cu consecințe asupra volumului de energie electrică posibil de realizat.

Îată de ce, recente măsuri stabilite de conducerea superioară de partid și de stat au în vedere tocmai îmbunătățirea activității de întreținere, reparații și revizii a instalațiilor și agregatelor energetice, care să conducă la menținerea în funcțiune, la capacitatea stabilită și pentru o perioadă cit mai lungă de timp, a tuturor centralelor electrice pe bază de cărbune. Totodată, se impune ca, alături de eforturile energeticienilor în această direcție, să crească mai mult și răspunderea întreprinderilor din M.I.C.M., furnizoare de utilaje tehnologice, în sporirea calității și fiabilității acestora.

În același timp, au fost luate măsuri energetice pentru creșterea producției de cărbune și îmbunătățirea calității acestuia, astfel încît și pe această cale să se asigure condițiile favorabile folosirii instalațiilor și agregatelor energetice la parametri superiori, cu rezultate imediate și de perspectivă în obținerea unor cantități suplimentare de energie electrică. Atît în ce privește producția cît și calitatea cărbunelui extras se constată un salt important în activitatea minerilor. Totuși, există încă loc de mai bine, în special în direcția îmbunătățirii în continuare a calității cărbunelui, a sprijinului pe care îl poate oferi industria minieră în asigurarea ritmicității livrărilor, în sporirea puterii calorice a cărbunelui.

Ca un corolar al tuturor acestor măsuri, de o mare importanță este orientarea formulată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România privind neadmiterea întreruperii activității la nici o întreprindere sau unitate de producție. Aceasta presupune ca, asigurînd prin măsuri adecvate reducerea consumurilor de energie electrică și combustibili, în fiecare unitate economică să se realizeze integral prevederile de plan, inclusiv contractele pentru export, cît și nivelul retribuțiilor prevăzute, în condiții de înaltă eficiență economică și de calitate ridicată. Și aceasta este pe deplin posibil dacă avem în vedere condițiile tehnico-materiale și umane de care dispune fiecare întreprindere, potențialul productiv al întregii economii, rezultatele obținute pînă în prezent în realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe 1983, mobilizarea plenară a eforturilor fiecărui colectiv de oameni ai muncii.

Programul de măsuri recent adoptat cuprinde și o serie de orientări privind raționalizarea consumurilor energetice la ceilalți consumatori neindustriali, **reducerea cu 50% a consumului public, a iluminatului public, a altor activități generale, precum și a consumului la populație.** Fără îndoială, aceste măsuri pornesc de la necesitatea eliminării consumurilor neraționale, a risipei care mai persistă încă la aceste categorii de consumatori, asigurându-se însă necesarul de energie electrică și termică pentru fiecare în parte.

Apreciind la adevărată valoare sensul și rațiunea măsurilor cuprinse în

program, importanța lor deosebită pentru bunul mers și dezvoltarea economiei țării, este necesar ca toate colectivele de oameni ai muncii, fiecare cetățean, atât la locul său de muncă cât și acasă, să acționeze ferm pentru reducerea consumului de energie electrică și combustibil, pentru folosirea rațională a acestora, pentru menținerea unui echilibru optim al sistemului energetic național, în condițiile realizării integrale a prevederilor de plan la toți indicatorii și satisfacerii depline a nevoilor de consum ale întregii populații.

MĂSURI CONCRETE, SPECIFICE FIECĂRUI SECTOR DE ACTIVITATE

PROBLEMELE legate de asigurarea energiei și utilizarea acesteia nu sînt noi. Partidul și statul nostru au pus din totdeauna un accent deosebit pe necesitatea gospodăririi raționale și cit mai eficiente a energiei, ținînd seama de faptul că România are resurse limitate, iar achiziționarea lor din afară este extrem de costisitoare.

Recentele măsuri cu privire la producerea și consumarea energiei și combustibililor au pus în fața întregii țări sarcini de o deosebită importanță. În lumina acestora, Biroul Comitetului județean Arad al P.C.R. și Consiliul popular județean au trecut imediat la acțiuni hotărîte pentru transpunerea în practică a măsurilor stabilite. Astfel, a fost aprobat un **program de măsuri concret pentru reducerea consumurilor de energie electrică, termică și de gaze naturale.** Pe această bază, s-a declanșat o serie de acțiuni tehnico-organizatorice și politice menite să asigure încadrarea județului în cantitățile de energie alocate prin balanța energetică națională. Comisiile energetice de la nivelul județului și ale unităților economice au trecut imediat la aplicarea de măsuri pentru scoaterea efectivă din rețeaua de consum a unor receptori de energie electrică și termică supradimensionați, stabilirea programului de funcționare al unor consumatori intermitenți, reducerea consumurilor de ordin general și casnic, pînă la nivelul cotelor alocate. S-a trecut totodată la reorganizarea activității productive de construcții și montaj, a activităților social-culturale, în conformitate cu cerințele rezultate din programul energetic actual.

Ca urmare, s-a luat măsura de a echilibra consumul energetic pe parcursul unei zile și al unei săptămîni, prin decalarea programului de lucru al schimburilor și stabilirea zilei de odihnă eșalonat pe unități. În urma analizelor desfășurate a fost stabilită pentru fiecare unitate productivă puterea maximă care poate fi absorbită de

la sistemul energetic în fiecare schimb de producție. De asemenea, s-a luat măsura ca în unități să acționeze **colective formate din energeticieni, tehnologi de diverse profile în scopul analizării consumurilor energetice pe fiecare proces tehnologic și produs.**

Controlul muncitoresc de la nivelul județului și municipiului Arad, din unități acționează, împreună cu cadre de specialiști ai întreprinderilor de distribuție a energiei electrice, termice și de gaze naturale pentru stabilirea de măsuri concrete, specifice fiecărui sector de activitate și, mai ales, pentru aplicarea acestora. De exemplu, în zilele de 26—28 noiembrie a.c., în schimbul doi și trei s-au întreprins controale în întreprinderi, în rețeaua comercială, pentru a se asigura trecerea efectivă la raționalizarea consumurilor în conformitate cu hotărîrile adoptate. Cu acest prilej, au fost evidențiate o serie de aspecte pozitive, care demonstrează operativitatea cu care au acționat organele și organizațiile de partid, consiliile oamenilor muncii pentru reducerea consumurilor.

În același timp, în secțiile de prelucrări mecanice de la Întreprinderea de mașini-unelte, la turnătoria de la Întreprinderea de vagoane, la instalația de uree de la Combinatul de îngrășăminte chimice, întreprinderea „Tricol Roșu”, precum și în unități comerciale — în special de desfacere a legumelor și fructelor —, în unități de alimentație publică controalele efectuate au scos la iveală o serie de aspecte negative în ce privește modul în care se consumă energia pentru nevoile productive sau pentru nevoile generale. Firește, în asemenea cazuri au fost luate măsuri operative de remediere a neajunsurilor semnalate.

În general, acțiunile întreprinse pînă în prezent au dat o serie de rezultate bune care se materializează, pe ansamblul județului, în realizarea producției industriale planificate cu consumuri energetice mult reduse. Iată, spre exemplu, cum a evoluat consumul total de energie electrică în

● UTILIZAREA ENERGIEI SOLARE ȘI GEOTERMALE ÎN PROCESUL DESHIDRATĂRII LEGUMELOR ȘI FRUCTELOR. Pentru prelucrarea — în vederea păstrării un timp mai îndelungat — a legumelor și fructelor se consumă cantități importante de energie, fapt care a condus la orientarea cercetărilor în vederea adoptării sistemelor de conversie a energiei solare în energie termică și a utilizării apelor geotermale în acest domeniu.

Preocupările Institutului pentru valorificarea și industrializarea legumelor și fructelor din București în această direcție s-au concretizat în adoptarea a două soluții: a) echiparea uscătorului tip tunel utilizat în operația de deshidratare cu o instalație de încălzire a aerului prin intermediul captatoarelor solare, prin care să se asigure preîncălzirea a 1/2 din debitul de aer necesar. Se reduce astfel necesarul de căldură pentru încălzirea aerului proaspăt cu circa $2,75 \times 10^2$ Gcal pentru perioada de funcționare din aprilie pînă în octombrie; b) introducerea pe circuitul de aer proaspăt a unui grup de baterii de încălzire din țevi care folosesc ca agent termic apa provenită de la o sondă geotermală.

Avantajul acestei instalații constă în posibilitatea utilizării ei în tot timpul anului și pe toată durata de deshidratare, nefiind dependentă de ciclul noapte-zi. Economia de energie echivalentă care poate fi realizată cu această instalație se ridică la circa 600 tcc/an în funcție de temperatura aerului proaspăt preîncălzit.

săptămîna 21—28 noiembrie a.c., cu mențiunea că, începînd cu 24 noiembrie, cînd s-a trecut la noile cote zilnice de energie electrică pe județe, ne-am încadrat în ele.

Zilelele	%
21 noiembrie	100
22 "	104,1
23 "	97
24 "	88,3
25 "	93,3
26 "	93,1
27 "	91,3

Firește, măsurile adoptate nu au un caracter pur administrativ. Ele sînt dimensionate în timp și mobilizează specialiștii, colectivele de muncă, să găsească noi posibilități pentru înlăturarea risipei, pentru valorificarea tot mai eficientă a energiei electrice cit și a gazelor naturale. Un loc important în acest sens îl ocupă promovarea tehnologiilor de lucru care s-au dovedit cele mai economice, reprojec-tarea produselor cu consumuri mari, depistarea și valorificarea tuturor resurselor energetice re folosibile.

Alături de acestea se acționează pe toate căile pentru a stăvili risipa; în toate unitățile care dispun de mașini-unelte s-au introdus și se introduc limitatoare de mers în gol; s-au luat măsuri pentru menținerea căldu-

rii în hale prin mai buna etanșeitate a geamurilor și ușilor, prin valorificarea căldurii de la secțiile primare sau a apei calde etc. Iluminatul se face acum cu neon, iar în locul becurilor mari, situate pe plafonul hălelor, s-a introdus iluminatul la mașini și instalații cu becuri de putere mai redusă; s-au stabilit totodată locurile strict necesare pentru iluminat atât în depozite, curțile unităților, cât și în secțiile administrative.

Aceste măsuri, luate în funcție de specificul activității unităților, spiritul gospodăresc, de înaltă responsabilitate asigură atât condițiile de desfășurare normală a producției, cât și nevoile de energie electrică și gaze naturale ale iluminatului public și consumului casnic.

Constantin CIOCAN
secretar al Comitetului județean
Arad al P.C.R.

ECONOMISIREA ENERGIEI:

EXPERIENȚE • SOLUȚII • INIȚIATIVE

Noi tehnologii în sprijinul diminuării consumurilor energetice în carierele de lignit

IN INDUSTRIA CARBONIFERĂ problema reducerii consumului de energie este foarte complexă, având în vedere multitudinea de factori ce intervin în procesul de producție. Dintre aceștia se detașează cei care țin de procesul tehnologic, mai exact de alegerea acelor tehnologii care să permită obținerea producției cu cele mai mici consumuri de energie.

Experiența de pînă acum evidențiază faptul că, în toate carierele de lignit, există încă rezerve pentru mai buna utilizare a capacităților de producție. Analiza evoluției funcționării complexelor de excavare, transport și haldare în carierele din Oltenia reliefează că numărul mare de utilaje ce alcătuiesc fluxul tehnologic permite obținerea unor importante avantaje, deși, uneori, pot apare și neajunsuri legate de posibilele opriri accidentale nejustificate, care au o mare influență asupra capacităților de producție.

Date fiind condițiile specifice de lucru, o influență hotărîtoare în creșterea capacităților de producție o are alegerea tehnologiei de lucru, în acest sens problematica energetică trebuind să ocupe locul predominant. Stabilirea tehnologiei de lucru se face, de regulă, ținând cont de condițiile geologico-miniere (dimensiunile stratului de cărbune, umiditatea, coeficientul de afinare a stratelor, rezistența specifică la tăiere, greutatea specifică a cărbunelui masiv, viteza vîntului, temperatura mediului ambiant), cât și de factorii de natură intensivă ce acționează asupra randamentului orar al excavatorului (unghiul de rotire al brațului rotorului, lățimea blocului de excavare, viteza de rotire a brațului port-rotor, înălțimea șpanului, grosimea și lățimea șpanului, turația motorului). Ținând cont de acestea, tehnologii trebuie să aleagă utilajul potrivit condițiilor de lucru, în scopul realizării unei capacități optime față de condițiile date.

Avînd în vedere că în cariere utilizează conducător este excavatorul, de curînd s-a efectuat o analiză a tipu-

rilor existente în bazinul Olteniei, în scopul stabilirii acelor care sînt mai indicate a fi folosite din punct de vedere al creșterii productivității muncii. În acest sens s-a calculat, de pildă, fiabilitatea excavatoarelor pe tipuri caracteristice, concluzia fiind că cele mai fiabile sînt excavatoarele SRs 470 și SchRs 1400.

Utilajele din cariere sînt însă deosebit de complexe, în ele întîlnindu-se și subansamble cu caracter mecanic. De aceea, stabilirea indicatorilor de fiabilitate implică luarea în considerare a tuturor elementelor componente. În acest sens s-a calculat disponibilitatea unei cariere, adică s-au estimat duratele de timp în care anumite utilaje sînt indisponibile. Din această analiză reiese că, odată cu creșterea capacității orare a carierei — în sensul creșterii numărului de utilaje de excavare — cresc și posibilitățile de realizare a producției. În același timp, calculele de disponibilitate pot fi folosite și la definirea coeficientului de dificultate, precum și la calculul capacităților teoretice posibil de realizat în condițiile respective.

Specificul procesului de producție din carierele de lignit ale bazinului Olteniei a necesitat montarea în instalații a limitatoarelor de mers în gol, identificîndu-se timpi nejustificați de mers în gol. Problema introducerii

● RECUPERAREA ENERGIEI TERMICE ȘI A ENERGIEI DE FRINARE LA STANDUZZE DE RODAT MOTOARE DIESEL. Studiind mai multe posibilități de realizare a acestui obiectiv cadrele didactice de la Institutul de învățămînt superior din Tîrgu Mureș recomandă ca fiind cea mai rentabilă pentru recuperarea energiei termice instalația de captare a gazelor arse de la toate standurile de probă cu ajutorul unei singure conducte amplasată lângă hala de rodaj. În felul acesta, considerînd o funcționare în două schimburi pe zi a standurilor de probă, s-ar recupera la nivelul unui an o energie de circa 310 mii Gcal.

Pentru recuperarea energiei de frinare se propune utilizarea unei instalații electrice de recuperare a acestei energii eliberată în procesul de rodaj al motorului Diesel după RK. Pornind de la energia ce poate fi economisită într-o zi la un total de 5 standuri de rodaj și anume 2720 kWh și luînd în calcul un număr mediu de 300 zile/an rezultă o economie anuală de energie de $7\,000 \times 10^5$ Kcal/an, care reprezintă un volum de gaze naturale de 82 000 m³/an.

unui limitator de mers în gol a presupus mai întîi stabilirea unui timp maxim admis de mers în gol, acesta oscilînd în jurul valorii de 10 minute, în funcție de lungimea liniei tehnologice.

Limitatorul realizat este electronic, el sesizînd curentul de prag (minimal) și comandînd printr-un releu de conectare automată a motoarelor de acționare a utilajelor unei linii tehnologice. Dispozitivul a fost montat pe excavator, supravegherea excavatorului asigurînd controlul asupra întregului lanț tehnologic. Ca urmare a introducerii limitatoarelor de mers în gol în carierele din bazinul carbonifer al Olteniei, consumul specific de energie de tona de lignit extrasă s-a diminuat cu 0,43 kWh/t, ceea ce înseamnă 300 MWh/an economisiți pe linie tehnologică.

Rodica POPESCU

Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectare pentru mine de lignit Craiova

Recuperarea căldurii din apele industriale uzate

PE ANSAMBLUL INDUSTRIEI, consumul de energie din industria textilă este de 2,5—3%. Din totalul operațiilor specifice industriei textile, finisarea se remarcă prin consumuri mari de energie în procesele de spălare, vopsire, albire și uscare (aproape 50% din totalul consumat). În toate aceste cazuri, după realizarea procesului tehnologic, purtătorii de căldură sînt eliminați în mediul înconjurător, transportînd importante cantități de energie termică reziduală

care pot constitui resurse energetice refolosibile în circuitul de consum productiv.

În cadrul institutului nostru s-au manifestat preocupări pentru recuperarea căldurii din apele uzate rezultate din procesul de spălare al tricoturilor. Caracteristicile acestor ape sînt nivelul de temperatură relativ scăzut (60—65°C) cu care ies din procesul de spălare și conținutul de impurități chimice și mecanice mare. Dacă se ia în considerare faptul că aceste ape uzate

au un conținut mare de impurități mecanice și chimice, refolosirea lor direct în procesul tehnologic ar necesita instalații complexe de purificare termomecanice ce produc deprecieri energetice ale agentului primar. Deci, varianta preferată pentru folosirea acestor resurse energetice reciclabile este recuperarea căldurii prin intermediul unui schimbător de căldură care trebuie să aibă rezistență mare la coroziune, un coeficient bun de transmisie a căldurii, gabarit redus și alți factori de ordin economic.

De asemenea, din cauza depunerii substanțelor și a uleiurilor, precum și a scamelor este necesară curățirea periodică, ceea ce implică o construcție simplă care să permită intervenții ușoare. Cunoșcând că orice proces de transfer de căldură are loc cu transformarea unei părți din energie în energie, gradul de transformare fiind proporțional cu degradarea termică a sursei, problema care se pune este realizarea unui optim de recuperare. În urma experimentărilor s-a determinat că temperatura de evaluare a agentului purtător de căldură este în concordanță cu principiul enunțat mai înainte, rezultând că instalația re-

cuperatoare lucrează în domeniul de optim.

Recuperatorul de căldură ales să răspundă acestor cerințe este un schimbător de căldură cu plăci tip SCP 9,5 3x3—2 executat din materiale necorodabile. Schimbătorul de căldură cu plăci este un aparat la care separarea fluidelor de lucru se face prin intermediul unor plăci, schimbul de căldură fiind caracteristic curgerii fluidelor paralele cu pereții subțiri. Plăcile intermediare sînt executate din oțel inoxidabil, nervurate prin matrițare și amplasate în pachete cu ajutorul unor sisteme de strîngere cu tiranți filetați. Distanțarea între plăci se face cu ajutorul unor garnituri confecționate din cauciuc special rezistent la fluidul de lucru, permițînd o temperatură de lucru pînă la 110°C.

Printre avantajele acestei instalații de recuperare a căldurii se numără în principal: inerția termică redusă și reglajul fin prin automatizare; totodată ele sînt recomandate pentru medii și regimuri de lucru care favorizează formarea depunerilor, pot prelua diferențe de temperatură mari fără probleme de dilatare, lucrează cu diferențe de temperaturi mici între flu-

ide (2—5°C) au mare elasticitate în ce privește capacitatea schimbului de căldură, pot fi ușor adaptate la orice tip de utilaj care folosește apa caldă în procesul tehnologic, au un gabarit redus (în comparație cu recuperatoarele clasice cu țevi). Prin folosirea recuperatorului de căldură, la o funcționare continuă în trei schimburi, se poate economisi anual o cantitate de energie convențională de 250 tcc, avînd în vedere că în fiecare oră se asigură recuperarea în circa 200 000 kcal. Eficiența economică a acestei instalații este de 3,7 lei economii/leu cheltuit, iar amortizarea se face în mai puțin de 1 an.

Ținînd cont de numărul mare de utilaje care folosesc apa caldă, este imperios necesară dotarea lor cu instalații de recuperare a căldurii. În acest scop, anul acesta institutul nostru a cuprins în cadrul temelor de cercetare alte două probleme din acest domeniu.

Elena BLAGA

Institutul de cercetări textile

Grupaj realizat de

V. BOESCU

C. BĂRNEA

C. GORIE

Unitatea de viață economică

(Urmare din pag. 10)

miei României. „Încordarea internațională provocată de încurcăturile balcanice, — raporta Camera de comerț și industrie Brașov — a paralizat peste tot pofta de întreprindere și a cauzat pagubă enormă în toate ramurile de afaceri; a suferit mai ales comerțul cu lemne, din cauza întreruperii transportului pe calea ferată de la Predeal”²⁹). Comerțul cu lemne din Transilvania depindea foarte mult de exportul în România. Mobilizarea intervenită în România a făcut imposibil orice export. Întrucît căile ferate din România erau folosite îndeosebi pentru nevoi militare, gările de la graniță au întrerupt traficul comercial, transporturile de lemne s-au îngrămădit, greutatea erau foarte mari.

Analiza multiplexelor aspecte ale evoluției legăturilor economice dintre Transilvania și România evidențiază cu pregnanță că făurirea pieței economice unitare românești a fost rezultatul unor procese legitime, obiective, emaneate din dezvoltarea economică, modernă, pe calea capitalismului, cînd interdependența economiilor României și Transilvaniei a ieșit la suprafață cu deosebită vigoare. Încercările forțate de a anihila dependența economiei Transilvaniei de cea a României, prin găsirea de piețe și surse de materii prime în centrul Monarhiei, au avut un efect secundar, neimportant. Viabilitatea majorității întreprinderilor din cele mai diverse ramuri era legată de piața românească, atît în ce privește procurarea de materii prime cît și desfacerea produselor. În preajma primului război mondial se

manifesta cu pregnanță ideea că o dezvoltare ascendentă a Transilvaniei nu putea avea loc decît printr-o legătură organică cu România.

Unirea Transilvaniei cu România la 1 Decembrie 1918, prin hotărîrea istorică a Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia a însemnat totodată și crearea economiei unitare românești odată cu realizarea unității naționale depline, năzuință pentru triumful căreia au luptat și s-au jertfit atîte generații de înaintași. În același timp, hotărîrea de la Alba Iulia, de Unire a Transilvaniei cu România a avut un puternic răsădit în rîndurile populației maghiare și germane din Transilvania. Nutrind aceeași năzuință cu poporul român, aceea de a instaura un regim democratic și de a asigura drepturi egale și celorlalte naționalități, populația maghiară a manifestat, în majoritatea ei loialitate și înțelegere față de unirea Transilvaniei cu România. În acest sens a sunat și declarația dr. Fay în anul 1920 în Camera română, anume că „avînd nădejde că interesele lor vitale vor fi ocrotite în marginile noului stat, secuii au primit cu liniște și încredere unirea cu România”³⁰). Această conduită rezultă din conviețuirea și lupta comună a secuilor cu românii. Nicolae Iorga, care a mulțumit pentru declarația făcută în numele secuilor, a evocat momente de luptă comună pentru libertate. Marele savant român scria, încă în 1916, că „fără să le poruncească nimeni” secuii au luptat alături de Ștefan cel Mare, Petru Rareș și Mihai Viteazul³¹). Nicolae Iorga

a elogiat, de asemenea, în cuvinte calde poziția sașilor care au recunoscut unirea „pentru totdeauna cu România, care intră în toate drepturile vechi și imprescriptibile ale neamului românesc”³²).

Unitatea teritorială, unitatea resurselor naturale, a forțelor umane și materiale, realizate prin desăvîrșirea unității naționale, au creat cadrul propice dezvoltării economiei și civilizației românești în perioada interbelică, cînd în țara noastră s-a obținut un important progres al industriei, a bazei tehnico-materiale a societății, a științei, culturii și artei.

Idealurile cuprinse în rezoluțiile de la Alba Iulia nu au putut fi însă pe deplin realizate în perioada interbelică, deoarece burghezia și moșierimea, care se găseau la cîrma statului, au folosit unirea în primul rînd pentru întărirea poziției lor de clasă, pentru intensificarea exploatării muncitorilor și țărănilor. De aceea, problemele fundamentale ale societății românești au primit soluționarea lor numai în condițiile orînduirii socialiste. Se realizează astăzi cu succes grandioasele prevederi ale Congresului al XII-lea și ale Programului partidului, prin eforturile întregului nostru popor, într-o frăție deplină a oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate. Economia unitară realizată cu 65 de ani în urmă constituie, în condițiile noi ale zilelor noastre, fundamentul material al făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate pe pămîntul României socialiste.

²⁹) Raportul Camerei de comerț și industrie Brașov pe anul 1913.

³⁰) Dezbaterile Adunării Deputaților nr. 41 din 21 februarie 1920, p. 594.

³¹) N. Iorga, Războiul nostru în note zilnice, vol. II, 1916—1917, p. 109—110.

³²) Românul, Arad, 8, nr. 22, 27 ianuarie/9 februarie 1919.

Programul de aprovizionare 1983-1984

CREȘTEREA INIȚIATIVEI LOCALE ÎN ASIGURAREA BUNEI APROVIZIONĂRI A POPULAȚIEI

MĂSURILE de creștere a producției agroalimentare stabilite prin planul agriculturii și industriei alimentare pe anul 1984, ca și prin programele speciale pe domenii și culturi agricole asigură o bază solidă în toate județele pentru buna aprovizionare a populației pe perioada 1 octombrie 1983 — 30 septembrie 1984.

În transpunerea în viață a acestor măsuri, conform programului de aprovizionare, un rol deosebit revine consiliilor populare pe linia constituirii fondului de consum județean, îndeplinirii planului de livrări la fondul de stat, creindu-se totodată posibilitatea creșterii consumului pe măsura obținerii de producții agricole suplimentare. Inițiativa autoconducerii locale este chemată să se manifeste în fiecare județ, în fiecare localitate pe linia depășirii planului de producție, știut fiind că din cantitățile de produse obținute peste plan fiecare județ, fiecare unitate are dreptul să-și rețină 50 la sută, majorându-se corespunzător fondul de consum.

ELABORAT pe baza indicațiilor și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Programul de aplicare a măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare pentru asigurarea unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1983 — 30 septembrie 1984 constituie un cadru complex de prevederi și măsuri, menite să asigure buna aprovizionare a populației cu produse agroalimentare și industriale specifice consumului din fiecare sezon, într-o gamă sortimentală diversificată, capabilă să satisfacă cerințele oamenilor muncii de la orașe și sate. Prevederile sale se înscriseră în obiectivele majore stabilite de Congresul al XII-lea al partidului și de Conferința Națională privind creșterea nivelului de trai și ridicarea continuă a calității vieții întregului popor. Aceste prevederi dau un contur mai deplin măsurilor adoptate în decursul acestui an de conducerea partidului și statului, cu privire la creșterea veniturilor populației în actualul cincinal.

La stabilirea cantităților de produse prevăzute în Program s-au avut în vedere nivelurile din Programul de autoconducere și autoaprovizionare în profil teritorial pe perioada 1982—1985, ale cărui prevederi trebuie să fie realizate de fiecare județ concomitent cu mobilizarea în mai mare măsură a disponibilităților de produse agroalimentare din gospodăriile populației. La produsele alimentare s-a ținut seamă, de asemenea, și de cerințele determinate de o alimentație echilibrată, diferen-

țiată în raport cu structura populației, efortul fizic, locul de muncă și tipul localității de domiciliu ale consumatorilor, respectiv urbane sau rurale.

Spre deosebire de anii anteriori, din inițiativa secretarului general al partidului, în program a fost inclus și trimestrul III, creindu-se astfel condiții pentru o aprovizionare corespunzătoare a populației, în întregul interval de timp cuprins între 1 octombrie 1983 și 30 septembrie 1984. Programul evidențiază necesitatea unei conclucrări mai eficiente între ministerele și organele centrale producătoare de bunuri de consum și cei cărora le revin sarcini pe linia aprovizionării populației în stabilirea structurii de fabricație. La produse alimentare, spre exemplu, o orientare mai pronunțată spre produse cu un conținut nutritiv ridicat, precum și creșteri importante la majoritatea produselor de bază. Față de realizările obținute în perioada trim. IV 1982 — trim. I—III 1983, programul prevede următoarele creșteri în expresie natural-materială: carne tăiată +12,5%, preparate din carne +33,5%, lapte de consum +14,0%, produse lactate +30,0%, brânzeturi +30,0%, unt și margarină +10,0%, pește +60,0%, cartofi +38,0%, legume de cîmp +34,0%, fructe +12,0%, paste făinoase +50,0% ș.a.m.d.

Cantitățile de carne și produse din carne asigură pe perioada prevăzută în program un consum mediu de 65 kg pe locuitor. Din această cantitate 60 kg se asigură de la fondul centralizat al statului, iar cea de 5 kg din cumpărările de pe piața țărănească și din resursele gospodăriilor proprii. În conformitate cu cerințele unei alimentații echilibrate, vor fi intensificate preocupările pentru a se realiza un raport de 4,8 kg legume și cartofi la 1 kg de carne, precum și pentru promovarea în consum a preparatelor din pește, ouă și paste făinoase.

O atenție deosebită se acordă în Program creșterii desfacerilor la preparate și conserve din carne, extinderii gamei sortimentale a acestora și respectării tehnologiilor de fabricație pentru a se asigura calitatea produselor și structura solicitată de populație, inclusiv slănina sărată, afumată și cu boia, destinată zonelor cu consum mare de calorii (exploatare miniere, petroliere, forestiere).

În realizarea echilibrului nutrițional, un rol tot mai mare revine peștelui și produselor din pește, avînd în vedere cantitățile mari obținute din pescuitul oceanic și din apele interne.

La grîu și porumb, deși cantitățile sînt mai mici decît realizările din perioada anterioară, acestea asigură un consum de cereale pe locuitor la nivelul prevederilor din programul de autoconducere și autoaprovizionare în profil teritorial, pentru populația din orașe

și centre muncitorești, personalul muncitor cu domiciliul în mediul rural (navetiștii și membrii lor de familie necooperatori aflați în întreținerea acestora), populația din zonele de deal și de munte neproducătoare de cereale, a celorlalte categorii stabilite potrivit legii. Aprovizionarea cu grîu a membrilor și pensionarilor cooperativelor agricole de producție precum și a membrilor de familie ai acestora se asigură de către cooperativele agricole de producție din cantitățile prevăzute fiecărui județ pentru retribuirea muncii în natură. Se recomandă unităților agricole cooperatiste ca retribuirea muncii în natură a membrilor cooperatori la grîu să se efectueze sub formă de piine, folosindu-se în acest scop capacitățile pentru producția de piine înființate în comune, conform prevederilor. Însilozările pentru sezonul rece au fost practic încheiate la cartofi și ceapă și s-au luat măsuri de grăbire a rîmului de însilozare și la celelalte produse: varză, mere, rădăcinoase ș.a. Sînt urmărite zilnic livrările la principalele produse agroalimentare și la combustibili, în concordanță cu sarcinile stabilite în Program.

În continuare, un rol hotărîtor în asigurarea cu produse agroalimentare îl are îndeplinirea integrală a planului de intrări la fondul de stat.

Un loc însemnat îl ocupă în program aprovizionarea populației cu produse industriale, la care se prevăd creșteri de 4—8% în funcție de specificul cererii și resursele de materii prime. Pe linia modernizării producției se vor realiza noi sortimente de îmbrăcăminte de iarnă din țesături matlasate, vătuite sau căptușite cu imitație de blană, pardesie, canadiene și bluze de vînt din tercot, reton sau poliester. Pentru sezonul de primăvară-vară, vor fi vindute populației modele noi de rochii, fuste și bluze din țesături tip bumbac, tip mătase și cu conținut de in și cîneapă pe clase de calitate, potrivit prevederilor din plan.

În ce privește bunurile de folosință îndelungată, cantitățile vor spori cu 4 pînă la 9%, livrîndu-se populației 398 mii aparate de radio, 328 mii televizoare, 295 mii mașini de spălat rufe, 71 mii mașini de cusut, 133 mii aspiratoare și mobilă în valoare de 6,4 miliarde lei. De asemenea, sînt asigurate cantități suficiente de sobe de încălzit cu combustibili solizi, cărbuni și lemne de foc precum și materiale pentru întreținerea și repararea locuințelor.

Intensificarea cererii populației la scule, unelte și utilaje de uz agricol a determinat ca în Program să se prevadă dezvoltarea rețelei specializate pentru desfacerea acestora și cantități sporite de produse care în trimestrele II și III 1984 vor însuma: 500 mii coase, 162 milioane caiele, 250 mii seceri, 360 mii furci, 1150 mii sape și casmale, 6000 bucăți vermole și altele.

Realizarea prevederilor din Program este strîns condiționată de adoptarea unor măsuri ferme și eficiente privind livrarea fondului de marfă planificat de către toate ministerele, organele centrale și locale care prin activitatea lor participă la buna aprovizionare cu mărfuri a populației.

Consiliul aprovizionării populației și prestărilor de servicii a urmărit ca prin contractările care au avut loc recent să se asigure o mai bună repar-tizare a fondului de marfă în teritoriu precum și întărirea răspunderii minis-

terelor producătoare în ceea ce privește respectarea graficelor de livrări la fondul pieței.

Importante sarcini revin și unităților agricole și de valorificare, comitetelor executive ale consiliilor populare, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunii Centrale a Cooperativelor de Producție, Achiziții și Desfacerea Mărfurilor, care trebuie să realizeze o îmbunătățire substanțială în activitatea de formare a fondului de stat centralizat de produse agroalimentare. Totodată, o atenție deosebită este necesară să se acorde sporirii contractărilor și achizițiilor de produse agroalimentare din gospodăriile populației, mobilizării tuturor resurselor existente la populație în ce privește cultivarea terenurilor din localități cu legume și zarzavaturi, creșterea animalelor și păsărilor.

Pornind de la importanța asigurării ritmicității aprovizionării populației cu mărfuri agroalimentare, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Comerțului Interior vor stabili, de comun acord, livrările pe luni — în cadrul sarcinilor trimestriale — la principalele produse alimentare, luându-se toate măsurile pentru realizarea în totalitate a cantităților prevăzute în Program. În vederea îmbunătățirii aprovizionării unităților de alimentație publică și a consumurilor colective, mai ales cu carne și legume, este necesar ca Ministerul Comerțului Interior, Uniunea Centrală a Cooperativelor de Producție, Achiziții și Desfacerea Mărfurilor și consiliile populare să acționeze mai hotărât pentru dezvoltarea producției agricole animale în gospodăriile anexe de pe lângă aceste unități.

Pentru realizarea unei bune aprovizionări pe întreg teritoriul țării, în

concordanță cu cerințele și posibilitățile din fiecare județ și localitate, se impune ca Ministerul Comerțului Interior, împreună cu ministerele producătoare, Comitetul de Stat al Planificării și organele centrale cu activitate de comerț să asigure repartizarea cât mai judicioasă a resurselor de mărfuri pe județe, iar comitetele executive ale consiliilor populare să acționeze pentru buna gospodărire a întregului fond de mărfuri în teritoriu și pe sisteme comerciale.

Ținând seama de posibilitățile sporite de asigurare a aprovizionării populației cu legume și fructe, în condițiile recoltei bune din acest an, sînt necesare măsuri operative pentru transportul acestora în piețe și punctele de desfacere, pentru mărirea numărului centrelor de vânzare și folosirea mai eficientă a spațiilor existente. Trebuie să se acționeze totodată pentru mai buna organizare a comerțului în piețe, târguri, oboare, urmărindu-se aplicarea strictă a prevederilor Decretului privind vânzarea produselor agricole de către producătorii individuali și respectarea prețurilor maxime de mercurial.

Pentru îmbunătățirea aprovizionării populației cu produse industriale, ministerele și organele centrale producătoare de bunuri de consum au datorita să asigure îndeplinirea integrală și la timp a planului de livrări la fondul pieței, în structura contractată, pe clase de calitate, o atenție deosebită urmînd să se acorde produselor industriale specifice sezonelor de toamnă-iarnă și primăvară-vară.

Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Turismului și Uniunea Centrală a Cooperativelor de Producție, Achiziții și Desfacerea Mărfurilor, precum și consiliile populare vor trebui

să acționeze pentru îmbunătățirea comerțului și alimentației publice pe litoral și în stațiunile balneoclimaterice, mai buna desfășurare a activității în acest sector, conform programului special ce se va întocmi pentru sezonul estival.

În vederea perfecționării relațiilor economice dintre oraș și sat, Ministerul Comerțului Interior, împreună cu Uniunea Centrală a Cooperativelor de Producție, Achiziții și Desfacerea Mărfurilor vor lua măsuri pentru îmbunătățirea în continuare a aprovizionării cu produse industriale în mediul rural, inclusiv cu mărfurile stabilite a fi vîndute prin schimb cu produse agroalimentare.

O sarcină centrală în activitatea de comerț o reprezintă asigurarea unui nivel ridicat al servirii. În acest sens, Ministerul Comerțului Interior, Uniunea Centrală a Cooperativelor de Producție, Achiziții și Desfacerea Mărfurilor, ministerele care au în subordine unități de desfacere și comitetele executive ale consiliilor populare, trebuie să adopte măsurile cele mai eficiente pentru respectarea regulilor de comerț și a normelor de etică și echitate socialistă de către tot personalul din comerț.

Programul privind aplicarea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare pentru asigurarea unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum, așa cum a fost conceput, exprimă grija și preocuparea permanentă a conducerii partidului pentru buna aprovizionare a populației și creează cadrul legal al îndeplinirii prevederilor de creștere a nivelului de trai în perioada 1 octombrie 1983 — 30 septembrie 1984.

dr. Virgil DINCĂ

Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu despre unitate, libertate și independență națională

(Urmare din pag. 6)

muncitoare și țărănimea cu intelectualitatea, unitatea frățească dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare. Sintetizînd experiența istorică în această privință, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că „în condițiile socialismului s-au asigurat consolidarea și creșterea fără precedent a forței statului nostru național unitar, realizarea adevăratei unități sociale și politice a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor, pe baza aceluiași interes și aspirații supreme, a dreptului de a fi deplin stăpin pe destinele sale, de a-și făuri în mod conștient viitorul liber, socialist și comunist”.

În legătură dialectică cu obiectivele pașnice, constructive pe care le urmărește pe plan intern, România socialistă desfășoară o politică externă activă, dezvoltă colaborarea cu toate statele socialiste, în primul rînd cu cele vecine, promovează raporturi de cooperare și solidaritate cu țările în curs de dezvoltare, cu statele nealiniate, dezvoltă relații cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii indiferent de sistemul lor social. La baza acestor relații ea situează respectarea și aplicarea neabătută a principiilor universale valabile ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Această politică a făcut ca România să întretină astăzi relații internaționale, practic, cu toate statele Organizației Națiunilor Unite, să participe activ la viața economică și politică internațională. Țara noastră are prieteni pe toate meridianele, este respectată și apreciată cu căldură pentru contribuția pe care o aduce la instaurarea unor noi relații între state și a unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru contribuția sa activă la soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane

în interesul fiecărei națiuni, al cauzei păcii, colaborării și independenței naționale.

Realizările obținute în anii socialismului și, mai cu seamă, în perioada istorică calitativ nouă marcată de Congresele al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea ale partidului, ale căror obiective și programe, elaborate cu aportul decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu și aplicate sub directa sa îndrumare, demonstrează cu puterea faptelor justetea politicii partidului nostru, care aplică în mod creator principiile socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric la condițiile concrete ale țării noastre — vădesc superioritatea orînduirii noastre socialiste, capacitatea creatoare a poporului român. Este perioada cea mai rodnică în înfăptuiri din întreaga existență a poporului nostru.

Cu înfelegerea profundă a marilor sarcini pe care le are de îndeplinit, poporul român strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acționează în prezent cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea obiectivelor Congresului al XII-lea, ale programelor și măsurilor adoptate de Conferința Națională a partidului, pentru instaurarea în toate colectivele de muncă a spiritului innoitor, revoluționar, pentru ridicarea nivelului calitativ al întregii activități. „Să acționăm în așa fel — arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983 — încît, în 1984, să obținem succese remarcabile în toate domeniile, întîmpinînd în acest fel sărbătorirea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă cu realizări mărețe, demonstrînd forța și capacitatea poporului român de a-și făuri o viață nouă, socialistă și comunistă”.

Unitatea strînsă a întregii noastre națiuni socialiste în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — simbol al celor mai înalte aspirații ale poporului nostru de libertate, independență, o viață mai bună, pace și colaborare între popoare — constituie puternica garanție că poporul român va înregistra noi succese în construcția noii societăți pe pămîntul patriei noastre, potrivit cu vocația sa socialistă și comunistă în lumea contemporană.

De la 1 decembrie a. c.

Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuițiilor

IN CONFORMITATE cu prevederile Programului privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiuunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuție a muncii și creșterea retribuției în acest cincinal, începând cu 1 decembrie urmează ca un nou eșalon al oamenilor muncii, care își desfășoară activitatea în domeniul industriei chimice propriuzise și al metalurgiei neferoase (unități din sistemul Ministerului Industriei Chimice) să beneficieze de majorarea retribuției nominale.

După cum este cunoscut, în actualul cincinal retribuția personalului urmează să crească atât prin majorarea părții tarifare, cât și pe baza sporirii părții variabile (adaos de acord, spor de vechime, cote mai mari din beneficii etc.). În acest cadru, numărul personalului muncitor care va beneficia de la 1 decembrie a.c. de politica consecventă a partidului ce vizează ridicarea permanentă a nivelului de trai al tuturor membrilor societății depășește 337 000. Majorarea de la 1 decembrie cuprinde activitatea industriei din domeniul chimiei propriuzise, metalurgiei neferoase și al construcției de utilaj chimic; cuantumul mediu al acestei noi sporiri de retribuție tarifară este de 5,5% pentru muncitori și 5% pentru personalul retribuit pe clase. În Decretul Consiliului de Stat pentru majorarea retribuției personalului muncitor se subliniază, între altele, și faptul că, la combinatele metalurgice și chimice, majorarea retribuției se aplică la aceeași dată pentru toate unitățile componente ale acestora.

Înainte de a prezenta câteva exemple din care să rezulte efectul actualui majorări, amintim că noile retribuții tarifare nu vor afecta drepturile de alocație, mărirea chirilor, compensațiile stabilite pentru prețuri etc. Totodată,

Tabelul nr. 1

Cotele procentuale de majorare a retribuției tarifare

Categoria de personal, funcția și rețeaua	Nivel minim	Nivel maxim
Muncitori retribuiți pe rețeaua :		
Chimie A	5,8	5,2
Petrol A	5,8	5,5
Chimie și petrol B	5,8	5,5
Metalurgie neferoasă	5,5	5,4
Prelucrarea cauciuc	5,3	5,4
Maistru	5,0	5,1
Maistru principal	4,9	4,9
Subinginer	5,1	4,9
Subinginer principal	5,0	5,2
Economist	5,0	4,9
Economist principal	4,9	5,0
Inginer	5,0	4,9
Inginer principal	5,0	4,9

contribuțiile lunare pentru creșe, grădinițe, precum și bursele pentru elevi și studenți se vor acorda — în anul 1983/1984 — pe baza retribuțiilor nemajorate. Prevederile din Decret stabilesc pentru ramura industriei chimice următoarele procente de majorare a re-

Esențială pentru realizarea acestor prevederi rămâne, fără îndoială, creșterea permanentă a productivității muncii. Toate documentele de partid din acest an subliniază foarte serios necesitatea legării strânse a retribuțiilor de rezultate, de productivitate. În ce privește industria chimică, vom aminti aici că deși în perioada 1950—1981 productivitatea muncii a crescut cu un ritm de 9,9% pe an, în perioada 1976—1981 acest ritm a fost de numai 6,4% anual. Dacă mai avem în vedere și ponderea retribuțiilor în structura costurilor acestei ramuri (peste 10%), rezultă că sporirea productivității muncii va constitui garanția sigură a creșterii veniturilor personalului muncitor.

Actuala majorare a retribuțiilor trebuie înțeleasă astfel ca o premisă esen-

Tabelul nr. 2

Exemple privind creșterea retribuțiilor pentru unele meserii din industria chimică

Categoriile, treapia	Vechime în aceeași unitate	Realizarea integrală a sarcinilor		Depășirea sarcinilor cu 20%	
		pînă la 1 XII	de la 1 XII	pînă la 1 XII	de la 1 XII
Operator chimist	7/II peste 20 ani				
— Retribuție tarifară	—	2999	3167	2999	3167
— Spor vechime	—	300 (10%)	475 (15%)	300	475
— Adaos sau dimin. de retribuție	—	—	—	600	633
TOTAL	—	3299	3642	3899	4275
Operator prel. țitel	spec. bază peste 20 ani				
— Retribuție tarifară	—	3111	3275	3111	3275
— Spor vechime	—	311	491	311	491
— Adaos sau diminuare	—	—	—	622	655
TOTAL	—	3422	3766	4044	4421
Laborant	5/II 15—20 ani				
— Retribuție tarifară	—	2468	2600	2468	2600
— Spor vechime	—	172 (7%)	312 (12%)	172	312
— Adaos sau diminuare	—	—	—	493	520
TOTAL	—	2640	2912	3133	3432

tribuțiilor tarifare pe funcții și clase de retribuție (tabelul nr. 1).

La majorările menționate în tabelul nr. 1 se adaugă, așa cum am arătat, și creșterea sporului de vechime precum și, în cazul depășirii sarcinilor planificate, adaosul de acord. Pentru câteva meserii specifice industriei chimice, cuantumul total al majorării veniturilor se prezintă în mod concret, în tabelul nr. 2.

Cele câteva exemple de calcul relevă limpede posibilitățile oferite de a se obține câștiguri suplimentare, atât în cazul realizării integrale a sarcinilor cât mai ales în situațiile în care se depășește producția fizică. Astfel, operatorul chimist, care își realizează sarcinile, are asigurată o majorare totală prin partea tarifară și prin sporul de vechime de 344 lei (11,5%), operatorul de la prelucrarea țiteiului va primi și el un spor de peste 11%, iar laborantului îi revine un plus de 272 lei (cca. 10,3%).

țială pentru îndeplinirea prevederilor din Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în 1990, adoptat recent de Plenara C.C. al P.C.R. în urma hotărârilor Conferinței Naționale a partidului. Este necesar ca personalul muncitor din ramura industriei chimice, asemenea întregului nostru popor, să acționeze cu toată fermitatea și răspunderea pentru realizarea obiectivului de dublare în cîțiva ani a productivității muncii. Spunem aceasta deoarece numai în măsura realizării în cele mai bune condiții a planului, numai prin creșterea substanțială a productivității și eficienței se poate asigura ridicarea în continuare a bunăstării întregului popor.

Constantin CIUTACU
Institutul de Economie Socialistă

Posibilități de perfecționare a organizării și conducerii platformelor industriale

ECONOMIA se dezvoltă într-o concepție unitară a dimensiunilor și structurii sale, pe baza unui complex de criterii, printre care: adaptarea la nevoile și comanda socială; folosirea intensivă a resurselor; utilizarea superioară a forței de muncă; extinderea sferei domeniilor proprii industriei științifice, în care se regăsesc cercetarea științifică, perfecționarea cadrelor, stimularea politicii inovaționale și de creativitate; participarea competitivă la schimburile de valori, la diviziunea internațională a muncii.

Concentrarea spațială a unităților productive — o concepție științifică, de mare eficiență

IN CONSENS cu aceste orientări de bază, pe care partidul nostru le-a avut și le are în permanent în atenție în strategia dezvoltării economico-sociale a țării, este necesar să fie abordate și conceptele de concentrare, specializare și profilare, cooperare și combinare a producției.

Politica de industrializare socialistă a României, construirea de întreprinderi noi, lărgirea și modernizarea celor existente au dus la ridicarea gradului de concentrare, manifestată în creșterea numărului de întreprinderi mari și foarte mari, cu un număr important de muncitori și un volum ridicat al fondurilor fixe și al producției. Este foarte interesantă evoluția numărului întreprinderilor industriale în țara noastră. După naționalizarea industriei în 1948, într-o perioadă de aproape 20 de ani, s-a desfășurat un proces amplu de comasare și, pe această bază, de concentrare a întreprinderilor. Cea mai mare parte a investițiilor a fost îndreptată spre lărgirea și modernizarea vechilor unități. Ca urmare, numărul total al întreprinderilor industriale s-a redus continuu: de la 2 223 în anul 1955 la 1 658 în anul 1960 și 1 572 în anul 1965. După Congresul al IX-lea al partidului, care a pus în centrul atenției necesitatea atât a ridicării eficienței economice, cât și a dezvoltării industriale a județelor rămase în urmă, numărul total al întreprinderilor începe să crească. Desigur, continuă procesul de comasare a întreprinderilor existente și de creștere a gradului de concentrare a producției, dar acest proces este mai lent; pe de altă parte, numărul întreprinderilor nou construite în fiecare an este din ce în ce mai mare. Numărul total al întreprinderilor industriale ajunge în 1970 la 1 731, iar în 1980 la 1 752 (creșterea apare ca mică, deoarece în acest interval a avut loc un proces de comasare a întreprinderilor de industrie locală). Totodată, a avut loc o sporire însemnată a numărului mediu al personalului muncitor. Astfel, dacă cele 1 572 întreprinderi din 1965 totalizau 1 648,4 mii de lucrători, în 1980 — la un număr al întreprinderilor de 1 752 — numărul mediu al personalului aproape s-a dublat, respectiv a ajuns la 3 198,1 mii¹⁾. Desigur că și în viitor procesul de concentrare a producției, de specializare și profilare va continua, în funcție de interesele generale ale economiei naționale, ale creșterii eficienței economice, a flexibilității și tehnicității producției.

Soluția adoptată în acest sens, în privința organizării spațiale a dezvoltării producției industriale, a constituit-o **organizarea și sistematizarea platformelor industriale**. Această opțiune se referă la un mod de sistematizare a producției industriale, bazat pe un ansamblu de unități economice, astfel conceput încât să asigure o maximă integrare a producției, dezvoltarea cooperării și colaborării între toate unitățile economice componente, utilizarea cu eficiență maximă a suprafețelor de teren, comasarea unor funcțiuni și obiecte, simplificarea și comasarea unor utilități productive, sociale și administrative.

Modelul dezvoltării industriale a județului Tulcea

O **CONCRETIZARE** a acestui concept științific o regăsim și în modelul dezvoltării industriale a județului Tulcea.

Astfel, pe baza sarcinilor reieșite din hotărârile Congresului al XI-lea al P.C.R., a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, cu prilejul vizitei de lucru din 15 mai 1975 în județ, s-au definitivat propunerile de amplasare a noilor obiective industriale prevăzute în cincina-

lul 1976—1980 și de sistematizare a municipiului și orașelor, delimitându-se în cadrul schiței de sistematizare două platforme industriale distincte în municipiul Tulcea — cea de vest și cea de est; ulterior, s-au conturat și platformele industriale din orașele Sulina, Babadag, Măcin și Isaccea.

Propunerile pentru amplasarea obiectivelor industriale au fost analizate în mai multe variante, în final ajungându-se la o concepție unitară de dezvoltare a sistematizării municipiului și orașelor în cadrul unui sistem complex de relații funcționale, corelate pentru fiecare zonă în parte, astfel încât să se realizeze folosirea în comun a tuturor utilităților și dotărilor, distanțe minime între platformele industriale și zonele de locuit, relații de circulație și transport în comun rapide și economice.

Platforma industrială de vest din municipiul Tulcea cuprinde două zone cu structuri și niveluri diferite: Dealul Taberei, la nivelul superior, cu cota medie de circa + 40 m RMB și platforma inferioară din lunca Dunării cu cota medie de circa 3,5 m RMB. Platforma a avut inițial o dezvoltare eterogenă, prin amplasarea succesivă a depozitelor pentru aprovizionarea orașului, a unor unități de industrie locală, baze de construcții, apoi a întreprinderii de alumină în platforma superioară, a activității portuare și a unor depozite în platforma inferioară. Existența, pe Dealul Taberei, a unor suprafețe mari de terenuri neproductive, ca și confluența unor importante căi de transport (feroviar, rutier, naval) au favorizat amplasarea unor importante obiective industriale. Au existat și unele elemente care au afectat eficiența prin influența asupra dezvoltării unitare a platformei (diferența de nivel dintre cele două zone) și prin necesitatea unor investiții suplimentare (pentru sistematizarea pe verticală, ramblee, deblee etc.) în vederea asigurării legăturilor rutiere și feroviare cu portul industrial. Cu toate acestea, platforma s-a dezvoltat rapid în perioada 1976—1980, iar prin terminarea tuturor lucrărilor în acest cincinal se va finaliza o puternică platformă industrială care, la sfârșitul anului 1985, va realiza 49% din producția industrială a județului.

Prin dimensiunile și volumul de activitate, platforma industrială de vest este cea mai importantă din municipiu și din județ. Ea se află în imediata vecinătate a zonei de locuit, cu care, în unele locuri, se interferează, ceea ce — împreună cu existența a șapte linii de transport în comun — asigură o bună legătură între locuințe și locurile de muncă. În prezent, se execută un record cu portul industrial.

S-a conturat, de asemenea, și o zonă social-culturală cu cămine de nefamiliști, locuințe de serviciu, cantină de zonă (cu săli de mese în principalele întreprinderi), grupuri școlare (cu internate, cantine, săli de gimnastică), creșe și grădinițe etc. O centrală telefonică automată cu 1 000 de linii care deservește întreaga platformă. Tot aici, s-au realizat o fabrică de oxigen, o bază de producție a Grupului de șantiere de construcții industriale — antreprenorul general al platformei, o bază auto comună pentru întreprinderea județeană de transporturi auto și întreprinderea de transporturi locale.

Întreprinderile mai reprezentative, cu ponderea principală în producția industrială a platformei sînt: întreprinderea de alumină (cu o capacitate de 400 mii tone alumină calcinată/an), Combinatul metalurgic (280 mii tone feroaliaje/an, iar la fabrica de produse magneziene 60 mii tone/an), întreprinderea de construcții navale și utilaj tehnologic (cu o capacitate anuală de 13 nave oceanice și 200 milioane de lei reparații de nave, fabrica de utilaj tehnologic — reprofilat recent, în urma indicațiilor conducerii de partid — cu o capacitate anuală prevăzută de 15 000 tone de utilaj hidromecanic și nave tehnice), fabrica de nisipuri grele de la Caraorman (800 000 mc/an), întreprinderea de pescuit oceanic (care dispune în prezent de 39 nave de pescuit oceanic și 10 nave transportoare, cu o capacitate de capturare de peste 200 mii tone/an). Coordonatorul platformei este Ministerul Industriei Metalurgice.

Platforma industrială de est cuprinde două grupuri mai importante de întreprinderi, majoritatea avînd profil alimentar și aparținînd Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Pe măsura realizării obiectivelor noi de investiții, platforma va deveni o puternică concentrare de unități economice, care, la sfârșitul anului 1985, va realiza 22,3% din producția industrială a județului. Deși situată în apropierea orașului,

¹⁾ Vezi Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1981, Direcția Centrală de Statistică, București, pag. 135—136.

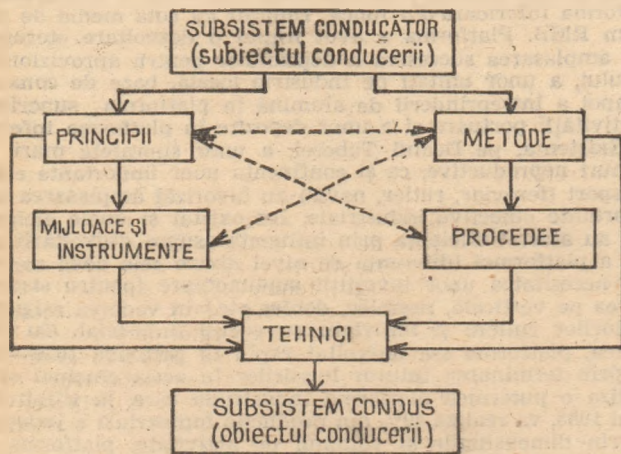
ea este mai distanțată de zonele de locuit, dar este legată prin linii de transport auto spre două mari cartiere.

Probleme specifice ale sistemului de organizare și conducere

DUPĂ GRADUL de integrare a activităților, putem considera platforma de vest ca o platformă complexă, care are în componență unități economice ce aparțin mai multor ministere și centrale, iar platforma de est ca o platformă integrată, în care aproape toate unitățile aparțin unui singur minister. Precizăm însă că platforma de vest nu reprezintă doar o grupare de unități productive, ci un complex care îmbină în mod armonios toate elementele privind organizarea eficientă a teritoriului, asigurarea fiabilității sistemului de organizare și conducere și a funcționalității unității de platformă, precum și soluționarea problemelor de ordin social.

Unul dintre factorii de succes, capabil să determine o eficiență sporită, îl reprezintă utilizarea cu discernământ, potrivit cu situațiile specifice, a unor metode și tehnici de conducere adecvate.

În sistemul și procesul de organizare și conducere a platformelor industriale, ca și a unităților componente, intervin o serie de categorii cu multiple și strânse interconstrucții (vezi figura).

Acest proces — folosind un complex de decizii, pe baza unor metode, tehnici și instrumente specifice — urmărește optimizarea dinamică a resurselor umane, materiale și financiare ale platformei industriale și/sau ale fiecărei unități în parte, în vederea atingerii obiectivelor stabilite, în condiții de eficiență ridicată.

În cadrul platformei industriale de vest, de exemplu, caracterul eterogen al proceselor de producție a fost avut în vedere în alegerea unor forme și modalități de organizare a producției și gestionare a acesteia, care să răspundă necesităților reale. Dacă într-o fază anterioară, în cadrul Combinatului metalurgic existau uzina de alumina, uzina de feroaliaje și secția de produse magneziene, ceea ce impunea o deosebită complexitate a conducerii proceselor tehnologice (chimic, metalurgic, materiale refractare), în prezent — ținând seama de creșterea capacităților de producție respective — s-a revăzut și îmbunătățit structura organizatorică, în sensul mai bune delimitări și specializări a proceselor de fabricație. Astfel, uzina de alumina, unitate cu profil chimic industrial, s-a separat (ca întreprindere de gradul I) de Combinatul metalurgic, iar secția de produse magneziene s-a constituit ca fabrică fără personalitate juridică (într-o structură organizatorică adecvată necesităților reale de conducere complexă a fluxului tehnologic).

Aceste îmbunătățiri, în contextul mai bune specializări și cooperării, permit crearea unui cadru organizatoric corespunzător aplicării cu mai multă fermitate a mecanismului economico-financiar, întăririi autoconducerii muncitorești și autogestunii.

Tot pe platforma de vest cele două unități industriale cu profil de construcții de mașini — întreprinderea de utilaj chimic și metalurgic și șantierul naval înființate încă din faza de investiții au fost ulterior comasate, constituindu-se întreprinderea de construcții navale și utilaj tehnologic, formulă ce ține seama de avantajele amplasării în aceeași platformă, profilului de producție asemănător și conducerii unice. Această formă de organizare a permis o mai bună specializare și cooperare între subunitățile de producție, materializată în utilizarea mai eficientă a capacităților, creșterea indicilor de utilizare a mașinilor-unelte și a timpului de muncă.

În vederea asigurării unei maxime eficiențe se aplică, cu bune rezultate, metode specifice de conducere: metoda conducerii prin plan, metoda conducerii prin bugetele de venituri și cheltuieli (la întreprinderea de producere și industrializare a fructelor „Dunărea”), metoda conducerii prin costuri (la întreprinderea de construcții navale și utilaj tehnologic).

Perfecționarea conducerii în platformele industriale nu poate fi concepută fără perfecționarea metodelor și tehnicilor de care ea se folosește, așa cum nu se poate perfecționa un proces de fabricație dacă nu se modernizează tehnologia și metodele de muncă. Considerăm că este bine ca aplicarea unei metode să fie precedată de analize-diagnostic, în vederea identificării punctelor „calde” susceptibile de perfecționare; or, acest lucru se realizează încă destul de rar, întreprinderile trecând la aplicarea unei metode sau alteia, doar pe baza experienței altor unități.

Trebuie permanent avut în vedere că domeniul organizării și conducerii este și el influențat sistematic de revoluția tehnico-științifică, că înnoirile și experiența acumulată trebuie să servească pentru continua perfecționare a metodelor și tehnicilor de conducere. Astfel, practica arată că în cadrul platformelor industriale există posibilități de centralizare a unor activități cum sînt reparațiile de utilaje, echipamente și instalații, confecționarea și recondiționarea pieselor de schimb. Eforturile organizatorice pentru asigurarea eficienței în activitatea de întreținere și reparații ar trebui să aibă în vedere următoarele direcții mai principale: stabilirea unui grad judicios de centralizare (apreciem că la nivelul formațiilor din unitățile platformei se pot efectua reparațiile curente de gradul doi, iar reparațiile generale și capitale să fie încredințate de regulă unor unități specializate; adîncirea specializării personalului din această activitate și tipuri de instalații-utilaje și pe categorii de lucrări; elaborarea de tehnologii pentru revizii și reparații; organizarea distinctă a activității de verificare și reparare a aparatului de automatizare, măsură și control; organizarea producției de piese de schimb (cu accent pe înlocuirea celor din import) și a recondiționării pieselor uzate pe bază de tehnologii moderne.

Probleme deosebite se ridică pentru platformele tulcene și în legătură cu organizarea unor activități de transporturi (în special a operațiilor portuare — de descărcare-încărcare) dar, ținînd seama de caracterul lor strict local, nu ne propunem să intrăm în amănunte. În orice caz din experiența noastră reiese că ar fi util ca Baza județeană de aprovizionare tehnico-materială să-și constituie depozite direct pe platformele industriale, de unde să aprovizioneze unitățile pe măsura necesităților de consum; transportul auto, care, în prezent, este dispersat la nivelul fiecărei unități, să fie centralizat la nivelul platformei; transportul pe calea ferată să fie organizat pentru întreaga platformă, sub coordonarea directă a conducerii acesteia, dar în subordonarea regionalei de căi ferate.

Pe lângă o coordonare economico-socială la nivel de platformă, ni se pare oportun să fie fundamentat și elaborat, cel puțin pentru activități comune sau similare și cu indicatori reprezentativi, un plan unic al platformei; în felul acesta, platforma ar constitui o treaptă intermediară între întreprindere și conducerea departamentală, titularii de plan, deși diferiți, vor putea acționa în conformitate cu metodologia existentă în toate etapele (fundamentare, elaborare, defalcare, execuție, raportare), desfășurînd o serie de activități și lucrări specifice pentru a realiza un astfel de mecanism.

Platformele industriale trebuie să dispună de un sistem informațional bine pus la punct, capabil să asigure conducerii informațiile necesare care să stea la baza fundamentării deciziilor. În vederea reducerii timpului de prelucrare și transmitere a informațiilor, considerăm necesar ca fiecare platformă industrială să dispună de câte un oficiu de calcul electronic care să prelucreze și stocheze informațiile — atât la nivel de platformă, cît și la nivelul fiecărei întreprinderi componente — absolut necesar în analizele curente și de perspectivă privind dezvoltarea și creșterea eficienței economice.

În legătură cu aceasta, apreciem că pentru a caracteriza eficiența economică a producției în platformele industriale este necesară și folosirea unor indicatori unitari de rezultate și de efort, care să poată fi calculați de la nivel de unitate pînă la nivel de platformă.

În condițiile în care activitatea platformelor industriale va fi organizată și perfecționată în pas cu problematica tot mai complexă a dezvoltării economico-sociale, eficiența economică a producției va cunoaște o sensibilă creștere, ca urmare a valorificării corespunzătoare a resurselor de muncă și materiale existente, iar dezvoltarea de perspectivă a unităților componente se va realiza în contextul omogenizării tuturor factorilor economico-sociali ce acționează în zonele respective

dr. Alexandru GAVRILUC

Orientări de însemnătate epocală pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate

Moment de bilanț și punct de pornire

Ideile și orientările Programului partidului și-au găsit o primă concretizare, istoricește vorbind, în prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în anii 1976—1980. Făcînd bilanțul acestei perioade, Congresul al XII-lea al partidului a pus în lumină marile succese realizate de poporul nostru în dezvoltarea forțelor productive, a bazei tehnice materiale a societății, în perfecționarea relațiilor economice, a mecanismului de funcționare a economiei naționale, în dezvoltarea celorlalte relații sociale, în perfecționarea conducerii și organizării vieții economico-sociale, la micro și macroscară, în profil vertical și orizontal, în dezvoltarea neîntreruptă a democrației socialiste revoluționare în întreaga societate, în ridicarea sistematică a standardului de trai material și spiritual al întregului nostru popor. Prin realizările obținute România s-a situat, așa cum menționa tovarășul Nicolae Ceaușescu, „— printre puținele țări din lume a căror dezvoltare economică a urmat o linie ascendentă, dinamică și echilibrată⁽¹⁾”. Înfăptuirea cu succes a prevederilor cincinalului 1976—1980, care încheiau primul deceniu al procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, realizările remarcabile obținute în toate domeniile creației materiale și spirituale confirmau justetea politicii economice și sociale a partidului și statului nostru și prin aceasta justetea orientărilor cuprinse în Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Pornind de la realizările obținute, de la cerințele dezvoltării economico-sociale a țării, cel de-al XII-lea Congres al partidului a stabilit ca **obiectiv fundamental al cincinalului 1981—1985** .. — continuarea, pe o treaptă superioară, a îndeplinirii Programului partidului de creștere în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției științifico-tehnice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale⁽²⁾. În felul acesta, în anii actualului cincinal, se va asigura consolidarea și mai puternică a modului de producție socialist, depășirea de către România a stadiului de țară în curs de dezvoltare și transformarea ei într-o țară socialistă cu un nivel mediu de dezvoltare, parcurgerea unei noi trepte de cea mai mare însemnătate în îndeplinirea Programului partidului, de înaintare spre socialismul multilateral dezvoltat și comunismul deplin.

Sintetizînd caracteristicile esențiale ale dezvoltării economico-sociale a României în anii optzeci ai secolului nostru, Congresul al XII-lea a denumit această perioadă „deceniul științei, tehnicii, calității și eficienței”.

Urmărind consolidarea marilor realizări obținute în special în anii deceniului 1970—1980, rezolvarea unor contradicții și înlăturarea unor dereglări produse în viața economică, realizarea unui echilibru nou impus de actualele cerințe ale progresului tehnice, economic și social și asigurarea unei dezvoltări armonioase a tuturor sectoarelor de activitate, crearea condițiilor necesare pentru înaintarea consecventă pe magistrala socialismului multilateral dezvoltat, Congresul a situat pe primul plan:

1. lărgirea bazei proprii de materii prime, sporirea gradului de asigurare din resurse interne a necesităților economiei naționale și reducerea substanțială a importurilor;

2. creșterea bazei energetice, punîndu-se accentul pe utilizarea cărbunilor în producția de energie electrică și termică, pe valorificarea potențialului hidroenergetic, construcția de

centrale nucleare electrice și folosirea noilor surse de energie;

3. continuarea procesului de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie;

4. îndeplinirea unei noi revoluții agrare, dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole;

5. realizarea unei colituri radicale în domeniul calității produselor, al îmbunătățirii performanțelor lor tehnice;

6. afirmarea mai puternică a revoluției științifice și tehnice în toate domeniile de activitate;

7. aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, creșterea continuă a eficienței activității economico-sociale;

8. ridicarea sistematică a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Concretizînd Programul partidului în concordanță cu noile cerințe, cel de-al XII-lea Congres a adoptat Direcțiile cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990; Programul-Directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000; Programul-Directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000; Programul-Directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții; Programul-Directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985.

Girul istoriei reale

Realizările obținute de poporul nostru în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate confirmă justetea orientărilor cuprinse în Programul partidului. În acești ani economia țării noastre a cunoscut noi și profunde transformări și mutații cantitative și mai ales calitative. Datele statistice arată că în perioada 1971—1981 fondurile fixe ale economiei naționale au crescut într-un ritm mediu anual de 9,3%, investițiile au sporit într-un ritm mediu anual de 8,3%. În același interval de timp, ritmul mediu anual de creștere a fost de 8% pentru produsul social total, 8,6% pentru venitul național, 10,4% pentru producția industrială, 5,8% pentru producția de construcții montaj, 4,6% pentru producția agricolă, 15,5% pentru volumul comerțului exterior, 6,2% pentru productivitatea muncii pe persoană în industrie și 7,3% pentru același indicator în construcții montaj.

În perioada la care ne referim personalul muncitor a crescut cu 2 326 400 de persoane: fondurile fixe — apreciate după valoarea completă de inventar — au crescut de la 757,1 miliarde la 2018,7 miliarde, produsul social a crescut de la 523,4 miliarde la 1438,1 miliarde lei; iar venitul național de la 212,1 miliarde lei la 530,7 miliarde lei, producția globală industrială a însumat în anul 1970 — 307,2 miliarde lei, și producția industrială marfă a însumat în 1981 — 909 miliarde lei, producția globală agricolă a crescut de la 68,6 miliarde lei în 1970 la 179,3 miliarde lei în anul 1981.

În acești ani s-a accentuat caracterul industrial-agrar al economiei României. Ponderea populației ocupate în industrie în totalul populației ocupate a crescut de la 23% în anul 1970, la 30,8% în 1975 și la 36,1% în anul 1981, în timp ce ponderea populației ocupate în agricultură a scăzut în același interval de timp de la 49,1% la 37,8% și respectiv la 29,8%. A crescut apor-

Aurel NEGUCIOIU

(Continuare în pag. 28)

Prima parte a articolului a apărut în numărul trecut al revistei
¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 19, Ed. politică, București, 1980, p. 191.
²⁾ Idem, p. 195.

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

POPORUL ROMÂN, creatorul valorilor materiale, a fost elementul de bază al marilor înfăptuiri în epoca modernă, chemate să deschidă calea progresului. Masele populare sînt cele care au înfăptuit revoluțiile, marile mișcări ce au contribuit la dezvoltare, care au purtat luptele împotriva imperiilor, pentru eliberare națională și unitate statală. În acest cadru, cel mai important eveniment în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „il reprezintă afirmarea pe arena istoriei a clasei muncitoare, forța cea mai înaintată a societății, purtătoarea consecventă a idealurilor de progres, de eliberare socială și națională a poporului român”¹⁾. Una din direcțiile activității revoluționare a poporului român a fost cea a luptei pentru realizarea unității statale a românilor.

Din momentul afirmării clasei muncitoare ca o forță socială de sine stătătoare pe pământul românesc, ea nu s-a limitat să lupte numai pentru drepturile sale imediate, ci s-a angajat în soluționarea marilor probleme ale țării cu toată responsabilitatea și hotărîrea implicate de misiunea istorică ce-i revenea. S-a angajat în soluționarea acutei probleme agrare și dezvoltarea industrială a țării, în lupta pentru afirmarea drepturilor muncii și pentru democratizarea structurilor statale, în toate domeniile care cereau soluții pentru orientarea țării pe calea progresului. În Raportul cu privire la Programul P.S.D. prezentat la Congresul din 1910, M.G. Bujor ținea să precizeze că misiunea socială a partidului clasei muncitoare din România era strîns împletită cu cea națională, multe probleme în acest domeniu fiind nerezolvate. Pe lângă misiunea de civilizație, ținea să precizeze raportorul, „rolul nostru este în același timp național. Interesul țării nu este ca temelia de la orașe și sate să se dărăpăne, ci este, dim-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 1, București, Ed. politică, 1968, p. 343.

65 de ani de la faurirea statului național unitar român

Unitatea statală și independența națională — idealuri ale clasei muncitoare din România

potrivă, ca poporul să fie bine situat materialicește și moralicește. Cînd cerem, deci, îmbunătățiri și reforme, lumină și bunăstare, noi luptăm nu numai pentru realizarea intereselor unei clase, ci luptăm pentru țara întreagă, pentru întărirea națională. Socialismul cuprinde în el cel mai larg și cel mai pozitiv naționalism, cu atît mai mult cu cît el se pune în apărarea intereselor profunde și fundamentale ale națiunii întregi...”²⁾. Unitatea statală și independența națională s-au situat în fruntea problemelor fundamentale ale națiunii întregi, în slujba cărora și-a pus energia de luptă și elanul patriotic clasa muncitoare.

Mișcarea muncitorească și socialistă din țara noastră încă de la începuturile ei a resimțit efectele negative ale dezmembrării statale și ale lipsei de independență. Lipsa unității statale, dependența politică și economică frînau procesul dez-

voltării pieței interne, dezvoltarea industrială, încheierea de relații externe corespunzătoare intereselor proprii ale țării; în general, erau afectate toate procesele necesare consolidării complexului economiei naționale, caracteristic intrării țării în epoca modernă. Împiedicarea acestui proces echivala cu împingerea țării pe calea unei dezvoltări hibride — neoiobage, în care rămășițele puternice ale trecutului se conservau, iar elementele noi ale capitalismului se dezvoltau cu greu —, preponderent agrare, fără articulațiile necesare date de o dezvoltare industrială conform cerințelor țării și fără o infrastructură adecvată. Desigur, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea forțele de producție au cunoscut, în general, o evoluție ascendentă, s-a dezvoltat într-o anumită măsură și industria, s-au extins relațiile de producție capitaliste. Dar, totodată, a avut loc o pătrundere rapidă a capitalului străin, sporind dependența (economică indeosebi) a României față de alte țări. Așa cum se apreciază în Programul Partidului Comunist Român, „la sfîrșitul veacului trecut România era o țară slab dezvoltată, cu o economie predominant agrară, în care relațiile de producție feudale erau încă puternice, aflîndu-se de fapt abia în prima fază a dezvoltării capitaliste”³⁾. La această stare de lucruri o contribuție importantă au avut-o îndelungata dependență și lipsa unității statale, care împiedicau articularea și consolidarea complexului economiei naționale.

Simțămîntul patriotic al clasei muncitoare era potențat, amplificat și de conștiința faptului că fără o dezvoltare industrială în marginile capitalismului, fără o agricultură modernă și fără coerențe în cadrul economiei naționale mișcarea muncitorească avea doar condiții foarte limitate de afirmare ca forță socială.

Mișcarea socialistă a resimțit din plin rolul de frînă avut de persistența îndelungată a dezmembrării țării și de dependența ei. Una din publicațiile ei timpurii

FIȘE

Premiile Academiei R.S. România

● După cum s-a anunțat în presa centrală, în ziua de 25 noiembrie a.c. a avut loc sesiunea adunării generale a Academiei Republicii Socialiste România în cadrul căreia au fost decernate premiile înaltului for științific pe anii 1981—1982. În domeniul științelor economice și sociologiei, pentru care se decernează premiul „Petre S. Aurelian”, au fost premiate următoarele lucrări:

Pe anul 1981:

„Consumul populației în Republica Socialistă România. Evoluție, Caracteristici, Tendințe”, de Grigore Vilceanu, Maria Poe-

nar, Maria Molnar, Iordache Vergiliu, Rodica Emanoil, Elena Badea, Gheorghe Moșanu, Gheorghe Răducanu;

„Dinamica structurii economice în țările în curs de dezvoltare” de Andrei Vela;

„Cercetarea operațională în întreprinderile industriale” de Gheorghe I. Bărbatu, Vasile Ionescu;

„Bazele conducerii întreprinderii” de Ioan Mihuț.

Pe anul 1982 au fost premiate lucrările:

„Noua strategie internațională a dezvoltării” de George Marin;

„Coordonate ale optimizării dezvoltării economico-sociale” de Costache Sandu și Constantin Popescu;

„Metodologia cercetării sociologice” de Lazăr Vlăsceanu.

Pe agenda cercetării științifice

● La Timișoara a avut loc în zilele de 25 și 26 noiembrie a.c. ședința largită a Biroului Executiv al Institutului Central de Cercetări Economice. În afara membrilor biroului, la ședință au participat cercetătorii din județele Timișoara, Arad, Hunedoara și Caraș-Severin, activiști de partid și de stat, cadre de conducere și specialiști din instituții și unități economice, cadre didactice. Cu acest prilej a fost analizată activitatea Centrului teritorial de cercetări economice Timișoara în perioada 1981—1983, desfășurată în conformitate cu orientările izvorite din documentele de partid, din gîndirea

economică a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Ședința a prilejuit totodată și un larg schimb de opinii pe marginea a trei lucrări de cercetare: „Conducerea pregătirii fabricației produselor. Conducerea prin costuri a pregătirii fabricației motoarelor electrice”; „Evoluția fondurilor fixe și a investițiilor în industria metalurgică și electrotehnică în perspectiva anului 1990”; „Optimizarea bazei furajere în fermele de vaci cu lapte”, evednindu-se valoarea propunerilor formulate de autori și necesitatea aprofundării în continuare a anumitor laturi ale problemelor.

În încheiere au fost subliniate principalele sarcini care revin cercetării științifice — în lumina orientărilor stabilite de Plenara Consiliului Național pentru Știin-

s-a numit astfel „Dacia viitoare”, iar în articolul-program se scria: „Ce fu Dacia trecutului, o știți; Cum înțelegem Dacia viitorului, vom spune-o... Dacia este împărțită de diplomație în două: o parte este română; o parte străină”. Ea trebuia întregită eliberând-o pe cea de sub străini, iar întreaga Dacie a viitorului să fie liberă, independentă și suverană, o țară în care „cel ce produce să posede, cel ce posedă să producă”²⁾ – se arăta mai departe în publicația amintită. Cu angajare patriotică autorii acestui articol-program precizau că se impune lupta împotriva stăpînitorilor „de tot felul și de toate neamurile spre a sfărîma jugul ce apasă pe români din orice ținut ar fi ei”³⁾.

Într-un articol ulterior, publicat în aceeași revistă, se regăsește ideea lui Nicolae Bălcescu despre înfăptuirea unirii tuturor românilor în două etape: întâi „mîca unire” între Țara Românească și Moldova; apoi între noul stat creat și restul ținuturilor românești încorporate artificial în alte formațiuni statale. Despre unirea de la 1859 socialiștii scriau în 1883: „Această unire e incompletă. Peste Carpați, trei milioane de români, care zic ca noi: sîntem români, vorbesc aceeași limbă și au aceeași sentimente ca noi... Vom spune dar verde și lămurit cugetarea noastră: voim Dacia cum ea fu, fiindcă istoria și dreptul, tradițiunea și plebiscitul, trecutul și prezentul ne dau dreptul de a aspira la o Dacie română”⁴⁾. Cînd s-a formulat această cerință îndreptățită și legitimă istoric, o parte esențială a Daciei, cu capitala ei de la Sarmizegetusa, se afla sub ocupație străină, era încorporată forțat în imperiul dualist austro-ungar pe care V.I. Lenin îl caracterizase drept „o uniune șubredă a citorva clici de paraziți sociali”. La numai cinci ani după cele scrise în „Dacia viitoare” despre legitimitatea eliberării Transilvaniei și unirea ei cu România, Fr. Engels îi scria socialistului român Ioan Nădejde despre posibila creștere a condițiilor favorabile prin prăbușirea im-

periului dualist în următoarea înfăptuire logică: după ce țarismul se va prăbuși, fie într-o luptă cu foștii membri ai Sfinței Alianțe, fie printr-o revoluție internă, numai după aceea monarhia austro-ungară va cădea, iar națiunile subjugate se vor organiza după cum vor voi. Mersul istoriei a confirmat previziunea lui Fr. Engels.

Promotorii ideilor socialismului și animatorii mișcării muncitorești nu s-au limitat doar să formuleze argumente în favoarea unirii și independenței țării – argumente izvorîte din faptele trecutului și cerințele prezentului – ci au căutat să mobilizeze forțele sociale chemate să înfăptuiască aceste deziderate de secole. Ei înșiși s-au angajat în vîltoarea luptei. Prin paginile revistei „Dacia viitoare”, s-a adresat tineretului o vibrantă chemare la luptă căci „acum e rîndul nostru: nouă ne este dat a completa unitatea națională, a întări libertatea și a face ca egalitatea să nu fie un van nume”⁵⁾. Energia și elanul tineretului trebuiau canalizate pe direcția bună a luptei pentru eliberare și unitate națională, pentru scuturarea jugului oprîmării sociale. O dovadă în plus a angajării în luptă pentru Marea Unire o constituie participarea socialiștilor la Consiliul Național Român Central, constituit la 31 decembrie 1918, ca unicul for format din șase reprezentanți ai social-democrației și tot șase ai Partidului Național Român din Transilvania.

Reprezentanții clasei muncitoare înțelegau prea bine că o economie modernă nu este o sumă de unități, de condiții materiale și umane dispuse la întîmplare, ci un organism coerent, în care părțile, dacă nu se întregesc organic, ea, economia nu poate înainta cu viteza necesară, este condamnată la rămînerea în urmă și la perpetuarea dependenței față de alte economii. Deci fărămîșarea statală din timpul feudalismului, perpetuată în epoca modernă, devenea factor de frînare a dez-

voltării și de accentuare a dependențelor politice pe baze economice. Tocmai din acest motiv, cel mai de seamă teoretician al clasei muncitoare, din România de atunci, „Marx al României” cum îl numea K. Kautsky pe C. Dobrogeanu-Gherea, avea să scrie: „O țară, ca un organism social, trebuie să se dezvolte ca un organism întreg... împărțită în mai multe părți, cum e Polonia sau cum e în parte România, dezvoltarea sa devine anormală și nesănătoasă în cel mai înalt grad”⁶⁾. Deci unitatea și independența erau considerate drept condiții indispensabile pentru normalizarea și desfășurarea corespunzătoare a dezvoltării. Organismul național avea nevoie de o piață internă, de schimburi libere pe întreg teritoriul, neîngrădite de bariere artificiale, de stimularea dezvoltării industriilor și amplasarea lor după un plan, cum precizase economistul patriot P.S. Aurelian, corespunzător complexului economiei naționale, de crearea unor structuri și infrastructuri adecvate, care să faciliteze activitățile oamenilor în variate domenii și schimburile rezultate din ele, de înlăturarea unilateralității dezvoltării concretizată în caracterul eminemente agricol al României.

prof. dr.
IvanCIU NICOLAE-VALEANU

²⁾ Mihai G. Bujuor — Raport cu privire la Programul P.S.D. prezentat la Congresul din 1910, în „Documente din istoria mișcării muncitorești 1910—1915, București, Ed. politică, 1968, p. 67.

³⁾ Programul Partidului Comunist Român de lăurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, București, Ed. politică, 1925, p. 54.

⁴⁾ „Dacia viitoare” (Paris—Bruxelles) anul I nr. 1/1883, p. 1.

⁵⁾ Idem.

⁶⁾ Ion Dacul — România față cu principiul naționalităților, în „Dacia viitoare”, anul I nr. 2/1883, p. 18.

⁷⁾ Idem, p. 20.

⁸⁾ C. Dobrogeanu Gherea, Asupra socialismului în țările înapolate, Opere complete, vol. 5, București, Ed. politică, 1978, p. 59.

ță și Tehnologie — în vederea creșterii contribuției acesteia la perfecționarea activității economice.

Dezbateri

● Institutul de economie socialistă din cadrul Institutului Central de Cercetări Economice a organizat recent o dezbateră avînd ca temă o problemă de mare actualitate pentru economia națională: „Posibilități de introducere a gestiunii economice la nivelul secțiilor de producție”. Bucurîndu-se de o participare largă — cercetători, cadre didactice universitare, specialiști din producție — dezbateră a stabilit ca teme de referință următoarele: stadiul actual al intro-

ducerii autogestiei la nivelul întreprinderii în raport cu cerințele sporirii eficienței economice; perfecționarea relațiilor organizatorice și de conducere dintre întreprinderi și secții; sistemul indicatorilor economici și financiari ai gestiunii economice a secțiilor; perfecționarea sistemului informațional și de evidență; cointeresarea secțiilor în promovarea gestiunii economice. Referatul de bază a fost întocmit pe baza studiului experienței unor întreprinderi din ramura construcțiilor de mașini.

Coopeare tehnologică

● Criza în materie de coopeare și transfer de tehnologie care se resimte îndeosebi în relațiile dintre țările industriale

zate și cele în curs de dezvoltare ar fi generată, potrivit opiniei formulate de Ilija Jancović în articolul „Les changements dans les conditions actuelles de la cooperation technologique” publicat de revista iugoslavă „REVUE DE POLITIQUE INTERNATIONALE” (nr. din 20.X.1983), de doi factori: pe de o parte, criza economică mondială a afectat și nivelul comerțului mondial, inclusiv cel cu tehnologie modernă; pe de altă parte, evoluțiile de dată mai recentă înregistrate în cercetarea științifică și tehnologică care nu se încadrează în modele tradiționale. Ambele tipuri de constrîngerii pot fi înlăturate, apreciază, I.J., prin eliminarea decalajului actual creat între conținutul transferului de tehnologie și cadrul juridico-economic care reglementează aceste relații.

FIȘE

Sub aspect juridic, problema cea mai presantă o reprezintă, în opinia autorului, schimbarea principiilor de drept internațional, care favorizează în cvasitotalitate interesul deținătorilor de tehnologie și împiedică dezvoltarea tehnologiilor achiziționate la nivelul cumpărătorului, îndeobște țările în curs de dezvoltare. În același timp, se resimte nevoia schimbării politicii promovate de țările în curs de dezvoltare, dintr-o politică pasivă într-una activă, care să le confere în timp un statut de partener egal în oferta de tehnologie cu țările industriale.

Orientări de însemnătate epocală

(Urmare din pag. 25)

tul industriei la producția produsului social și a venitului național. Concomitent a crescut substanțial rolul industriei la înzestrarea tehnică a tuturor ramurilor economiei naționale. La progresul general al forțelor productive. Industria socialistă reprezintă în prezent „coloana vertebrală” a complexului economic național românesc. Prin înfăptuirea cu consecvență a orientărilor Programului partidului de dezvoltare cu prioritate a industriei socialiste de orientare fermă a acesteia „spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică în mod superior resursele de materii prime și munca socială” poporul nostru a putut să depășească stadiul de slabă dezvoltare economică pe care l-a moștenit de la orînduirea anterioară, să parcurgă cea mai mare distanță a stadiului de țară în curs de dezvoltare, să-și propună în mod realist ca în anii actualului cincinal să depășească și acest stadiu și să intre în rîndul țării cu un nivel mediu de dezvoltare a forțelor productive.

Adevărul este că după mai bine de 8 decenii de dezvoltare capitalistă, România ajunsese să aibă o economie cu o structură predominant agrară, în care aproape 80% din populația sa era ocupată în agricultură, și în care agricultura producea 38,1% din venitul național, în timp ce industria dădea doar 30,8%. În 3 decenii de revoluție și construcție socialistă poporul nostru și-a construit practic o economie nouă, mult mai complexă și diversificată, înzestrată cu tehnică și tehnologie modernă, mult mai puternică și mai eficientă. Aproximativ 90% din fondurile fixe ale economiei naționale au fost puse în funcțiune în anii construcției socialiste, producția industrială a țării a fost în anul 1981 de 50 de ori mai mare decît în anul 1938, producția de energie electrică și termică — de 120 de ori, cea a metalurgiei ferose de 62 de ori, Producția industriei construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor obținută în anul 1981 a depășit nivelul anului 1938 de 202 ori, cea a industriei chimice — de 316 ori.

Ritmul înalt de creștere și dezvoltare economică a patriei realizat pe temeiul înfăptuirii politicii de industrializare socialistă a constituit factorul hotărîtor al reducerii decalajului ce ne despărțea de țările avansate din punct de vedere economic. România s-a apropiat deja de aceste țări în ceea ce privește nivelul pe locuitor la un șir de produse fizice, cum sînt producția de oțel, de ciment, de tractoare, autocamioane, vagoane de marfă, îngrășăminte chimice, fire și fibre chimice, mase plastice, cauciuc sintetic, frigider, televizoare, aparate de radio, țesături, încălțăminte, unele produse alimentare.

La începutul perioadei de construcție a noii orînduiri, venitul național pe locuitor era în țara noastră de aproximativ 100 de dolari, — de 15—20 de ori mai mic decît în țările avansate, la începutul actualului deceniu era doar de 4—5 ori mai mic decît în țările dezvoltate.

Faptele reale și concrete confirmă justetea concepției și a politicii partidului nostru de dezvoltare accelerată a forțelor productive, a bazei tehnice materiale a noii societăți pe calea industrializării socialiste. În același timp ele constituie cea mai convingătoare infirmare a ideilor și părerilor acelor care consideră că România nu ar fi procedat bine acordînd o atenție așa de mare dezvoltării forțelor productive, îndeosebi industriei socialiste. De fapt aceste teze nu sînt noi. În anii regimului burghezo-moșieresc, sub influența monopolurilor imperialiste, a fost susținută teza potrivit căreia România trebuia să rămînă o țară eminentamente agricolă. Printre argumentele aduse cu prioritate în favoarea ei se înfăptuiește ideea că, chipurile, poporul nostru nu ar avea vocația industrializării, lipsa condițiilor pentru industrializare și nonnecesitatea industrializării în contextul diviziunii internaționale a muncii din epoca respectivă. Urmările practice ale promovării unei asemenea concepții sînt cunoscute. Economia României burghezo-moșierești a înaintat în ritm lent pe calea progresului. În anii în care s-au înregistrat cei mai înalți indicatori din întreaga istorie presocialistă a țării, aceasta continuă să fie slab dezvoltată din punct de vedere economic ocupînd unul din locurile din urmă în graficul țărilor europene. Dependenta economică a ei față de capitalul monopolist străin s-a accentuat. În sistemul diviziunii internaționale capitaliste a muncii României îi revenea în principal

rolul de furnizor de produse agricole și de unele materii prime și de piață de desface pentru produsele manufacturate străine. Nivelul de viață al oamenilor muncii era, de asemenea, printre cele mai scăzute din Europa.

Înfăptuirea politicii de industrializare, succesele obținute în dezvoltarea tehnicii și tehnologiei, creșterea competitivității produselor românești pe piața mondială, atestă în modul cel mai evident conținutul neștiințific și fals al teoriei despre lipsa de vocație, despre pretinsa incapacitate a poporului nostru de a-și făuri o industrie proprie. Ea a confirmat în același timp justetea orientării spre industrializare. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „— Dacă România, trecînd pe calea construcției socialiste, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne, pe baza tehnicii celei mai avansate, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate.”) Realitatea demonstrează că dezvoltarea puternică a industriei socialiste, amplasarea rațională a forțelor productive, a industriei în toate județele și zonele țării a constituit factorul principal, hotărîtor și determinant al creării bazei tehnice-materiale a noii orînduiri, al victoriei socialismului în patria noastră. Continuarea procesului de dezvoltare a industriei reprezintă veriga principală a operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism. Pe această bază este posibilă restructurarea industriei însăși, asigurarea independenței energetice a țării, creșterea rolului ramurilor „industriei industrializante” în întreaga economie națională, ridicarea continuă a gradului de înzestrare tehnică a muncii și sporirea mai accentuată a productivității acesteia, dezvoltarea continuă a bazei tehnice a agriculturii, industrializarea tot mai accentuată a acesteia și transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale, — momente esențiale ale înfăptuirii noii revoluții agrare, creșterea gradului de industrializare a construcțiilor, modificarea caracterului muncii în întreaga economie națională, crearea premiselor materiale pentru omogenizarea tot mai pronunțată a muncii și a structurii socialiste a societății românești. Continuarea dezvoltării industriei naționale în concordanță cu cerințele actuale ale revoluției științifice și tehnice constituie, în același timp, factorul cel mai important al diversificării producției materiale, al accentuării complexității ei, al creșterii gradului de prelucrare și valorificare a resurselor naturale, al creșterii posibilităților pentru participarea eficientă la circuitul mondial, la diviziunea internațională a muncii, factorul cel mai important al consolidării independenței economice a țării și al ridicării bunăstării materiale și spirituale, a calității vieții întregului popor.

Asigurarea unui nou echilibru al economiei naționale nu înseamnă și nu trebuie să însemne subaprecierea dezvoltării accelerate a industriei și deci încetinirea dezvoltării ei. În concordanță cu orientările celui de-al XII-lea Congres al partidului, aceasta presupune situarea pe primul plan, deci dezvoltarea cu prioritate, a bazei energetice și a bazei proprii de materii prime, a ramurilor de prelucrare avansată, a celor producătoare de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie și materii prime, accelerarea dezvoltării agriculturii, armonizarea tuturor ramurilor economiei, optimizarea tuturor relațiilor cantitative și calitative ale complexului economic național.

Aceste orientări dezvoltă și concretizează în condițiile actuale ideile fundamentale ale Congresului al XI-lea, cuprinse în Programul partidului, care reprezintă nu o dogmă ci o călăuză în acțiunea poporului pînă la sfîrșitul acestui veac. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „— în activitatea sa viitoare, partidul va trebui să se conducă neabătut după concluziile și previziunile științifice cuprinse în Program. Totodată, va trebui să se fină permanent seama de transformările revoluționare ce se vor produce în societatea socialistă românească și în viața internațională, trăgîndu-se concluziile corespunzătoare din aceste schimbări, pentru activitatea din fiecare etapă de dezvoltare”. Stabilind o orientare științifică generală, Programul partidului nu se constituie într-un catalog de dogme date o dată pentru totdeauna. Dimpotrivă, prin modul său de elaborare, dar mai ales prin spiritul și conținutul său, el este un „marxism-leninism creator în România”, este știință în permanentă dezvoltare, permanent receptivă la înnoire și întregire, îndeamnă la studiul permanent al vieții, al transformărilor ce se petrec în societate, la acțiune revoluționară creatoare pentru binele și fericirea omului.

Curgerea timpului va aduce noi confirmări care vor mări valoarea și importanța istorică a celui de al XI-lea Congres, care, prin adoptarea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a arborat public, înfățișînd tuturor concepția și scopul partidului, strategia și tactica înfăptuirii idealului comunist.

*) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 23, Ed. politică, București, 1983, p. 20.

Un program de acțiune realist în apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor la viață

EVOLUȚIA VIETII INTERNAȚIONALE a fost puternic marcată în ultimele zile de evenimente grave, de natură să ducă la intensificarea cursei înarmărilor nucleare, să facă tot mai prezent pericolul unui război, al unei catastrofe atomice. După cum se cunoaște, în pofida unor puternice opoziții populare, a uriașelor manifestații pentru pace, guvernele unor țări vest-europene au hotărât să treacă la amplasarea pe teritoriul lor a noilor rachete americane. Asemenea rachete au început deja să sosească în Marea Britanie și R.F.G., urmînd a se trece în scurt timp la instalarea lor. Aceste acțiuni au stîrnit o vie îngrijorare din partea opiniei publice, numeroase acțiuni de protest din partea unor largi forțe politice, a tuturor oamenilor de bună credință interesați în apărarea păcii, în eliminarea pericolului de război.

Luînd în considerare evoluțiile recente în problema instalării rachetelor americane, Uniunea Sovietică a luat hotărîrea de a se retrage de la tratativele sovieto-americane de la Geneva în problemele rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune, fără stabilirea unui termen de reluare a acestora. Totodată, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., președintele Sovietului Suprem al U.R.S.S., Iuri Andropov, a declarat că în afară de această măsură, U.R.S.S. anulează moratoriul asupra desfășurării mijloacelor nucleare cu rază medie de acțiune în partea europeană a Uniunii Sovietice, că va accelera lucrările pregătitoare pentru amplasarea pe teritoriul Republicii Democratice Germane și Republicii Socialiste Cehoslovace a unor rachete tactice și operative cu rază sporită de acțiune și va desfășura mijloace sovietice corespunzătoare în anumite regiuni ale oceanelor și mărilor.

Toate aceste măsuri întreprinse de cele două părți în ultimele zile atestă gravitatea situației internaționale actuale, creșterea pericolului unui război nuclear, urmările incalculabile pe care acesta le-ar putea avea asupra vieții popoarelor și viitorului civilizației umane. Luînd în discuție aceste fenomene de o gravitate excepțională, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România au adoptat o declarație în care, apreciindu-se că „**Nimeni nu are dreptul să se joace cu viața popoarelor, cu dreptul fundamental al oamenilor, al popoarelor la viață, la existență**”, se arată că „**trebuie intensificate eforturile și trebuie făcut totul pentru a se opri aplicarea în practică a măsurilor luate în ultimele zile și de o parte și de alta**”.

Analizînd pozițiile exprimate și situația creată în legătură cu măsurile luate în ultimele zile și de o parte și de alta, țara noastră a elaborat un important set de propuneri de natură să conducă la oprirea pericolului unei confruntări militare, la reluarea negocierilor între cele două părți. Aceste propuneri, care se situează pe linia cunoscutei poziții principale, realiste și profund constructive a României socialiste, a președintelui său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, demonstrează încă o dată atașamentul țării noastre față de cauza păcii și dezarmării, participarea directă și angajată a poporului nostru în lupta pentru pace și dezarmare, acțiunile sale consecvente și militante pentru apărarea dreptului suprem la viață și la pace al oamenilor, al popoarelor.

Noile propuneri cuprinse în Declarația Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România au în vedere în primul rînd să se oprească orice lucrări de amplasare a rachetelor americane în Europa, rachetele nucleare

deja aduse în R.F.G. și Marea Britanie să fie depozitate și menținute în stocuri, să fie oprită aducerea de noi rachete americane pe teritoriul unor state vest-europene. Totodată, se cere ca U.R.S.S. să revină asupra măsurilor preconizate în declarația secretarului general al C.C. al P.C.U.S., președintele Sovietului Suprem al U.R.S.S., să înceteze orice lucrări de pregătire a amplasării de rachete cu rază medie de acțiune, inclusiv pe teritoriul R. D. Germane și R. S. Cehoslovace.

În opinia țării noastre este absolut necesar ca S.U.A. și U.R.S.S., care dispun de cele mai mari arsenale militare și de cele mai mari forțe armate din întreaga lume, să reia fără înfrînzere tratativele de la Geneva, pentru a se putea ajunge la un acord general, care să ducă la oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, la retragerea și distrugerea celor existente.

Definind poziția de principiu a țării noastre față de agravarea situației internaționale, față de pericolul direct al confruntării pe care îl generează aplicarea măsurilor preconizate de ambele părți, Declarația Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului arată că „**România se pronunță pentru aminarea amplasării în unele țări vest-europene de rachete americane cu rază medie de acțiune, continuarea negocierilor sovieto-americane în condițiile în care Uniunea Sovietică nu va crește și nu va moderniza rachetele sale cu rază medie de acțiune și va trece unilateral la reducerea substanțială a celor existente și distrugerea lor**”.

Considerînd că se impune perfectarea unui acord în cadrul unor tratative generale care să ia în calcul raportul global de forțe dintre cele două părți, România a propus ca, pînă la realizarea unei asemenea înțelegeri, să se convină o soluție de compromis, sub forma uneia dintre următoarele două formule: Prima: S.U.A. să nu asambleze și să nu amplaseze nici o rachetă cu rază medie de acțiune în Europa. U.R.S.S. să retragă, să demonteze și să depoziteze toate rachetele cu rază medie amplasate în partea europeană a teritoriului său, pînă se va ajunge la un acord în cadrul negocierilor sovieto-americane, iar S.U.A. să reducă în mod corespunzător un număr de mijloace nucleare cu rază medie de acțiune instalate pe nave și avioane îndreptate spre Europa; A doua: S.U.A. să nu amplaseze nici o rachetă cu rază medie de acțiune, U.R.S.S. să păstreze provizoriu în partea europeană a teritoriului său un număr echivalent de focoașe nucleare cu ale Franței și Marii Britanii, dar să demonteze și eventual să depoziteze rachetele respective pe teritoriul U.R.S.S. la o distanță de granița R.F.G. care să fie egală cu distanța dintre rachetele Marii Britanii și Franței față de teritoriul Uniunii Sovietice. Distrugerea concomitentă a rachetelor sovietice cu rază medie de acțiune, precum și a celor americane care ar urma să fie amplasate în Europa ar trebui, în opinia țării noastre, să aibă loc atunci cînd se va ajunge la un acord în negocierile sovieto-americane.

După cum se poate vedea, aceste propuneri dau expresie unei viziuni realiste și constructive cu privire la asigurarea echilibrului militar în procesul dezarmării, concepție amplu fundamentată în lucrările secretarului general al partidului și reafirmată cu prilejul lucrărilor recente sesiuni a Marii Adunări Naționale. Noile propuneri românești se remarcă prin caracterul lor rațional, prin respingerea încercărilor de evaluare pur „aritmetică” a forțelor nucleare competitive, în condițiile în care arsenalele nucleare ale fiecăreia din părți pot distruge de mai multe ori întreaga planetă. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Marea Adunare Națională.

„Nimic nu justifică amplasarea noilor rachete și dezvoltarea celor existente. Trebuie să spunem deschis că renunțarea de către Statele Unite la amplasarea noilor rachete nu va produce nici un fel de dezechilibru în raportul de forțe între cele două părți. Tot așa, deschis, trebuie să spunem, de asemenea, că retragerea și distrugerea de către Uniunea Sovietică, chiar a totalității rachetelor cu rază medie de acțiune, nu va duce la un dezechilibru între cele două părți”.

Apreciind că problemele complexe și dificile în legătură cu rachetele cu rază medie de acțiune în Europa pot fi soluționate numai pe cale de negocieri, pe bază de tratative, țara noastră a propus să se organizeze încă în cursul acestui an o întâlnire între miniștrii de externe ai Uniunii Sovietice și S.U.A. Totodată, luând în considerare faptul că în epoca contemporană un rol dintre cele mai însemnate revine diplomației la nivel înalt, contactelor între șefii de state, ca mijloace pentru soluționarea oricăror probleme internaționale litigioase, țara noastră a propus ca să se treacă la pregătirea și organizarea, în cel mai scurt timp, în prima parte a anului viitor, a unei întâlniri la nivel înalt între președintele Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice și președintele S.U.A.

O idee deosebit de importantă pe care o cuprinde Declarația Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului României este și aceea a democratizării negocierilor privind rachetele cu rază medie de acțiune, a discutării acestei probleme într-un cadru mai larg în care să fie antrenate și alte țări membre ale celor două alianțe. Așa cum se arată în recentul document românesc: „Ținând seama că problema rachetelor cu rază medie de acțiune privește deopotrivă țările din cele două blocuri militare, în general, toate țările europene, ar fi necesară organizarea în acest an a unei întâlniri consultative a miniștrilor afacerilor externe ai țărilor membre ale N.A.T.O. și ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia. De asemenea, România consideră necesar ca, paralel cu negocierile sovieto-americane de la Geneva, să aibă loc o conferință consultativă a țărilor membre ale N.A.T.O. și a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, care să discute propunerile Uniunii Sovietice și S.U.A. și să contribuie la ajungerea la un acord în tratativele sovieto-americane de la Geneva privind rachetele nucleare cu rază medie de acțiune în Europa”. Aceste propuneri, situate pe linia unui cunoscut punct de vedere exprimat de țara noastră, care a arătat că în tratativele privind rachetele cu rază medie de acțiune sînt interesate de fapt toate statele europene, că se impune ca ele să participe, într-un fel sau altul, la negocieri, ar fi de natură să permită și altor țări membre ale celor două alianțe să-și spună cuvîntul în legătură cu amplasarea (sau mai exact, cu neamplasarea) noilor rachete, pentru a se putea conveni soluții constructive, care să apere în mod egal interesele de securitate ale tuturor țărilor europene.

Dînd atenția cuvenită și altor foruri de negocieri existente între cele două părți, România a propus reactivarea și impulsivitatea negocierilor de la Viena privind reducerea forțelor armate și armamentelor în Europa Centrală, astfel încît să se poată ajunge încă în cursul anului viitor la o soluție în cadrul acestor tratative. După cum se cunoaște, la negocierile de la Viena, la care participă un număr limitat de state, unele avînd statut de participant cu drepturi depline iar altele numai statut de observator, deși se desfășoară cu întreruperi de aproape zece ani, nu s-au putut conveni soluții reciproc acceptabile datorită pozițiilor diferite ale celor două părți. Activizarea acestor negocieri, apropierea pozițiilor statelor participante, elaborarea unor soluții reciproc convenabile ar fi de natură să contribuie la însănătoșirea atmosferei în Europa și în întreaga lume, la revitalizarea cursului destinderii, la dezvoltarea largă a colaborării dintre statele europene.

Ținînd seama de fenomenul creșterii armamentelor convenționale în Europa, de procentul ridicat pe care îl ocupă cheltuielile militare ale statelor celor două alianțe, Declarația Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului român sugerează organizarea unei conferințe a țărilor N.A.T.O. și Tratatului de la Varșovia privind reducerea armamentului convențional, precum și a bugetelor militare — așa cum au propus, de altfel, în trei rînduri în acest an țările participante la Tratatul de la Varșovia. Este cert că și o ase-

menea acțiune ar prezenta o incontestabilă importanță pentru însănătoșirea atmosferei internaționale, pentru revitalizarea cursului destinderii, ținînd seama de uriașul potențial militar pe care îl reprezintă împreună cele două alianțe și de ponderea lor (circa 70%) în cheltuielile militare mondiale.

Declarația adoptată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România insistă în mod deosebit asupra necesității manifestării voinței politice din partea conducătorilor U.R.S.S. și S.U.A., a tuturor oamenilor politici, de a pune mai presus de orice interesele omenirii, de a acționa pentru a se ajunge la un acord care să împiedice instalarea de noi rachete, să prevadă reducerea și distrugerea celor existente. Desfășurînd o acțiune neobosită pentru pace și dezarmare, pentru însănătoșirea atmosferei internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras în repetate rînduri atenția asupra răspunderii deosebite ce revine în actualul moment istoric tuturor factorilor politici, parlamentelor, guvernelor, opiniei publice, pentru a opri cursul pericolos spre confruntare și război, pentru a crea condiții care să permită popoarelor să trăiască în pace, să-și dedice eforturile acțiunilor constructive, asigurînd progresul generațiilor de azi și de mâine, un viitor mai bun întregii omeniri. Vibrantul apel al conducătorului României socialiste de la înalta tribună a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România cuprinde un îndemn la rațiune, la atitudine constructivă, la înaltă responsabilitate și realism politic. Subliniînd gravitatea actualului moment internațional, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că „Stă în puterea popoarelor să oprească politica spre război și catastrofă nucleară, să asigure o nouă politică democratică internațională, de egalitate și respect al independenței și suveranității, de neamțec în treburile interne, de colaborare, de dezarmare și de pace. Să facem totul pentru o lume fără arme, fără războaie, o lume mai dreaptă și mai bună, în care fiecare națiune să-și poată concentra forțele în direcția dezvoltării economice și sociale, în direcția progresului întregii lumi”.

Numeroasele luări de poziție înregistrate în ultimele zile în favoarea reluării tratativelor sovieto-americane, împotriva amplasării noilor rachete, pentru retragerea și distrugerea celor existente, împotriva oricăror măsuri care ar agrava situația internațională, dovedesc din plin justetea punctului de vedere exprimat de țara noastră, realismul, principialitatea și înalta clarviziune a conducătorului României socialiste, care a făcut din apărarea păcii și eliberarea continentului nostru, a întregii omeniri, de pericolul distrugerii nucleare un adevărat crez al luptei și activității sale, puse în slujba libertății și progresului popoarelor. Inițiativele președintelui României se bucură, după cum se cunoaște, de o largă adeziune în rîndul unor cercuri politice largi, prestigiul său bine meritat reflectînd justetea poziției curajoase și angajante pe care o adoptă în problemele internaționale, adeziunea întregului popor român. Numeroasele luări de poziție înregistrate în ultimele zile din partea unor oameni ai muncii, ai unor colective de muncă de pe tot cuprinsul țării în sprijinul Declarației Comitetului Politic Executiv, Consiliului de Stat și Guvernului R. S. România, ecoul considerabil de care acest document se bucură peste hotare dovedesc din plin prețuirea față de politica înțeleaptă pe care partidul și statul nostru o desfășoară pentru înfăptuirea păcii și dezarmării, concordanța acestei politici cu aspirațiile istorice de progres ale poporului nostru. Reflectînd cît se poate de bine o politică validată de istorie, un demers consecvent pentru prosperitatea poporului român ca și a tuturor popoarelor lumii și respingînd resemnarea fatalistă față de cursul de o gravitate fără precedent al evenimentelor, Declarația Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului R.S.R. subliniază cu vigoare ideea că „poporul român, Republica Socialistă România se angajează de a nu precupeți nici un efort, de a intensifica și întări conlucrarea cu celelalte popoare, cu celelalte state europene și de a participa la toate acțiunile pentru apărarea și consolidarea păcii și securității pe continent și în întreaga lume, pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmare nucleară, pentru împiedicarea instalării de noi rachete cu rază medie de acțiune și retragerea și distrugerea celor existente, pentru eliminarea primejdiei unui cataclism nuclear, pentru o Europă unită, pentru o Europă a păcii, înțelegerii și colaborării”.

conf. dr. Victor DUCULESCU

Piața concentratelor de uraniu

PIAȚA capitalistă a concentratelor de uraniu se caracterizează în prezent printr-o supraofertă, prin apariția unor mutații importante în repartiția geografică a ofertei precum și prin efectuarea fluxurilor de schimb în mod predominant în cadrul așa-numitor piețe „pre-teritoriale” și „închise”.

Criza economică a afectat negativ procesul de expansiune a energiei nucleare și implicit evoluția cererii de concentrate de uraniu, astfel că în anul 1982 pe piața internațională s-a înregistrat o puternică supraofertă, raportul producție/consum de concentrate de uraniu fiind de 1,6/1. În 1983 se estimează o ușoară redresare conjuncturală a pieței, în condițiile în care consumul se estimează că se va majora cu 13%, iar producția se va diminua cu 9%, astfel că raportul producție/consum va fi de 1,3/1. Semnificativ asupra situației de supraofertă este și faptul că în prezent stocurile de concentrate de uraniu existente pe piața capitalistă acoperă consumul pe circa cinci ani.

Ca urmare, prețurile concentratelor de uraniu (pe piața liberă din S.U.A., livrări la dispoziție) au avut o tendință de scădere atinând în septembrie 1982 un nivel minim de 37,5 dolari/kg de concentrate de uraniu (în

conținut de U_3O_8), ceea ce reprezintă o scădere cu 62% comparativ cu nivelul maxim din sem. I 1979, pentru ca ulterior conjunctura să cunoască o ameliorare.

În repartiția geografică a ofertei de concentrate de uraniu au intervenit în ultimii ani mutații considerabile determinate în special de expansiunea producției în Canada și Australia și de puternicul recul al producției din S.U.A. Scăderea prețurilor a afectat negativ rentabilitatea producției de uraniu și a unor proiecte miniere din industria uraniului din S.U.A., unde costurile de producție se apreciază la 48-50 dolari/kg de concentrate de uraniu (în conținut de U_3O_8), fiind astfel cu circa 25-50% peste costurile de producție din Australia, de exemplu. Ca urmare, în acest an, Canada va deveni cel mai mare producător occidental de uraniu, situație care se va menține pe întreg parcursul anilor '80.

Dezvoltarea până în prezent și în perspectivă a energiei nucleare îndeosebi în Europa de Vest și în Japonia a declanșat, având în vedere ponderea redusă a acestor regiuni în rezervele mondiale de uraniu, elaborarea unei politici complexe de asigurare pe termen lung a necesarului de uraniu din import. Pe ansamblu,

această politică a avut ca prim obiectiv crearea unei piețe „închise”, respectiv aprovizionarea din import pe baza participării firmelor consumatoare sau achiziitoare sau a unor firme specializate din sectorul de stat sau particular la activitatea de prospectare, explorare, exploatare a zăcămintelor de uraniu, îndeosebi în țările unde există însemnate rezerve exploatabile cu costuri de producție de sub 80 dolari/kg de U_3O_8 (conform estimărilor, Australia deține 17% din rezervele certe cu costuri sub 80 dolari/kg existente în lumea capitalistă, Canada 13%, Niger 9% și Namibia 7%).

Ca urmare a participațiilor deținute în societățile producătoare de uraniu sau în mod independent, au fost încheiate contracte pe termen lung pentru aprovizionarea cu uraniu, această piață „preferențială” reprezentând principala formă de comercializare a concentratelor de uraniu pe piața internațională.

Pe termen lung se apreciază că cererea de uraniu pentru centralele nucleare va crește substanțial, la circa 80 mii tone U_3O_8 în anul 2000, ceea ce reprezintă o majorare de 2,7 ori față de anul 1982, creșterea medie anuală estimându-se astfel la 5,6%.

Nicolae NISTORESCU
I.E.M.

Programe de dezvoltare

ECUADOR: reducerea dependenței de hidrocarburi

CEA MAI REDUSA țară ca dimensiune din America de Sud, Ecuadorul dispune de resurse naturale deosebit de bogate, iar condițiile climatice variate permit producerea celor mai multe recolte agricole cunoscute pe glob. Agricultură constituie încă baza economiei Ecuadorului. Porumbul, griul, ovăzul, cartofii, arborii de cafea și de cacao, trestia de zahăr sînt numai câteva din culturile importante. Nivelul scăzut al tehnicii agricole și uneori adversitățile naturale fac, însă, ca această țară care ar putea să-și acopere în întregime necesarul de produse alimentare să importe 97% din consumul intern de griu, o mare cantitate de zahăr. Resursele subsoului sînt de asemenea importante, reprezentative fiind cele de aur, argint, cupru, uraniu, zinc, fier și țitei. După primele descoperiri din 1972, țiteiul a devenit baza economiei țării, asigurînd 60% din veniturile bugetului național. Studiul recent arată însă, că rezervele cunoscute de țitei vor mai permite exploatarea numai pentru următorii 10 ani, ceea ce a determinat orientarea eforturilor țării spre o dezvoltare industrială intensă, concomitent cu căutarea de noi zăcăminte de țitei (mai ales în Golful Guayaquil și în regiunea de-a lungul frontierei cu Peru). Pe de altă parte, se urmărește și utilizarea altor surse de energie, în măsură să facă economia țării, în viitorul previzibil, mai puțin dependentă de importul de țitei. Ecuadorul dispune de un enorm potențial hidroenergetic, dar pînă în prezent numai 2% din capacitatea oferită de riuri este folosită în hidroenergetică. Potrivit programului aflat în curs de dezvoltare se prevede ca toate orașele principale să fie conectate, pînă în 1981, la sistemul energetic național, iar restul localităților — pînă în anul 2000. În localitatea Pauta a fost începută construcția celei mai mari hidrocentrale a țării, care va avea o putere instalată de 1500 MW.

În domeniul social una din principalele preocupări este educația, cheltuielile cu campaniile de alfabetizare ridicîndu-se la 30% din bugetul alocat educației. Eforturi materiale deosebite se fac și în vederea creșterii calificării forței de muncă prin înființarea unei rețele de centre de perfecționare în principalele orașe și centre industriale.

În cadrul schimburilor comerciale dintre România și Ecuador, a căror evoluție înregistrează un curs favorabil, la exportul românesc trebuie menționate livrările de autoturisme de teren, produse chimice (îngrășăminte azotoase); importurile sînt constituite în principal din produse tradiționale ale acestei țări.

Em. S

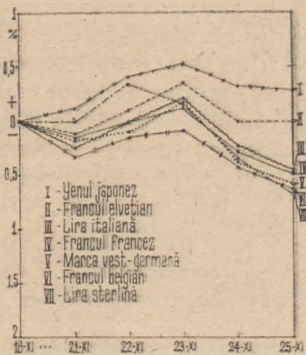
EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 21-25 NOIEMBRIE a.c., dominanta evoluțiilor de pe piețele valutare internaționale a reprezentat-o menținerea și consolidarea poziției dolarului S.U.A., față de majoritatea valurilor occidentale, în principal ca efect al afirmării rolului acestuia de „valută de refugiu” în condițiile sporirii încordării internaționale. La aprecierea cursului dolarului S.U.A. a contribuit și publicarea datelor relevînd evoluții favorabile în activitatea economică din Statele Unite.

Lira sterlină era cotate la finele intervalului analizat la 1,46 dolari, comparativ cu 1,47 dolari în ziua de referință de 18 noiembrie a.c. (o depreciere cu circa 0,7 puncte procentuale). Valuta britanică a fost supusă unor puternice presțiuni „à la baisse” și ca urmare a aprecierilor făcute de Institutul Național pentru Cercetări Economice și Sociale potrivit cărora creșterea economică se va înclina în anul următor.

Cursul mărcii vest-germane față de dolar s-a depreciat cu circa 0,55 puncte procentuale (de la 2,6975 la 2,7125 mărci/dolar), în principal ca efect al presiunilor speculative privind posibilitatea apariției unor probleme de lichiditate întâmpinate de unele bănci vest-germane precum și al celor legate de întreruperea negocierilor de la Geneva și de amplasarea de rachete cu rază medie de acțiune în Europa Centrală. Deteriorarea cursului mărcii vest-germane a avut loc chiar în condițiile publicării de date atestînd evoluții favorabile în economia țării (se estimează oficial că P.N.B. va crește în termeni reali cu peste 1% pe an în 1983 și cu circa 2,5-3% pe an în 1984, inflația tînde să slăbească, iar excedentul contului curent este așteptat să sporească la 13,5 miliarde mărci în 1984, după 9,5 miliarde în 1983).

Celelalte valute din cadrul Sistemului Monetar (vest)

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 21-25 XI; bază 18 XI 1983.

European au marcat de asemenea deprecierea sensibilă față de dolar: cu peste 0,6 puncte procentuale francul belgian (de la 54,75 franci/dolar la 18 noiembrie la 55,10 franci/dolar la finele intervalului), cu circa 0,5 puncte procentuale francul francez (de la 8,21 la 8,25 franci/dolar), cu circa 0,5 puncte procentuale lira italiană (de la 1633 la 1641 lire/dolar).

Cursul yenului japonez față de dolar s-a menținut ferm, un volum important de fonduri fiind convertit din valute vest-europene (afectate de situația încordată creată de problema eurorachetelor) în yenii japonezi, iar o serie de măsuri de liberalizare valutară sporind atracția acestei valute pentru investitorii străini. La finele intervalului, yenul cota la 235,10 yen/dolar, comparativ cu 235,75 yen/dolar în ziua de referință (o apreciere față de dolar cu circa 0,3 puncte procentuale).

O relativ pronunțată fermitate a cursului față de dolar a prezentat și francul elvețian care la 25 noiembrie era cotate la 2,18 franci/dolar.

Dobînzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe termen de 6 luni din zilele de 18 și respectiv 25 noiembrie a.c.): eurodolari 10,125 și 10,0625%, euromărci vest-germane 6,25 și 6,25%, eurofranci elvețieni 4,375 și 4,375%, eurolire sterline 9,50 și 9,50%.

Prețul aurului a oscilat în jurul nivelului de 375 dolari/uncie, înregistrînd spre finele intervalului o tendință de creștere.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Revista ECONOMICA

Editația de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 48 din 2 decembrie 1983

65 DE ANI DE LA FĂURIREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN

- Unirea — opera conștientă a națiunii (Titu Georgescu) 2
- Concepția tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU despre unitate, libertate și independență națională (Gheorghe Surpat) 5
- Adeziunea naționalităților conlocuitoare la Unire (Augustin Deac) 7
- Unitatea de viață economică a Transilvaniei și a Țărilor Române (Iosif I. Adam) 9
- Dezvoltarea armonioasă a județelor — baza economică a egalității de fapt a tuturor cetățenilor țării (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 11
- Ridicarea bunăstării și a calității vieții întregii națiuni, țelul suprem al politicii partidului (Gavril Horja) 13

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O prioritate absolută în economie. Încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice
- Cerințe obligatorii pentru toate categoriile de consumatori 15
- Măsuri concrete, specifice fiecărui sector de activitate (Constantin Ciocan) 17
- Economisirea energiei: experiențe, soluții, inițiative. Noi tehnologii în sprijinul diminuării consumurilor energetice în carierele de lignit (Rodica Popescu); Recuperarea căldurii din apele industriale uzate (Elena Blaga) 18
- Creșterea inițiativei locale în asigurarea unei aprovizionări a populației (Virgil Dincă) 20
- Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuițiilor (Constantin Ciocan) 22

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Posibilități de perfecționare a organizării și conducerii platformelor industriale (Alexandru Gavriliuc) 23

TEORII ● IDEI

- Orientări de însemnătate epocală pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate (Aurel Negucioiu) 25
- Școli ● curente ● economiști. 65 de ani de la făurirea statului național unitar român. Unitatea statală și independența națională — idealuri ale clasei muncitoare din România (Ivanciu Nicolae-Văleanu) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Un program de acțiune realist în apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor la viață (Victor Duculescu) 29
- Tendințe — conjuncturi 31

IN SUPLIMENT: Probleme ale activității consiliilor populare

IN THIS ISSUE

- The Union — the conscious work of the nation (Titu Georgescu) 2
- The conception of comrade Nicolae Ceaușescu on national unity, liberty and independence (Gheorghe Surpat) 5
- The adhesion of the coinhabiting nationalities to the union (Augustin Deac) 7
- The economic life unity of Transylvania and the Romanian Principalities (Iosif I. Adam) 9
- Country districts harmonious development: economic condition of a de facto equality of all citizens (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 11
- The upgrow of the welfare and of the quality of life of the nation — supreme goal of the party's policy (Gavril Horja) 13
- An absolute priority in economy. Firm observance of output standards and accented cutdown of the energy consumption 15—19
- Local initiative increase in achieving a good merchandise supply for the population (Virgil Dincă) 20
- Ways to improve organization and management in industrial platforms (Alexandru Gavriliuc) 23
- Direction of epoch-making importance for the set up of the many-sidedly developed socialist society (Aurel Negucioiu) 25
- Schools ● trends ● economists. 65 years since the creation of the Romanian unitary national state. State unity and national independence: ideals of the working class of Romania (Ivanciu Nicolae-Văleanu) 26
- A realistic action program to preserve the fundamental right of peoples to life (Victor Duculescu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Объединение — сознательное дело нации (Титу Георджеску) 2
- Концепция товарища Николае Чаушеску о национальном единстве, свободе и независимости (Георге Сурпат) 5
- Присоединение национальных меньшинств к объединению (Августин Деак) 7
- Единство экономической жизни Трансильвании и Румынских княжеств (Иосиф И. Адам) 9
- Гармоничное развитие уездов страны — экономическая основа подлинного равенства всех граждан (Думитру Чукур, Константин Попеску) 11
- Повышение благосостояния и качества жизни всей нации — высшая цель политики партии (Гаврил Хоржа) 13
- Абсолютный приоритет в экономике. Неуклонное соблюдение норм и усиленное снижение расхода энергии 15—19
- Повышение местной инициативы в обеспечении хорошего снабжения населения (Вирджил Динкэ) 20
- Возможности совершенствования организации и управления промышленными платформами (Александру Гаврилук) 23
- Направления эпохального значения для построения многосторонне развитого социалистического общества (Аурел Негучою) 25
- Школы — течения — экономисты. 65-ая годовщина создания единого румынского национального государства. Государственное единство и национальная независимость — идеалы рабочего класса Румынии (Иванчу Николае-Вэляну) 26
- Реалистическая программа действий в защиту фундаментального права человека, народов на жизнь (Виктор Дукулеску) 29

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 5 lei. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70 159 București. Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.